

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Dette er en digital utgave av en bok som i generasjoner har vært oppbevart i bibliotekshyller før den omhyggelig ble skannet av Google som del av et prosjekt for å gjøre verdens bøker tilgjengelige på nettet.

Den har levd så lenge at opphavretten er utløpt, og boken kan legges ut på offentlig domene. En offentlig domene-bok er en bok som aldri har vært underlagt opphavsrett eller hvis juridiske opphavsrettigheter har utløpt. Det kan variere fra land til land om en bok finnes på det offentlige domenet. Offentlig domene-bøker er vår port til fortiden, med et vell av historie, kultur og kunnskap som ofte er vanskelig å finne fram til.

Merker, notater og andre anmerkninger i marginen som finnes i det originale eksemplaret, vises også i denne filen - en påminnelse om bokens lange ferd fra utgiver til bibliotek, og til den ender hos deg.

Retningslinjer for bruk

Google er stolt over å kunne digitalisere offentlig domene-materiale sammen med biblioteker, og gjøre det bredt tilgjengelig. Offentlig domene-bøker tilhører offentligheten, og vi er simpelthen deres "oppsynsmenn". Dette arbeidet er imidlertid kostbart, så for å kunne opprettholde denne tjenesten, har vi tatt noen forholdsregler for å hindre misbruk av kommersielle aktører, inkludert innføring av tekniske restriksjoner på automatiske søk.

Vi ber deg også om følgende:

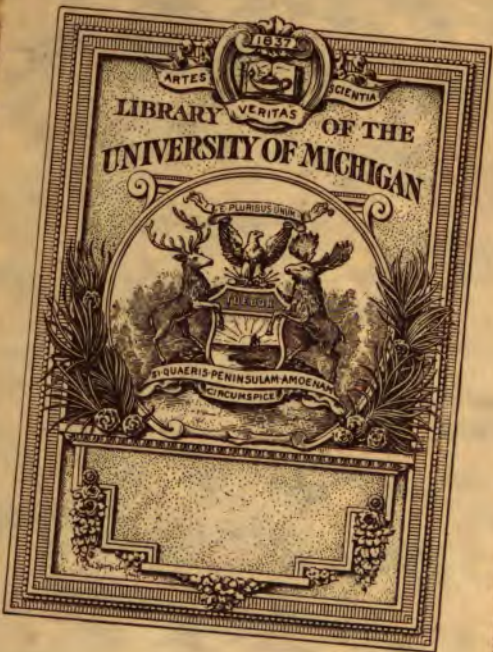
- **Bruk bare filene til ikke-kommersielle formål**
Google Book Search er designet for bruk av enkeltpersoner, og vi ber deg om å bruke disse filene til personlige, ikke-kommersielle formål.
- **Ikke bruk automatiske søk**
Ikke send automatiske søk av noe slag til Googles system. Ta kontakt med oss hvis du driver forskning innen maskinoversettelse, optisk tegngjenkjenning eller andre områder der tilgang til store mengder tekst kan være nyttig. Vi er positive til bruk av offentlig domene-materiale til slike formål, og kan være til hjelp.
- **Behold henvisning**
Google-"vanmerket" som du finner i hver fil, er viktig for å informere brukere om dette prosjektet og hjelpe dem med å finne også annet materiale via Google Book Search. Vennligst ikke fjern.
- **Hold deg innenfor loven**
Uansett hvordan du bruker materialet, husk at du er ansvarlig for at du opptrer innenfor loven. Du kan ikke trekke den slutningen at vår vurdering av en bok som tilhørende det offentlige domene for brukere i USA, impliserer at boken også er offentlig tilgjengelig for brukere i andre land. Det varierer fra land til land om boken fremdeles er underlagt opphavsrett, og vi kan ikke gi veiledning knyttet til om en bestemt anvendelse av en bestemt bok, er tillatt. Trekk derfor ikke den slutningen at en bok som dukker opp på Google Book Search kan brukes på hvilken som helst måte, hvor som helst i verden. Erstatningsansvaret ved brudd på opphavsrettigheter kan bli ganske stort.

Om Google Book Search

Googles mål er å organisere informasjonen i verden og gjøre den universelt tilgjengelig og utnyttbar. Google Book Search hjelper leserne med å oppdage verdens bøker samtidig som vi hjelper forfattere og utgivere med å nå frem til nytt publikum. Du kan søke gjennom hele teksten i denne boken på <http://books.google.com/>

NORRKE FOLKE=
EVENTYR af A.S.=
BJORNSEN og MOE.

839.88
A 8 nrns
1904
V. 2

NORSKE FOLKE-EVENTYR

FORTALTE AF

et af is ten
P. CHR. ASBJØRNSEN OG **JØRGEN MOE**

FÆLLESSAMLINGEN

SYVENDE UDGAVE REVIDERET VED

MOLTKE MOE

II

KRISTIANIA
FORLAGT AF H. ASCHEHOUG & CO (W. NYGAARD)

1904

839.88

A8 nhrs

1904

V.2

INDHOLD

Numrene i parentes betegner den tidligere nummerfølge, før verket blev delt i to bind.

Nr.		Side
1 (35).	De tre Søstre som blev indtagne i Berget (Jørgen Moe)	1
2 (36).	Om Risen som ikke havde noget Hjerter paa sig (Jørgen Moe)	8
3 (37).	Grimsborken (Jørgen Moe)	18
4 (38).	Det har ingen Nød med den som alle Kvindfolk er glad i (Jørgen Moe)	31
5 (39).	Askeladden som fik Prinsessen til at lögste sig (Asbjørnsen)	44
6 (40).	De tre Bukkene Bruse (Asbjørnsen)	46
7 (41).	Østenfor Sol og vestenfor Maane (Asbjørnsen)	48
8 (42).	Hønen som skulde til Dovrefjeld (Asbjørnsen)	62
9 (43).	Manden som skulde stelle hjemme (Asbjørnsen)	65
10 (44).	Tommeliden (Asbjørnsen)	68
11 (45).	Haaken Borkenskjæg (Asbjørnsen)	70
12 (46).	Mestermø (Jørgen Moe)	80
13 (47).	Vel gjort og ilde lønnet (Asbjørnsen)	100
14 (48).	Tro og Utro (Jørgen Moe)	104
15 (49).	Per og Paal og Espen Askeladd (Jørgen Moe)	110
16 (50).	Kværnen som staar og maler paa Havsens Bund (Jørgen Moe)	116
17 (51).	Jomfruen paa Glasberget (Jørgen Moe)	122
18 (52).	Smørbuk (Asbjørnsen)	133

Re. class 10. 22. 18. 18. 18. 18.

IV	Indhold.	Side
Nr.		
19 (53).	Store-Per og Vesle-Per (Asbjørnsen og Jørgen Moe)	138
20 (54).	Lurvehætte (Jørgen Moe)	147
21 (55).	Buskebruden (Jørgen Moe)	155
22 (56).	Kjætten paa Dovre (Asbjørnsen)	163
23 (57).	Bonde Veirskjæg (Asbjørnsen)	165
24 (58).	Det blaa Baandet (Asbjørnsen)	175
25 (59).	Den retfærdige Firskilling (Jørgen Moe)	192
26 (60).	Han Far sjøl i Stua (Asbjørnsen)	199
Efterskrift (Subskriptionsindbydelsen paa verket og forord til tidligere udgaver)		203

BIND I. INDEHOLDER:

- Biografiske oplysninger om P. Chr. Asbjørnsen.
 Biografiske oplysninger om Jørgen Moe.
 Forord af Moltke Moe.
1. Om Askeladden som stjal Troldeets Sølvænder, Sengetæppe, og Gulddharpe (Jørgen Moe).
 2. Gjertrudsfuglen (Jørgen Moe).
 3. Fugl Dam (Asbjørnsen).
 4. Spurningen (Asbjørnsen).
 5. Rige Per Kræmmer (Asbjørnsen).
 6. Askeladden som kapaad med Troldeet (Jørgen Moe).
 7. Om Gutten som gik til Nordenvinden og krævede Melet igjen (Asbjørnsen).
 8. Jomfru Maria som Gudmor (Jørgen Moe).
 9. De tre Prinsesser i Hvidtenland (Jørgen Moe).
 10. Somme Kjærringer er slige (Asbjørnsen).
 11. Hver synes bedst om sine Børn (Jørgen Moe).
 12. En Frierhistorie (Jørgen Moe).
 13. De tre Mostre (Jørgen Moe).
 14. Enkesønnen (Jørgen Moe).
 15. Manddatteren og Kjærringdatteren (Asbjørnsen).
 16. Hanen og Hønen i Nøddekogen (Jørgen Moe).

Nr.

17. Bjørnen og Ræven (Jørgen Moe):
 - I. Hvorfor Bjørnen er stubrumpet.
 - II. Ræven snyder Bjørnen for Julekosten.
 18. Gudbrand i Lien (Jørgen Moe).
 19. Kari Træstak (Asbjørnsen).
 20. Ræven som Gjæter (Asbjørnsen).
 21. Smeden som de ikke torde slippe ind i Helvede (Jørgen Moe).
 22. Hanen og Hønen (Jørgen Moe).
 23. Hanen, Gjøgen, og Aarhanen (Jørgen Moe).
 24. Lillekort (Jørgen Moe).
 25. Dukken i Græsset (Asbjørnsen).
 26. Paal Andrestuen (Asbjørnsen).
 27. Soria Moria Slot (Asbjørnsen).
 28. Herreper (Jørgen Moe).
 29. Vesle Aase Gaasepige (Asbjørnsen).
 30. Gutten og Fanden (Jørgen Moe).
 31. De syv Folerne (Jørgen Moe).
 32. Giske (Asbjørnsen).
 33. De tolv Vildænder (Asbjørnsen).
 34. Mestertyven (Asbjørnsen).
-
-

1. De tre Søstre som blev indtagne i Berget.

Der var engang en gammel Enke som boede af-sides fra Bygden, langt oppe under en Aas, med de tre Døtrene sine. Hun var saa fattig at hun ikke eiede andet end en Høne, og den havde hun saa kjær som Øiestenen sin; den kaglede hun for, og den stelte hun med, baade tidlig og sent.

Men en Dag, ret som det var, saa blev Hønen borte. Konen gik da ud, rundt om Stuen, og ledte og lokkede; men Hønen var og blev borte. «Du faar ud og prøve at se efter Hønen vor du,» sagde Konen til den ældste Datteren; «have den igjen maa vi, om vi saa skal tage den ud af Berget.» Ja, Datteren skulde da ud og se efter den; hun gik baade hid og did og ledte og lokkede, og ingen Høne fandt hun. Men aller bedst det var, saa hørte hun det sagde borte i en Bergvæg:

«Hønen tripper i Berget!
Hønen tripper i Berget!»

Hun skulde da bort og se hvad det var, men ved Bergvæggen faldt hun gjennem en Lem, dybt, dybt ned i en Hvælving under Jorden. Der nede gik hun frem igjennem mange Værelser, det ene gildere end det andre, men i det inderste kom en stor styg Bergmand til hende.

«Vil du være Kjæresten min?» spurgte han.

Nei, sagde hun, det vilde hun slet ikke, hun vilde strax op igjen og se efter Hønen sin, som var blit borte.

Saa blev Bergmanden saa sint at han tog hende og vred Hovedet af hende, og kastede Krop og Hoved ned i Kjeldereren.

Moderen sad hjemme og ventede og ventede, men ingen Datter kom der igjen. Hun ventede endda en god Stund, men da hun hverken hørte eller saa noget til hende, sagde hun til den mellemste Datteren, at hun fik gaa ud og se efter Søster sin; «og Hønen kan du lokke paa med det samme,» sagde hun.

Den andre Søsteren skulde da ud, og hende gik det netop lige ens: hun gik og ledte og lokkede, og med ett saa hørte hun ogsaa det sagde borti Bergvæggen:

«Hønen tripper i Berget!

Hønen tripper i Berget!»

Det syntes hun var underligt; hun skulde da bort og se hvad det var, og saa faldt hun ogsaa gjennem Lemmen, dybt, dybt ned i Hvælvingen. Der gik hun gjennem alle Værelserne, men i det inderste kom Bergmanden til hende, og spurgte om hun vilde være Kjæresten hans. Nei, det vilde hun slet ikke, hun vilde

strax op igjen og lede efter Hønen som var blit borte, hun. Men saa blev Bergmanden sint; han tog hende og vred Hovedet af hende, og kastede Hoved og Krop ned i Kjeldereren.

Da nu Konen havde siddet og ventet paa den andre Datteren ogsaa i syv lange og syv brede, og der ingen Datter var at høre eller se, sagde hun til den yngste: «Nu faar rigtig du i Veien og se efter Søstrene dine. Ilde var det at Hønen blev borte, men endda værre blev det, skulde vi ikke finde Søstrene dine igjen; men Hønen kan du altid lokke paa med det samme.»

Ja, den yngste skulde da ud; hun gik hid og did og ledte og lokkede, men ikke saa hun Hønen, og ikke saa hun Søstrene sine. Langt om længe kom hun ogsaa bort imod Bergvæggen; saa hørte hun det sagde:

«Hønen tripper i Berget!

Hønen tripper i Berget!»

Det syntes hun var rart; hun skulde da bort og se, og saa faldt hun ogsaa igjennem Lemmen, dybt, dybt ned i Hvelvingen. Der nede gik hun igjennem det ene Værelset gildere end det andre; men hun var ikke saa ræd hun; hun gav sig god Tid og saa baade paa det ene og paa det andre, og saa fik hun Øie paa Kjelderlemmen ogsaa; hun saa nedi der, og strax kjendte hun Søstrene sine, som laa der.

Med det samme hun vel havde faaet lukket igjen Kjelderlemmen, kom Bergmanden til hende. «Vil du være Kjæresten min du?» spurgte Bergmanden.

«Ja, gjerne det,» sagde Jenten, for hun kunde nok skjønne hvorledes det var gaet med Søstrene hendes.

Da TrolDET hørte det, fik hun gilde, gilde Klæder af ham, de fineste hun kunde ønske sig, og alt hun ellers vilde have, saa glad blev han ved det at nogen vilde være Kjæresten hans.

Men da hun havde været der en Tid, var det en Dag hun var endda mere stur og still end hun pleiede. Saa spurgte Bergmanden hende, hvad det var hun sturede for.

«Aa,» sagde Jenten, «det er fordi jeg ikke kan komme hjem til Mor; hun baade svelter og tørster vist, og der er ingen hos hende.»

«Ja gaa til hende kan du ikke faa Lov til,» svarede TrolDET, «men stop noget Mad i en Sæk, saa skal jeg bære den til hende.»

Ja, det takkede hun for, det skulde hun gjøre, sagde hun; men paa Bunden af Sækken stoppede hun en Mængde Guld og Sølv, og saa lagde hun lidt Mad ovenpaa, og sagde saa til TrolDET, at nu var Sækken færdig, men han maatte slet ikke se ned i den, og det lovede han ogsaa han ikke skulde gjøre.

Da saa Bergmanden gik, kikkede hun ud efter ham i et lidet Hul som var paa Lemmen; da han var kommen et Stykke paa Veien, sagde han: «Den er saa tung denne Sækken; jeg vil nok se hvad der er i den, jeg,» og vilde løse op Sækkebaandet; men saa raabte Jenten: «Jeg ser dig nok! Jeg ser dig nok!»

«Det er da Pokker til Øine i Hovedet paa dig ogsaa da,» sagde TrolDET, og saa torde han ikke prøve paa det mere.

Da han var kommen did hvor Enken boede,

kastede han Sækken ind gjennem Stuedøren. «Der har du Mad fra Datter din; det leter ikke paa hende,» sagde han.

Da nu Jenten havde været i Berget endnu en god Stund, faldt der en Dag en Gjedbuk ned igjennem Lemmen.

«Hvem er det som har sendt Bud efter dig, dit langraggede Bæst?» sagde TrolDET, han var fælt vild, og saa tog han Bukken og vred Hovedet af den og kastede den ned i Kjelderens.

«Aa nei, hvorfor gjorde du det da?» sagde Jenten; «den kunde jeg havt at more mig med her nede.»

«Du behøver ikke at sætte op nogen Surmule for det, ved jeg,» sagde TrolDET, «jeg kan snart skaffe Liv i Gjedbukken igjen jeg.» Dermed tog han en Krukke som hang paa Væggen, satte Hovedet paa Gjedbukken og smurte den af Krukken, saa var den lige god igjen.

Haa haa! tænkte Jenten, den Krukken er nok noget værd den.

Da hun saa havde været hos TrolDET endda en god Tid, passede hun paa en Dag TrolDET var borte, tog den ældste af Søstrene og satte Hovedet paa hende og smurte hende af Krukken, slig som hun havde seet TrolDET gjorde med Gjedbukken; og strax kom Søsteren til Live igjen. Jenten stoppede hende da ned i en Sæk, lagde lidt Mad ovenpaa, og saa snart TrolDET kom hjem igjen, sagde hun til ham: «Kjære vene, nu faar du gaa hjem til Mor med lidt Mad igjen; hun baade tørster og svelter vist, Stakkar, og alene er hun ogsaa. Men se ikke i Sækken!»

Ja Sækken skulde han nok gaa med, sagde han, og se i den skulde han heller ikke; men da han kom et Stykke paa Veien, syntes han Sækken blev saa fælt tung, og da han havde gaaet endda en Stund, sagde han at han nok vilde se hvad der var i Sækken; «hvordan Øine der er skabt paa hende, saa kan hun da ikke se mig nu,» sagde han ved sig selv. Men med det samme han vilde til at løse op, sagde hun som sad i Sækken: «Jeg ser dig nok! Jeg ser dig nok!»

«Det var da Pokker til Øine i Hovedet paa dig ogsaa da!» sagde TrolDET — han troede det var hun i Berget som talte. Han torde da ikke prøve at se nedi mere, men bar Sækken til Moderen det forreste han kunde, og da han kom til Stuedøren, kastede han den indigjennem; «der har du Mad fra Datter din; det leter ikke paa hende,» sagde han.

Da nu Jenten havde været i Berget endda en god Stund, gjorde hun det samme med den andre Søsteren; hun satte Hovedet paa hende, smurte hende af Krukken, og stoppede hende i Sækken; men den Gangen fyldte hun saa meget Guld og Sølv, som fik Rum i Sækken, og aller øverst lagde hun lidt Mad.

«Kjære vene,» sagde hun til TrolDET, «nu faar du gaa hjem til Mor min med lidt Mad igjen; men se ikke i Sækken!»

Ja, TrolDET vilde gjerne føie hende i det, og han lovede ogsaa at han ikke skulde se i Sækken. Men da han kom et Stykke paa Veien, blev Sækken saa fælt tung, syntes han; og da han havde gaaet endda et Stykke, orkede han ikke at bære den; han maatte sætte

den ned og hvile; da vilde han til at løse op Sækkebaandet og se nedi; men saa raabte hun som var i Sækken: «Jeg ser dig nok! Jeg ser dig nok!»

«Det er da Pokker til Øine i Hovedet paa dig ogsaa da!» sagde TrolDET, og saa torde han ikke se i Sækken mer, men skyndte sig det meste han kunde, og bar Sækken lige til Moderen. Da han kom udenfor Stuedøren, kastede han den indigjennem; «der har du Mad fra Datter din; det leter ikke paa hende,» sagde han.

Da saa Jenten havde været der endda en god Tid, skulde TrolDET ud en Gang; saa lod Jenten som hun var ussel og syg, og sutrede og bar sig.

«Det kan ikke nytte du kommer hjem før Klokken tolv,» sagde hun, «for før kan jeg ikke faa Maden færdig; jeg er saa ussel og syg.»

Da nu TrolDET vel var gaaet, stoppede hun ud Klæderne sine med Halm og satte denne Halmjenten borti Krogen ved Peisen, med en Tvare i Haanden, saa det saa ud som det var hun selv som stod der. Saa skyndte hun sig hjem, og fik med sig en Skytter til at være i Stuen hjemme hos Moderen.

Da Klokken var tolv eller vel det, kom TrolDET hjem.

«Kom med Maden!» sagde han til Halmjenten.

Nei, hun svarede ikke.

«Kom med Maden! siger jeg,» sagde TrolDET igjen; «jeg er sulten!»

Nei, hun svarede ikke.

«Kom med Maden!» skreg TrolDET tredje Gang, «hør det jeg siger, ellers skal jeg vække dig jeg!»

Nei, Jenten stod lige stille.

Saa blev han saa vild at han spændte til hende, saa Halmstubberne fór baade i Vægge og Tag. Men da han saa det, mærkede han Uraad og begyndte at lede allesteds, og tilsidst kom han ogsaa ned i Kjelderen; der var begge Søstrene til Jenten borte, og saa skjønte han strax hvorledes det var gaaet til. «Ja, det skal hun faa undgjælde!» sagde han, og lagde i Veien did hvor Moderen boede. Men da han kom til Stuen, skjød Skytteren; saa torde TrolDET ikke gaa ind, han troede det var Tordenen. Han satte hjem igjen det forreste han orkede, men med det samme han kom til Lemmen, randt Solen, og saa sprak han.

Der er vist Guld og Sølv nok endnu. Den som bare vidste hvor Lemmen var!

2. Om Risen som ikke havde noget Hjerte paa sig.

Der var engang en Konge som havde syv Sønner, og dem holdt han saa meget af, at han aldrig kunde undvære dem alle paa én Gang: én maatte bestandig være hos ham. Da de var voxne, skulde de sex ud og fri; men den yngste vilde Faderen have igjen hjemme, og til ham skulde de andre tage med sig en Prinsesse til Kongsgaarden. Kongen gav da de sex de gildeste

Klæder nogen havde seet, saa det lyste lang Vei af dem, og hver sin Hest, som kostede mange, mange hundrede Daler, og saa reiste de. Da de saa havde været paa mange Kongsgaarde og seet paa Prinsesserne, kom de langt om længe til en Konge, som havde sex Døtre; saa deilige Kongsdøtre havde de aldrig seet, og saa friede de til hver sin, og da de havde faaet dem til Kjærester, reiste de hjemover igjen; men de glemte rent at de skulde have med sig en Prinsesse til Askeladden som var igjen hjemme, saa borte var de i Kjæresterne sine.

Da de nu havde reist et godt Stykke paa Hjemveien, kom de tæt forbi en brat Fjeldvæg, hvor Risegaarden var. Der kom Risen ud og fik se dem, og saa skabte han dem om til Sten allesammen, baade Prinserne og Prinsesserne.

Kongen ventede og ventede paa de sex Sønnerne sine, men hvor længe han ventede, saa kom der ingen. Han gik og sørgede og sturede, og sagde han aldrig kunde blive rigtig glad mere; «havde jeg ikke dig igjen,» sagde han til Askeladden, «vilde jeg ikke leve, saa sorgfuld er jeg, fordi jeg har mistet Brødrene dine.»

«Men nu havde jeg tænkt at bede om Lov til at reise ud og finde dem igjen jeg,» sagde Askeladden.

«Nei, det faar du ikke Lov til,» sagde Faderen, «du blir bare borte du ogsaa.»

Men Askeladden vilde og skulde afsted, og han tiggede og bad, saa længe til Kongen maatte lade ham reise. Nu havde Kongen ikke andet end en gammel Fillehest at lade ham faa, for de sex andre Kongs-

sønnerne og deres Følge havde faaet alle de andre Hestene han havde; men det brydte Askeladden sig ikke om; han satte sig op paa den gamle skabbede Hesten han. «Farvel, Far!» sagde han til Kongen; «jeg skal nok komme igjen, og kanske jeg skal have med de sex Brødre mine ogsaa,» og dermed reiste han.

Da han nu havde redet et Stykke, kom han til en Korp, som laa i Veien og flaksede med Vingerne og ikke orkede at komme til Side, saa sulten var den.

«Aa kjære vene! giv mig lidt Mad, skal jeg hjælpe dig i din yderste Nød,» sagde Korpen.

«Ikke meget Mad har jeg, og ikke ser du ud til at kunne hjælpe mig stort heller,» sagde Kongssønnen; «men lidt faar jeg vel give dig, for du kan nok trænge til det, ser jeg,» og saa gav han Korpen noget af Nisten han havde faaet med sig.

Da han saa havde reist et Stykke igjen, kom han til en Bæk; der laa en stor Lax som var kommen paa tørt Land, og slog og sprat og kunde ikke komme ud i Vandet igjen.

«Aa, kjære vene! hjælp mig ud i Vandet igjen,» sagde Laxen til Kongssønnen, «jeg skal hjælpe dig i din yderste Nød jeg.»

«Hjælpen du gjør mig, blir vel ikke stor,» sagde Prinsen, «men det er Synd du skal ligge der og sulte ihjel,» og saa skjøv han Fisken udi igjen.

Nu reiste han et langt, langt Stykke, og saa mødte han en Skrub; den var saa sulten at den laa og drog sig i Veien.

«Kjære vene! lad mig faa Hesten din,» sagde

Skrubben; «jeg er saa sulten at det piber i Tarmene mine; jeg har ikke faaet noget at æde paa to Aar.»

«Nei,» sagde Askeladden, «det kan jeg ikke gjøre; først kom jeg til en Korp, ham maatte jeg give Nisten min; saa kom jeg til en Lax, ham maatte jeg hjælpe ud i Vandet igjen; og nu vil du have Hesten min. Det er ikke Raad, for saa har jeg ikke noget at ride paa.»

«Jo kjære, du maa hjælpe mig,» sagde Graabenen; «du kan ride paa mig, jeg skal hjælpe dig igjen i din yderste Nød,» sagde den.

«Ja, den Hjælpen jeg faar af dig, blir vel ikke stor; men du faar vel tage Hesten da, siden du er saa nødig,» sagde Prinsen.

Da nu Skrubben havde ædt op Hesten, tog Askeladden Bidslet og bandt i Kjæften paa den, og Sadlen og lagde paa Ryggen af den, og nu var Skrubben blit saa stærk af det den havde faaet i sig, at den satte afsted med Kongssønnen som Ingenting; saa fort havde han aldrig redet før.

«Naar vi nu har reist et Stykke til, skal jeg syne dig Risegaarden,» sagde Graabenen, og om lidt kom de der. «Se her er Risegaarden,» sagde den; «der ser du alle sex Brødrene dine, som Risen har gjort til Sten, og der ser du de sex Brudene deres; der borte er Døren til TrolDET, der skal du gaa ind.»

«Nei, det tør jeg ikke,» sagde Kongssønnen, «han tager Livet af mig.»

«Aa nei,» svarede Skrubben; «naar du kommer ind der, træffer du en Prinsesse, hun siger dig nok

hvordan du skal bære dig ad, saa du kan faa gjort Ende paa Risen. Bare gjør som hun siger dig, du!»

Ja, Askeladden gik da ind, men ræd var han. Da han kom ind, var Risen borte; men i det ene Kammeret sad Prinsessen, saa som Skrubben havde sagt, og saa deilig en Jomfru havde Askeladden aldrig seet før.

«Aa Gud hjælpe dig, hvordan er du kommen her da?» sagde Kongsdatteren, da hun fik se ham; «det blir din visse Død det; den Risen som bor her, kan ingen faa gjort Ende paa, for han bærer ikke Hjertet paa sig.»

«Ja, men er jeg kommen her, saa faar jeg vel prøve ham ligevel jeg,» sagde Askeladden. «Og Brødrene mine, som staar i Sten her udenfor, vil jeg nok se til at frelse, og dig vil jeg nok prøve at berge ogsaa,» sagde han.

«Ja, siden du endelig vil være, saa faar vi vel se at finde paa en Raad,» sagde Kongsdatteren. «Nu skal du krybe ind under Sengen der, og saa maa du lye vel efter hvad jeg taler med ham om. Men lig endelig bra stille.»

Ja han krøb da under Sengen, og aldrig før var han der, saa kom Risen.

«Hu! her lugter saa kristen Mandelugt ind!» sagde Risen.

«Ja, her kom en Skjære flyvende med et Mandeben og slap ned igjennem Piben,» sagde Prinsessen; «jeg skyndte mig nok at faa det ud, men Lugten gik vel ikke saa snart bort ligevel den.»

Ja, saa sagde Risen ikke mere om det.

Da det nu blev Kvelden, gik de til Sengs, og da de havde ligget en Stund, sagde Kongsdatteren: «Der var en Ting jeg gjerne vilde spørge dig om, naar jeg bare torde.»

«Hvad er det for en Ting?» spurgte Risen.

«Det var, hvor du har Hjertet dit henne, siden du ikke bærer det paa dig, sagde Kongsdatteren.

«Aa det er noget du ikke behøver at spørge om; men ellers saa ligger det under Dørhellen,» sagde Risen.

«Aa haa! der skal vi vel se at finde det,» sagde Askeladden, som under Sengen laa.

Næste Morgen stod Risen fælt tidlig op og strøg til Skogen, og aldrig før var han afsted, saa tog Askeladden og Kongsdatteren paa at lede under Dørhellen efter Hjertet hans; men alt de grov og ledte, saa fandt de ikke noget. «Den Gangen har han luret os,» sagde Prinsessen, «men vi faar vel prøve ham endnu en Gang.» Saa sankede hun alle de vakreste Blomster hun kunde finde, og strøede rundt om Dørhellen, — den havde de lagt paa sit rette Sted igjen; og da det led mod den Tiden de ventede Risen hjem, krøb Askeladden under Sengen igjen.

Da han vel var indunder, saa kom Risen. «Huttetu! her lugter saa kristen Mandelugt inde!» sagde Risen.

«Ja, her kom en Skjære flyvende med et Mandeben i Næbbet og slap ned igjennem Piben,» sagde Kongsdatteren; «jeg skyndte mig nok at faa det ud, men det er vel det det lugter af ligevel.»

Saa tiede Risen stille, og sagde ikke mere om det. Men om lidt spurgte han hvem det var som havde strøet Blomster omkring Dørhellen.

«Aa, det er nok jeg,» sagde Kongsdatteren.

«Hvad skal nu det betyde da?» spurgte Risen.

«Aa jeg har dig vel saa kjær at jeg maa gjøre det, naar jeg ved at Hjertet dit ligger der,» sagde Prinsessen.

«Ja saa; men ellers ligger det ikke der du,» sagde Risen.

Da de saa havde lagt sig om Kvelden, spurgte Prinsessen igjen hvor Hjertet hans var, for hun holdt saa meget af ham at hun nok gjerne vilde vide det, sagde hun. «Aa det ligger borte i Skabet der paa Væggen,» sagde Risen. Ja saa, tænkte Askeladden og Prinsessen, da skal vi vel prøve at finde det.

Næste Morgen var Risen tidlig paa Færde og strøg til Skogs igjen, og aldrig saa snart var han gaaet, før Askeladden og Kongsdatteren var i Skabet og ledte efter Hjertet hans; men alt de ledte, saa fandt de ikke noget der heller. «Ja ja, vi faar da prøve en Gang til,» sagde Prinsessen. Hun stasede ud Skabet med Blomster og Kranse, og da det led mod Kvelden, krøb Askeladden under Sengen igjen.

Saa kom Risen. «Huttetu! her lugter saa kristen Mandelugt!» sagde Risen.

«Ja, for lidt siden kom her en Skjære flyvende med et Mandeben i Næbbet og slap ned igjennem Piben,» sagde Prinsessen; «jeg skyndte mig nok at faa det ud igjen jeg, men det er vel det det lugter af ligevel.»

Da Risen hørte det, sagde han ikke mere om det; men lidt efter fik han se at der var hængt Blomster og Kranse rundt hele Skabet; og saa spurgte han hvem det var som havde gjort det.

Jo, det var da Prinsessen.

«Hvad skal nu det Narreriet være til?» spurgte Risen.

«Aa jeg har dig sagtens saa kjær at jeg maa gjøre det, naar jeg ved at Hjertet dit ligger der,» sagde Kongsdatteren.

«Kan du være saa galen og tro sligt?» sagde Risen.

«Ja jeg maa vel tro det, naar du siger mig det,» sagde Kongsdatteren.

«Aa du er ei Tulle,» sagde Risen; «der Hjertet mit er, der kommer du aldrig!»

«Ja, men det var Moro at vide hvor det er henne, ligevel,» sagde Prinsessen.

Ja, saa kunde Risen ikke bare sig længer, han maatte sige det. «Langt, langt borte i et Vand ligger en Ø,» sagde han; «paa den Øen staar en Kirke; i den Kirken er en Brønd; i den Brønden svømmer en And; i den Anden er et Æg, og i det Ægget — der er Hjertet mit, du.»

Om Morgenen tidlig, det var ikke graalyst endda, strøg Risen til Skogs igjen. «Ja, nu faar jeg afsted jeg ogsaa,» sagde Askeladden; «bare jeg kunde finde Veien!» Han sagde da Farvel til Prinsessen saa længe, og da han kom udenfor Risegaarden, stod Skrubben der endda og ventede paa Askeladden. Til ham fortalte han hvad der var hændt inde hos Risen, og sagde at

nu vilde han afsted til Brønden i Kirken, bare han vidste Veien. Saa bad Skrubben ham sætte sig paa Ryggen hans, for han skulde nok finde Veien, sagde han, og saa gik det afsted saa det suste om dem, over Heier og Aaser, over Berg og Dale.

Da de nu havde reist mange, mange Dage, kom de tilsidst til Vandet. Det vidste Kongssønnen ikke hvordan han skulde komme over; men Graabenen bad ham bare han ikke skulde være ræd, og saa lagde den udi med Prinsen paa Ryggen og svømte over til Øen. Saa kom de til Kirken; men Kirkenøkkelen hang høit, høit oppe paa Taarnet, og først saa vidste Kongssønnen ikke hvorledes han skulde faa den ned. «Du faar raabe paa Korpen,» sagde Graabenen, og det gjorde Kongssønnen; og strax kom Korpen og fløi efter Nøkkelen, og saa kom Prinsen ind i Kirken. Da han nu kom til Brønden, laa Anden ganske rigtig der og svømte frem og tilbage, slig som Risen havde sagt. Han stod da og lokkede og lokkede, og saa fik han tilsidst lokket den bort til sig og greb den. Men med det samme han løftede den op af Vandet, slap Anden Ægget ned i Brønden, og saa vidste Askeladden slet ikke hvorledes han skulde faa det op igjen. «Ja, nu faar du raabe paa Laxen,» sagde Graabenen; og det gjorde da Kongssønnen; saa kom Laxen og hentede op Ægget fra Bunden paa Brønden; og saa sagde Skrubben, at han skulde klemme paa Ægget, og med det samme Askeladden klemte paa det, skreg Risen.

«Klem én Gang til,» sagde Skrubben, og da Prinsen gjorde det, skreg Risen endda ynkeligere og

bad baade vakkert og vent for sig; han skulde gjøre alt Kongssønnen vilde, sagde han, bare han ikke vilde klemme sund Hjertet hans.

«Sig, at dersom han skaber om igjen de sex Brødrene dine som han har gjort til Sten, og Brudene deres, skal han faa beholde Livet,» sagde Skrubben, og det gjorde Askeladden.

Ja, det var Troidet strax villig til; han skabte om igjen de sex Brødrene til Kongssønner og Brudene deres til Kongsdøtre.

«Klem nu sund Ægget,» sagde Skrubben. Saa klemte Askeladden Ægget i Stykker, og saa sprak Risen.

Da han saa var blit af med Risen, red Askeladden tilbage til Risegaarden igjen paa Skrubben; der stod alle sex Brødrene hans lyslevende med Brudene sine, og saa gik Askeladden ind i Berget efter sin Brud, og saa reiste de allesammen hjem igjen til Kongsgaarden. Da blev der vel Glæde paa den gamle Kongen, da alle syv Sønnerne hans kom tilbage, hver med sin Brud. «Men den deiligste af alle Prinsesserne er Bruden til Askeladden ligevel,» sagde Kongen, «og han skal sidde øverst ved Bordet med sin Brud.» Saa blev der turet Gjæstebud baade vel og længe, og har de ikke turet fra sig, saa turer de endnu.

3. Grimsborken.

Der var engang et Par rige Folk som havde tolv Sønner; men den yngste vilde ikke være hjemme længer, da han var blit voxen; han vilde ud og prøve sin Lykke i Verden. Forældrene sagde, de syntes han havde det godt og vel der hjemme, og at han gjerne kunde blive hos dem; men han havde ingen Ro paa sig: han vilde og han skulde i Veien, og saa maatte han da faa Lov. Da han havde gaaet en god Stund, kom han til en Kongsgaard. Der bad han om Tjeneste, og det fik han.

Kongsdatteren der i Landet var taget ind i Fjeldet af et Trolld, og Kongen havde ikke flere Børn; derfor var baade han og hele Landet i stor Sorg og Bedrøvelse, og Kongen havde lovet ud Prinsessen og halve Riget til den som kunde frelse hende; men der var ingen som kunde det, endda der var nok af dem som prøvede paa.

Da nu Gutten havde været der et Aars Tid eller saa, vilde han hjem igjen og besøge Forældrene sine; men da han kom hjem, var Forældrene hans døde, og Brødrene havde delt alt de eiede og havde, mellem sig, saa der ikke var noget igjen til Gutten.

«Skal jeg ikke have noget efter Forældrene mine, jeg da?» spurgte Gutten.

«Hvem kunde vide at du var til endnu, som har ranglet og flakket saa omkring?» svarede Brødrene. «Men det er det samme; oppe i Heierne gaar der tolv

Hopper, dem har vi ikke delt endnu, og vil du have dem for din Del, kan du tage dem.»

Ja, det var Gutten vel nøid med; han takkede til, og lagde strax afsted op i Heierne, hvor de tolv Hopperne gik paa Havn.

Da han kom derop og fandt dem, havde hver sin Sugerfole, og med den ene Hoppen gik der en stor borket Folunge; den var i slikt Hold at det skinnede i den.

«Du er vakker du, vesle Folungen min!» sagde Gutten.

«Ja, men vil du slaa ihjel de andre Folungerne, saa jeg kan faa suge alle Hopperne et Aar, skal du se jeg skal blive stor og vakker da!» sagde Folen.

Ja, det gjorde Gutten; han slog ihjel alle tolv Folerne, og gik saa hjem igjen.

Da han saa kom igjen næste Aaret og skulde se til Folen og Hopperne, var den saa fed, saa fed, at det glinsede i Huden paa den, og saa stor var den at Gutten med Nød kunde komme op paa den; og alle Hopperne havde faaet hver sin Folunge igjen.

«Ja det er sandt at jeg fik Like for det jeg lod dig suge alle Hopperne mine,» sagde Gutten til Enaaringen, «men nu er du stor nok, nu faar du være med mig.»

«Nei, jeg faar gaa her ett Aar til,» sagde Folen; «slaa nu ihjel de tolv Folungerne, saa kan jeg suge alle Hopperne dette Aaret ogsaa, saa skal du se jeg skal blive stor og vakker til Sommeren!»

Ja, det gjorde Gutten igjen; og da han kom op i

Heierne det andre Aaret og skulde se til Folen sin og Hopperne sine, havde de hver sin Folunge, men Borkefolen var saa stor at Gutten slet ikke naaede op, da han vilde tage i Nakken paa den, for at kjende hvor fed den var, og saa blank var den at det lyste af den.

«Stor og vakker var du ifjor, Folen min, men i Aar er du endnu gildere,» sagde Gutten; «slig Hest findes ikke i Kongens Gaard. Men nu faar du være med mig.»

«Nei,» sagde Borken igjen, «jeg faar gaa her endda et Aar. Slaa nu bare ihjel de tolv Folungerne igjen, saa jeg kan suge Hopperne dette Aaret ogsaa, saa skal du faa se mig til Sommeren!»

Ja, Gutten gjorde det ogsaa: han slog ihjel alle Folungerne, og saa gik han hjem igjen.

Men da han kom igjen næste Aaret og skulde se til Borkefolen og Hopperne sine, blev han rent fælen. Saa stor og grovvoxen havde han aldrig troet at Hest kunde blive; for Borken maatte lægge sig ned paa alle fire, før Gutten kunde tage op paa den; han havde nok med at komme op paa den, endda den laa, og saa smækfed var den at det glinsede og skinnede i den som i en Speile.

Og den Gangen var ikke Borken uvillig til at følge med Gutten. Han satte sig da op paa den, og da han kom ridende hjem til Brødrene sine, slog de Hænderne sammen og forkorsede sig, for slig Hest havde de hverken seet eller hørt tale om.

«Dersom I nu vil skaffe mig saa god Skoning under Hesten min og saa gild Sadel og Bidsel som

gives kan,» sagde Gutten, «saa skal I faa alle tolv Hopperne mine, slig de staa og gaar oppe i Heierne, og de tolv Folungerne deres ogsaa,» — det Aaret havde ogsaa hver Hoppe faaet sin Fole.

Det vilde Brødrene gjerne, og saa fik Gutten slig Skoning under Hesten, at Stenstykkerne fløi høit i Luften, naar han red bortover Fjeldheierne, og slig Guldsadel og sligt Guldbidsel fik han, at det lyste og blinkede lang Vei af det.

«Nu reiser vi til Kongsgaarden!» sagde Grimsborken — det var Navnet dens —, «men kom vel i Hu at bede Kongen om godt Staldrum og godt For til mig.» Ja, det lovede Gutten han ikke skulde glemme. Han red af Gaarde, og en kan nok vide han ikke var længe om at komme til Kongsgaarden, slig Hest som han havde.

Da han kom der, stod Kongen ude paa Trappen, og han stirrede og saa paa ham som kom ridende. «Nei, nei!» sagde han, «slig Kar og slig Hest har jeg aldrig seet i mit levende Liv før.» Og da Gutten spurgte om han kunde faa Tjeneste i Kongsgaarden, blev Kongen saa glad at han var færdig til at danse, der han stod paa Trappen; det kan vel hænde at han skulde faa Tjeneste. «Ja, men godt Staldrum og forsvarligt For vil jeg have til Hesten min,» sagde Gutten. Ja, han skulde faa Voldhø og Havre, saa meget Borken vilde have, og alle de andre Ridderne maatte tage Hestene sine ud af Stalden, der skulde Grimsborken staa alene, saa den kunde have rigtig godt Rum.

Men det varede ikke længe før de andre i Kongsgaarden blev misundelige paa Gutten, og de vidste ikke alt det vonde de vilde gjøre ham, naar de bare torde. Tilslidst fandt de paa at sige til Kongen, at han havde sagt sig god for at frelse Kongsdatteren som TrolDET havde taget ind i Berget for lang Tid siden, naar han bare vilde. Strax kaldte Kongen ham frem for sig, og sagde at det og det vidste han Gutten havde sagt sig god for, og nu skulde han gjøre det; kunde han det, saa vidste han at Kongen havde lovet ud baade Datteren og halve Riget, og det skulde han rigtig og redelig faa, men kunde han det ikke, skulde han dræbes. Gutten negtede at han havde sagt det, men det hjalp ikke, for Kongen vilde ikke høre paa det Øre, og saa var der ikke anden Raad, end at han maatte sige, han fik vel prøve.

Han gik da ned i Stalden, stur og sørgmodig var han. Saa spurgte Grimsborken ham, hvad han var saa mismodig for; det fortalte Gutten, og sagde han ikke vidste hvorledes han skulde stille sig; «for at faa frelst Prinsessen, det er vel rent Uraad det,» sagde Gutten.

«Aa, det kunde vel lade sig gjøre,» sagde Grimsborken; «jeg skal hjælpe dig, men vel skodd maa du først faa mig. Du maa forlange tyve Pund Jern og tolv Pund Staal til Skoning, og én Smed til at smide og én til at lægge under.»

Ja, det gjorde Gutten, og der blev ikke svaret Nei til det: han fik baade Jernet og Staalet og Smedene, og saa blev Grimsborken skodd baade godt og

vel, og Gutten ud af Kongsgaarden, saa Støvskodden stod efter.

Men da han kom til Berget som Prinsessen var taget ind i, saa gjaldt det om at komme op efter Bergvæggen, did hvor han skulde ind i Fjeldet, for Berget stod ende op og ned, saa brat som en Stuevæg og saa glat som en Glasrude. Første Gang Gutten red i Veien, kom han nok et Stykke op efter Fjeldvæggen, men saa gled Borken med begge Fremfødderne, og de ned igjen, saa det dundrede i Heien. Andre Gangen han red, kom han et Stykke længer op, men saa glap den ene Fremfoden, og ned bar det, som du skulde hørt et Jordskred. Men tredje Gangen sagde Borken: «Nu faar vi prøve os!» og saa satte han i Veien, saa Stenene sprutede Himmels høit om dem, og saa kom de op; Gutten red ind i fuldt Firsprang og nappede Kongsdatteren op paa Sadelknappen, og ud igjen, før TrolDET kom sig fore saa meget som at reise sig, — og saa var Prinsessen frelst.

Da Gutten kom tilbage til Kongsgaarden, var Kongen baade glad og fornøiet i det at han havde faaet Datter sin igjen, det kan du nok vide; men hvorledes det var eller ikke var, saa havde de andre paa Kongsgaarden faaet stelt op Kongen, saa han var sint paa Gutten ligevel.

«Tak skal du have, for du har frelst Prinsessen min,» sagde han til Gutten, da han kom ind i Slottet med hende, og saa vilde han gaa sin Vei.

«Hun skulde være min, ligesaa vel som din nu, for du er vel ordstø Mand,» sagde Gutten.

«Ja, ja,» sagde Kongen, «have hende skal du, siden jeg har sagt det; men først skal du skaffe Solen til at skinne ind her i Kongsgaarden,» — for der var et stort høit Fjeld lige udenfor Vinduerne, som stod og skyggede, saa Solen ikke kunde skinne ind.

«Det stod nok ikke i Akkortet det,» svarede Gutten; «men der hjælper vel ingen Bøn, jeg faar vel prøve mit Bedste; for Prinsessen vil jeg have.»

Han ned til Borken igjen, og fortalte hvad Kongen forlangte, og saa mente Grimsborken, at det vel var Raad; men ny Skoning maatte først under ham, og den skulde der tyve Pund Jern og tolv Pund Staal til; to Smede maatte der ogsaa til, én til at smide og én til at lægge under, saa skulde de vel faa Solen til at skinne i Kongsgaarden. Da Gutten forlangte dette, fik han det strax; det syntes Kongen for Skams Skyld ikke han kunde negte ham, og saa blev der da lagt ny Skoning under Grimsborken, og det Skoning som dudde. Gutten satte sig paa, og saa bar det vel i Veien igjen, og for hvert Hop Grimsborken gjorde, sank Fjeldet femten Alen ned i Jorden, og slig holdt de paa, til Kongen ikke kunde se mere til Fjeldet.

Da Gutten kom ned igjen i Kongsgaarden, spurgte han Kongen, om ikke Prinsessen skulde være hans nu heller, for nu vidste han ikke andet end at Solen skinnede i Slottet, sagde han. Men saa havde de andre i Kongsgaarden sat op Kongen igjen, og saa svarede han, at Gutten nok skulde faa hende, han havde aldrig andet tænkt, men først skulde han skaffe hende saa gild Brudehest, som han havde Brudgomshest. Gutten sagde,

at det havde Kongen aldrig talt om før, og nu syntes han at han havde fortjent Prinsessen; men Kongen blev ved sit, og dersom Gutten ikke kunde det, skulde han miste Livet til, sagde Kongen.

Gutten gik ned i Stalden igjen, og sturen og sørgmodig var han, det kan du nok vide. Der fortalte han til Grimsborken, at nu havde Kongen forlangt at han skulde skaffe Prinsessen saa gild Brudehest som han havde Brudgomshest, ellers skulde han miste Livet; «men det blir nok ikke let,» sagde han, «for din Mage gives vel ikke i Verden.»

«Aa jo, der er Mage til mig,» svarede Grimsborken; «men let blir det ikke at faa den; den er i Helvede den. Men vi faar vel prøve. Nu skal du gaa op til Kongen og forlange ny Skoning under mig, og til den maa der tyve Pund Jern og tolv Pund Staal igjen, og to Smede, én til at smide og én til at lægge under, men se endelig til, at Hakerne og Grævene blir vel hvasse, og tolv Tønder Rug og tolv Tønder Byg og tolv slagtede Oxer maa vi have med os; og alle tolv Oxehuderne, med tolv hundrede Spiker i hver, maa du ogsaa forlange; alt det maa vi have, og en Tjæretønde til, med tolv Tønder Tjære i.»

Gutten gik op til Kongen og forlangte alt Grimsborken havde sagt, og Kongen syntes nu igjen det var Skam at negte ham det, og saa fik han det altsammen.

Saa satte han sig op paa Grimsborken og red af Gaarde, og da han saa havde redet langt, langt bort over Berg og Heier, spurgte Borken: «Hører du noget?»

«Ja, det suser saa fælt oppe i Luften; jeg mener jeg blir ræd jeg,» sagde Gutten.

«Det er alle de vilde Fugle i Skogen er, som kommer flyvende; de er udsendte for at stanse os,» sagde Grimsborken. «Men skjær Hul paa Kornsekkene du, saa faar de saa travlt med Kornet at de glemmer os.»

Ja det gjorde Gutten, han skar Hul paa Kornsekkene, saa Bygget og Rugen randt udover til alle Sider. Saa kom alle de vilde Fugle i Skogen var, saa tykt at det sortnede for Solen; men da de fik se Kornet, saa kunde de ikke bare sig, men slog sig ned og begyndte at hakke og pikke op Kornet og Rugen, og tilsidst begyndte de at slaass sig imellem; Gutten og Grimsborken gjorde de ikke noget, dem glemte de rent.

Nu red Gutten igjen baade langt og længe, over Berg og Dale, over Aaser og Moer; saa begyndte Grimsborken at lye igjen, og saa spurgte den Gutten, om han hørte noget nu.

«Ja, nu hører jeg det brager saa stygt i Skogen paa alle Kanter; jeg mener jeg blir ræd nu,» sagde Gutten.

«Det er alle de vilde Dyr i Skogen er, det,» sagde Grimsborken; «de er udsendte for at stanse os. Men kast bare ud de tolv Oxeskrotterne, saa har de nok at gjøre med dem, og saa glemmer de os.»

Ja, Gutten kastede ud Oxeskrotterne, og saa kom alle de vilde Dyr i Skogen, baade Bjørne og Graabener og Løver og alle Slags fæle Dyr; men da de fik se Oxeskrotterne, begyndte de at slaass om dem, saa Blodet strømmede, og Gutten og Grimsborken glemte de rent.

Saa red Gutten bortover igjen, det var mange, mange Blaaner, for med Grimsborken gik det ikke sent, kan en nok vide; saa knæggede Borken.

«Hører du noget?» sagde den.

«Jo, jeg hørte ligesom en Følunge knægge saa grant, langt, langt borte,» svarede Gutten.

«Det er nok en voxen Følunge det,» sagde Grimsborken, «det høres saa grant, af det han er saa langt fra os.»

Saa reiste de et godt Stykke, en Blaane eller noget, igjen.

Saa knæggede Grimsborken paa ny. «Hører du noget nu?» sagde han.

«Ja, nu hørte jeg tydelig det knæggede som en voxen Hest,» svarede Gutten.

«Ja, du faar høre den én Gang endnu,» sagde Grimsborken, «da skal du høre der er Maal i den.»

De reiste en Blaane eller noget igjen, saa knæggede Grimsborken tredje Gangen, men førend den nu fik spurgt Gutten om han hørte noget, saa knæggede det borti Heien, saa Gutten tænkte at baade Berg og Fjeld skulde revne.

«Nu er den her,» sagde Grimsborken. «Skynd dig nu og kast over mig Oxehuderne med Spikerne i, og Tjæretønden kaster du bortefter Marken; klyv saa op i den store Granen der. Naar den kommer, spruter den Ild ud af begge Næseborene, og saa tager det Varme i Tjæretønden. Læg saa vel Mærke: dersom Luen stiger, saa vinder jeg; men dersom den falder, saa taber jeg. Men ser du jeg vinder, saa kaster du

paa den Bidslet — det maa du tage af mig; og saa er den spak.»

Netop Gutten havde faaet kastet Spikerhuderne over Grimsborken og Tjæretønden bortefter Marken og vel var kommen op i Granen, saa kom der en Hest, saa Varmen sprutede af den, og saa fløi der Ild i Tjæretønden med det samme; og den og Grimsborken til at slaass, saa Stenene dansede Himmels høit. De bed og de slog baade med Fremfødderne og med Bagfødderne, og somme Tider saa Gutten paa dem, og somme Tider saa han paa Tjæretønden, men tilsidst steg Luen: for hvor den andre Hesten bed og hvor den slog, saa traf den Spikerhuderne, og saa maatte den give sig. Da Gutten saa det, var han ikke længe om at komme ned af Træet og faa kastet Bidslet paa den, og saa var den saa spak, at han kunde styret den med en Tvindetraad. Den Hesten var ogsaa borket, og saa lig Grimsborken, at ingen kunde skille den ene fra den andre.

Gutten satte sig op paa den borkede Hesten han havde fanget, og red hjem igjen til Kongsgaarden, og Grimsborken sprang med løs. Da han kom der, stod Kongen ude i Gaarden.

«Kan du nu sige mig hvad for en Hest jeg har fanget, og hvad for en jeg havde før?» sagde Gutten. «Kan du ikke det, saa mener jeg Datter din hører mig til.»

Kongen gik og saa paa begge Borkene, baade høit og lavt, baade fremme og bag, men der var ikke et Haar anderledes paa den ene end paa den andre.

«Nei,» sagde Kongen, «det kan jeg ikke sige dig;

og siden du har skaffet Datter min saa gild Brudehest, skal du have hende. Men ett maa vi prøve først: om det er saa laget. Nu skal først hun gjemme sig to Gange,» sagde han, «og siden skal du gjemme dig to Gange; dersom du kan finde hende, de Gangene hun har gjemt sig, men ikke hun finder dig i dit Gjemsel, saa er det saa laget, og saa skal du faa Prinsessen.»

«Det staar nu ikke i Akkortet, det heller,» sagde Gutten; «men vi faar vel prøve, siden det saa skal være,» og saa skulde Kongsdatteren til at gjemme sig først.

Hun skabte sig til en And og laa og svømte i Vandet som var tæt udenfor Kongsgaarden. Men Gutten gik bare ned i Stalden og spurgte Grimsborken hvor hun havde gjort af sig. «Aa, du behøver bare at tage Børsen din og gaa ned til Dammen og sigte paa den Anden som ligger og svømmer der,» sagde Grimsborken, «saa kommer hun nok frem igjen.»

Gutten nappede Børsen og lagde ned til Vandet han; «jeg vil nok klemme paa denne Anden,» sagde han og gav sig til at sigte paa den.

«Nei, nei, kjære vene, skyd ikkel det er mig,» sagde Prinsessen; saa havde han fundet hende den Gangen.

Andre Gangen skabte Prinsessen sig til et Brød og lagde sig paa Bordet mellem fire andre; og saa lig var hun de andre Brødene, at ingen kunde skille dem fra hverandre. Men Gutten gik ned i Stalden til Grimsborken igjen, og sagde, at nu havde Prinsessen gjemt sig igjen, og han vidste slet ikke hvor det var blit af

hende. «Aa, tag bare og bryn en dygtig Brødkniv, og lad som du vil skjære tvært igjennem det tredje Brødet fra venstre Haand, af de fire Brødene som ligger paa Kjøkkenbordet i Kongsgaarden, saa kommer hun nok frem igjen,» sagde Grimsborken. Ja, Gutten op i Kjøkkenet og til at bryne den største Brødkniven han kunde finde, greb saa det tredje Brødet fra venstre Haand og satte Kniven paa det, som om han vilde skjære det tvært igjennem.

«Jeg vil have mig en Skalk af dette Brødet,» sagde han.

«Nei, kjære vene, skjær ikke! Det er mig!» sagde Prinsessen igjen, og saa havde han fundet hende andre Gangen ogsaa.

Saa skulde han til at gjemme sig; men ham sagde Grimsborken saa vel fore, at han ikke var god at finde igjen. Først skabte han sig til en Klæg og gjemte sig i det venstre Næseboret til Grimsborken; Prinsessen gik og ledte og snuste allesteds, baade høit og lavt, og saa vilde hun ogsaa op i Spiltauget til Grimsborken; men han til at bide og slaa om sig, saa at hun ikke torde komme der, og saa kunde hun ikke finde ham. «Ja, siden jeg ikke kan finde dig, saa faar du komme frem igjen af dig selv,» sagde hun, og strax stod Gutten der paa Staldgulvet.

Andre Gangen sagde Grimsborken ham igjen hvad han skulde gjøre sig til, og den Gang skabte han sig til en Jordklump og satte sig mellem Hoven og Skoen paa den venstre Fremfoden til Borken; Kongsdatteren gik og ledte og ledte igjen, baade ude og inde, og til-

sidst kom hun da i Stalden og vilde op i Spiltauget til Grimsborken. Ja, denne Gangen lod han hende komme op til sig, og hun snuste baade høit og lavt; men under Hoverne kunde hun ikke komme, han stod for fast paa Benene til det, Grimsborken; og saa kunde hun ikke finde Gutten. «Ja, saa faar du komme frem igjen af dig selv da, siden jeg ikke kan finde dig,» sagde Prinsessen, og i det samme stod Gutten ved Siden af hende paa Staldgulvet.

«Ja, nu er du min,» sagde Gutten til Prinsessen; «for nu kan du se, det er saa laget,» sagde han til Kongen.

«Ja, er det saa laget, saa faar det saa blive,» sagde Kongen.

Der blev lavet til Bryllup baade vel og snart, og Gutten satte sig paa Grimsborken og Kongsdatteren paa Magen hans; saa kan du nok vide de ikke var længe om Kirkeveien.

4. Det har ingen Nød med den som alle Kvindfolk er glad i.

Der var engang tre Brødre; jeg ved ikke rigtig hvorledes det var gaaet til, men de havde faaet hver sit Ønske, saa de kunde faa en Ting, hvad de vilde. De to betænkte sig ikke længe: de ønskede sig, at hver Gang de stak Næven i Lommen, skulde de altid gribe

i Penge, «for naar en har saa mange Penge en vil, kommer en altid frem i Verden,» sagde de. Men den yngste vidste at ønske det som bedre var; han gjorde det Ønsket, at alle Kvindfolk skulde blive glad i ham, bare de saa ham: det skal du høre var bedre end baade Gods og Penge.

Da de nu havde gjort Ønskerne sine, vilde de to ud i Verden, og Askeladden bad da om ikke han kunde faa være med; men det vilde de slet ikke give ham Lov til. «Hvor vi kommer hen, saa blir vi modtagne som Grever og Prinser,» sagde de; «men du, din sultne Stakkar, som ikke har noget og ikke faar noget, hvordan kan du tro at nogen bryr sig om dig?»

«Men jeg kunde vel faa Lov til at være i Følge med jer ligevel,» sagde Askeladden; «der torde vel falde af en Stegebete til mig ogsaa, naar jeg var i Følge med saa høie Herrer.»

Langt om længe skulde han da faa blive med dem, dersom han vilde være Tjeneren deres; for ellers vilde de slet ikke vide af ham.

Da de nu havde reist en Dags Tid eller noget, kom de til en Gjæstgivergaard; der tog de ind, de to som Penge havde, og forlangte baade Steg og Fisk, baade Brændevin og Mjød, og alt som godt var, men Askeladden han skulde passe paa alt det som tilhørte de to Størkarerne.

Men som han gik frem og tilbage og svævede ude paa Gaarden, kom Gjæstgiverkonen til at se ud gennem Ruden, og fik se Tjeneren til de to Herrerne, og

saa vakker en Fyr syntes hun aldrig hun havde seet for sine Øine før; hun saa og hun saa paa ham, og til længer hun saa, til deiligere syntes hun Gutten blev.

«Hvad i Fandens Skind og Ben er det du staar der borti Vinduet og glaner og glør efter?» sagde Manden hendes, «det var likere du saa efter at Grisen blev stegt, end du staar der og hænger; du ser hvad Folk der er hos os idag, ved jeg.»

«Aa jeg bryr mig om det Storskræpet jeg!» sagde Kjærringen; «vil de ikke være, kan de reise did de er komne fra. Men kom hid, skal du faa se en som gaar her ude i Gaarden! Saa vakkert et Menneske har jeg aldrig seet i mit Liv før. Vil du som jeg, saa beder vi ham ind og trakterer ham lidt; for han har nok ikke meget at fegte med, Stakkar.»

«Har du mistet den vesle Vetsmulen du havde, ogsaa nu, Kjærring?» sagde Manden, — han blev saa sint at det gnistrede af ham. «Fort ud i Kjøkkenet med dig og faa paa Peisen, og staa ikke her og glo efter fremmede Karer!»

Der var da ikke andet at gjøre for Konen end at gaa ud i Kjøkkenet og stille med Maden; Gutten fik hun ikke Lov at se paa, og traktere ham torde hun nu ikke heller; men aller bedst hun var i Kjøkkenet og stak Stegegrisen paa Spiddet, gjorde hun sig et Ærende ud i Gaarden, og saa gav hun Askeladden en Sax, som var slig, at bare han klippede i Luften med den, skar den til de deiligste Klæder nogen vilde se for sine Øine, baade af Silke og Fløiel og alt det som

gildt var; «den skal du have, for det du er saa vakker,» sagde Konen.

Da nu de to Brødrene vel havde faaet til Livs, alt det som godt var, baade af stegt og bristet, vilde de afsted igjen, og Askeladden stod igjen bag paa Vognen og var Tjeneren deres, og saa reiste de paa ny et godt Stykke, saa kom de til en Gjæstgivergaard igjen. Der vilde Brødrene indom, men Askeladden, som ingen Penge havde, vilde de ikke have med ind; han skulde staa igjen ude og passe paa alt det som hørte dem til; «og spør nogen dig hvem du er Tjener hos, saa sig det er to fremmede Prinser,» sagde de.

Men saa gik det igjen ligesom forrige Gang: mens Askeladden stod ude paa Gaarden og hængte, kom Gjæstgiverkone bort i Vinduet og fik se ham, og saa blev hun ligesaa borte i ham som den første Gjæstgiverkone, og hun stod og saa og saa, og aldrig kunde hun faa seet sig mæt paa ham. Saa kom Manden hendes sættende igjennem Værelset med noget de to Prinserne havde forlangt.

«Staa ikke der og glo som en Ko paa en Laavedør, men kom ud i Kjøkkenet til Fiskegryden din, Kjærring,» sagde Manden; «du ser hvad Folk der er hos os idag, ved jeg.»

«Jeg bryr mig om det Storpakket jeg!» sagde Konen; «vil de ikke have det de faar, kan de tage det de havde med sig. Men kom hid du ogsaa, skal du faa se; saa vakkert Menneske som han der ude i Gaarden har jeg aldrig seet i Verden før. Vil du som jeg, skal vi bede ham ind og traktere ham lidt; han ser ud

til at trænge det, Stakkar! Og saa inderlig vakker som han er!» sagde Kjærringen.

«Ikke stort Vet har du havt, og det vesle du havde, har da ogsaa gaaet sin Vei nu, kan jeg mærke,» sagde Manden — han blev endda sintere end den forrige Gjæstgiveren, og kjørte Kjærringen ud i Kjøkkenet. «Fort ud i Kjøkkenet med dig, og staa ikke her og glo efter Gutterne!» sagde han.

Hun maatte da ud til Fiskegryden sin, og traktere Askeladden torde hun ikke, for hun var ræd for Manden; men aller bedst hun stod og stelte med Varmen, gjorde hun sig et Ærende ud i Gaarden, og saa gav hun Askeladden en Dug, som var slig, at den diskede op med alt det bedste som tænkes kunde, bare han bredte den ud. «Dette skal du have, for det du er saa vakker,» sagde hun til Askeladden.

Da nu de to Brødrene havde ædt og drukket af alt det som fandtes, og betalt for sig i dyre Domme, reiste de derfra, og Askeladden stod bag paa Vognen. Da de havde reist saa længe til de blev sultne igjen, saa tog de ind paa en Gjæstgivergaard og forlangte alt det dyreste og bedste de kunde nævne; «for vi er to reisende Konger, og Penge har vi som Græs,» sagde de. Ja, da Gjæstgiveren hørte det, blev der en Brasing og Steging, saa de kunde lugte det til nærmeste Grandegaard, og Gjæstgiveren vidste ikke alt han vilde finde paa til de to Kongerne; men Askeladden maatte staa ude her ogsaa, og passe alt som i Vognen var.

Saa gik det lige ens, som de to forrige Gangene: Gjæstgiverkonen kom til at gløtte ud igjennem Vinduet,

saa fik hun se Tjeneren, som stod der ude ved Vognen; og saa deilig en Fyr havde hun da aldrig seet før; hun saa og hun saa, og til mere hun stirrede paa ham, til vakrere blev han, syntes Gjæstgiverkonen.

Gjæstgiveren kom sættende gennem Værelset med Maden de to reisende Kongerne havde forlangt, og han blev ikke meget blid, da han saa Kjærringen stod i Vinduet og glante. «Ved du ikke bedre end staa der og glo, naar vi har slige Folk i Huset?» sagde han til hende; «ud i Kjøkkenet til Rømmegrøden din, og det paa flyvende Timen!»

«Aa, det er vel ikke saa farligt, ved jeg; vil de ikke bie, til Rømmegrøden er kogt, kan de reise igjen,» svarede Konen. «Nei, kom hid, skal du faa se! Saa deilig en Fyr har jeg aldrig seet for mine Øine før, som han som staar ude i Gaarden. Vil du som jeg, skal vi bede ham ind og traktere ham lidt, for han kunde nok trænge til det, ser det ud til. Og saa Hjertens vakker som han er!»

«En Gutteflox har du været al din Tid, og det er du endda,» sagde Manden — han blev saa sint, at han ikke vidste hvad Fod han skulde staa paa —; «men ser du ikke at komme ud til Grødgryden din, skal jeg prøve at faa Ben under dig jeg!»

Konen maatte da skynde sig ud i Kjøkkenet det snarest hun kunde, for hun vidste at Manden ikke var at spøge med; men ret som det var, saa smat hun ud i Gaarden, og saa gav hun Askeladden en Ture. «Naar du bare vrider paa Tappen,» sagde hun, «saa faar du alle de fineste Drikkevarer du vil, baade Mjød

og Vin og Brændevin. Det skal du have, for det du er saa vakker,» sagde hun.

Da nu de to Brødrene havde ædt og drukket alt de vilde, reiste de fra Gjæstgivergaarden, og Askeladden stod bag paa Vognen igjen og skulde være Tjeneren deres. Saa kjørte de baade langt og længe, til de kom til en Kongsgaard, og der gav de ældste Brødrene sig ud for to Keisersønner, og da de havde Penge nok, og var saa gilde, at det glodde lang Vei af dem, blev de godt og vel modtagne; de skulde bo paa Slottet, og Kongen vidste ikke al den Stas han vilde gjøre af dem.

Men Askeladden, som gik i de samme Fillerne han havde havt paa hjemmefra, og som ikke havde en Skilling i Lommen, ham tog Vagten paa Kongsgaarden og satte ham ud paa en Holme; derud roede de med alle Tiggere og Fanter som kom til Kongsgaarden, det havde Kongen befalet, forat de ikke skulde forstyrre Lystigheden paa Slottet, naar de gik der saa fillede og stygge; og derud blev der ikke sendt mere Mad, end de netop kunde berge Livet. Brødrene til Askeladden saa nok at Vagten roede ud til Holmen med ham; men de var glade til, at de blev kvit ham, og brydde sig ikke det mindste om det. Men da nu Askeladden kom ud paa Holmen, tog han bare frem Saxen sin, og klippede med den i Luften; saa klippede Saxen til de gildeste Klæder nogen kunde ønske sig, baade af Fløiel og Silke, saa at Fanterne ude paa Holmen blev meget gildere end Kongen og alle de som paa Slottet var. Derpaa tog Askeladden Dugen sin og bredte ud, og saa fik de sagtens Mad, Fanterne ogsaa; slikt Gjæstebud havde

aldrig staaet i Kongens Gaard, som der den Dag stod paa Fanteholmen. «Tørste er I vel ogsaa,» sagde Askeladden; han frem med Turen sin og vrede lidt paa Tappen; saa fik vel Fanterne noget at drikke: sligt Øl og slig Mjød havde Kongen selv ikke smagt hele sin Levetid.

Da nu de som skulde bringe Mad til Fillefanterne paa Holmen, kom roende med Kaldgrødscoverne og Myseflaskerne sine — det var Maden de skulde have —, saa vilde de paa Holmen ikke smage det engang, og det blev de fra Kongsgaarden meget forundrede over, men endda mere forundrede blev de, da de rigtig saa paa Fanterne, for de var saa opklædte, at de troede det var bare Keisere og Paver allesammen, og at de havde roet ud til en gal Holme; men da de saa sig bedre for, kjendte de sig nok igjen. Da kunde de skjønde, at det maatte være han som de havde roet ud Dagen i Forveien, som havde skaffet Fanterne paa Holmen al denne Stasen; og da de kom tilbage til Kongsgaarden, var de ikke sene med at fortælle, at nu havde han som de roede ud med forrige Dagen, klædt op alle Fanterne saa gilde og saa prægtige at Stasen dryppede af dem; «Grøden og Mysen vi kom med, vilde de ikke smage engang, saa storagtige er de blit,» sagde de. En af dem havde ogsaa faaet opsnuset, at Gutten havde en Sax, som han havde klippet til Klæderne med; «naar han stikker den Saxen op i Luften og klipper med den, saa klipper han gjennem bare Silke og Fløiel,» sagde han.

Da Prinsessen fik høre det, havde hun hverken Rist eller Ro paa sig, før hun fik se Gutten og Saxen

som klippede baade Silke og Fløiel ud af Luften; Saxen var nok værd at have, tænkte hun; med den kunde hun faa al den Stas hun ønskede sig. Hun bad da Kongen saa længe til han maatte sende Bud efter Gutten som eiede Saxen, og da han kom til Kongsgaarden, spurgte Prinsessen, om det var sandt han havde en Sax som var slig og slig, og om han vilde sælge hende den.

Ja, han havde nok en saadan Sax, sagde Askeladden, men sælge den vilde han ikke; og saa tog han op Saxen af Lommen og klippede med den i Luften, saa Silke- og Fløielsstumperne fløi om Ørerne paa hende.

«Jo, du maa endelig sælge mig den,» sagde Kongsdatteren, «du kan forlange for den hvad du vil, men have den maa jeg.»

Nei, sælge den vilde han ikke paa nogen Sæt og Vis, for slig Sax kunde han aldrig faa igjen, sagde han; og mens de stod og akkorderede om Saxen, saa Kongsdatteren bedre og bedre paa Askeladden, og hun syntes som Gjæstgiverkonerne, at saa deilig en Gut havde hun aldrig seet før.

Saa begyndte hun at akkordere om Saxen igjen, og tiggede og bad Askeladden, at han skulde sælge hende den; han kunde forlange for den saa mange hundrede Daler han vilde, det var det samme, naar hun bare fik den.

«Nei, sælge den gjør jeg ikke,» sagde Askeladden; «men det er det samme: faar jeg Lov at ligge paa Gulvet i Prinsessens Sovekammer tæt ved Døren i Nat, skal hun faa Saxen. Jeg skal ikke gjøre hende noget

men er hun ræd, kan hun gjerne have to Mand til Vagt inde i Kammeret.»

Ja, det gav Kongsdatteren ham gjerne Lov til; naar hun bare fik Saxen, saa var hun fornøiet, og Askeladden laa da paa Gulvet i Prinsessens Kammer om Natten, og de to Mand stod Vagt der; men Prinsessen fik ikke sove stort endda, for aller bedst det var, syntes hun at hun maatte aabne Øinene og se paa Askeladden igjen, og det varede hele Natten; havde hun lukket Øinene, maatte hun gløtte bort paa ham igjen, saa vakker syntes hun han var.

Om Morgenen blev Askeladden roet ud paa Fanteholmen igjen, men da de kom med Grødscoverne og Myseflaskerne fra Kongsgaarden, var der ingen som vilde smage det den Dagen heller; og det blev de som bragte det, endda mere forundrede over. En af dem fik da snuset op, at Gutten som havde havt Saxen, eiede en Dug, og at han bare behøvede at brede ud den, saa fik han alt det bedste han vilde have. Da han kom tilbage til Kongsgaarden, var det ikke længe før han fortalte det igjen; «slig Steg og slig Flødegrød har der ikke været Mage til i Kongens Gaard,» sagde han.

Da Prinsessen hørte det, sagde hun det til Kongen igjen, og bad og tiggede, saa længe til han maatte sende Bud ud paa Holmen efter ham som eiede Dugen, og saa kom Askeladden op paa Slottet igjen. Kongsdatteren vilde da endelig have Dugen af ham, og bød ham Guld og grønne Skoger for den, men Askeladden vilde slet ikke sælge den paa nogen Maade eller for nogen Pris. «Men dersom jeg faar Lov at ligge paa Senge-

krakken i Prinsessens Sovekammer i Nat, skal hun faa Dugen min,» sagde Gutten. «Jeg skal nok ikke gjøre hende noget, men er hun ræd, kan hun gjerne sætte fire Mand til Vagt der inde.» Ja, det gik Prinsessen ind paa; Askeladden laa paa Sengekrakken foran Prinsessen, og de fire Mand stod Vagt; men havde ikke Prinsessen sovet stort forrige Nat, saa blev det endda mindre den Natten; hun kunde næsten ikke lukke Øinene, hun maatte ligge og se paa den delige Gutten hele Natten igjennem, og endda syntes hun Natten var for kort.

Om Morgen blev Askeladden igjen roet ud til Fanteholmen, men det var nok ikke med Prinsessens Vilje, saa glad var hun alt i ham; men det var da ikke at bede for, han maatte derud igjen. Da de fra Kongsgaarden kom med Grødskorperne og Mysen som Fanterne skulde have til Mad, var der ikke én af dem som vilde se paa det Kongen sendte, og det undrede de fra Kongsgaarden sig heller ikke over; men de syntes det var rart at ingen af dem var tørst. Men saa fik en af Kongens Bud snuset op, at han som havde havt Saxen og Dugen, havde en Ture, slig at bare han vred lidt paa Tappen, fik han de fineste Drikkevarer som tænkes kunde, baade Øl og Mjød og Viñ. Da han kom tilbage til Slottet, stod ikke Munden bedre paa ham den Gangen end de to forrige Gangene; han fortalte vidt og bredt om Turen, og hvor letvint den var at faa alle Slags Drikkevarer med; «Magen til det Ølet og den Mjøden har nok aldrig været smagt i Kongens Gaard,» sagde han; «det er sødere end baade Honning og Sirup.»

Da Kongsdatteren hørte det, vilde hun strax se at faa Turen, og hun havde vel ikke noget imod at komme til at akkordere med ham som eiede den, heller. Hun gik da paa ny til Kongen, og bad at han vilde sende Bud ud paa Fanteholmen efter ham som havde havt Saxen og Dugen, for han havde endda en Ting som nok var værd at have, sagde hun; og da Kongen hørte, at det var en Ture som var slig at den skaffede det bedste Øl og den bedste Vin nogen vilde drikke, bare en vred paa Tappen, var det ikke længe før han sendte Budet, skal jeg tro.

Da Askeladden kom op paa Slottet, spurgte Kongsdatteren, om det var sandt han havde en Ture som var slig og slig.

Ja, han havde den i Vestelommen sin, sagde Askeladden; men da Kongsdatteren med al Magt vilde have kjøbt den, sagde Askeladden ligesom begge de forrige Gangene, at sælge den gjorde han slet ikke paa nogen Maade, om saa Prinsessen bød ham halve Riget for den.

«Men det er det samme,» sagde Askeladden, «dersom jeg faar Lov at ligge paa Kanten af Prinsessens Seng ovenpaa Felden i Nat, skal hun faa Turen min. Jeg skal ikke gjøre hende noget, men er hun ræd, kan hun gjerne sætte otte Mand til Vagt i Kammeret.»

Aa nei, det behøvedes ikke, sagde Kongsdatteren, saa meget kjendte hun til ham; og saa laa Askeladden paa Felden foran Kongsdatteren om Natten. Men havde hun ikke faaet sovet stort de to forrige Nætterne, saa blev der endnu mindre af Søvn den Natten; hun kunde ikke faa lukket et Øie, hele Tiden maatte hun

ligge og se paa Askeladden, som laa fremmenfor hende paa Sengekanten.

Da hun stod op om Morgenen, og de vilde ro Askeladden ud paa Fanteholmen igjen, bad hun dem bie et lidet Grand, og saa sprang hun ind til Kongen, og bad ham saa inderlig vakkert om hun ikke kunde faa Askeladden, for ham var hun saa kjær i, at dersom hun ikke fik ham, vilde hun ikke leve, sagde hun.

«Aa jomænd kan du faa ham, naar du endelig vil,» sagde Kongen; «den som har slige Ting, er ligesaa rig han som du.»

Saa fik Askeladden Prinsessen og halve Riget — det andre halve Riget skulde han faa, naar Kongen døde —, og saa var alt godt og vel; men Brødrene sine, som altid havde været slemme mod ham, satte han ud paa Fanteholmen. «Der kan de være, til de faar prøvet hvem der er mindst Nød med, enten den som har Lommerne fulde af Penge, eller den som alle Kvindfolk holder af,» sagde Askeladden. Og det skulde ikke hjælpe stort at tage i Lommen og ringle med Pengene sine paa Fanteholmen, skal jeg tro: har ikke Askeladden taget dem af Holmen, saa gaar de der og æder Kaldgrød og Myse den Dag i Dag er.

5. Askeladden som fik Prinsessen til at løgste sig.

Der var engang en Konge som havde en Datter, og hun var saa slem til at lyve, at ingen kunde være værre. Saa satte han ud, at den som kunde lyve slig at han fik hende til at løgste sig, skulde faa baade hende og halve Riget. Der var mange som prøvede paa det; for alle vilde gjerne have Prinsessen og det halve Riget, men ilde gik det dem allesammen.

Saa var der ogsaa tre Brødre som skulde prøve Lykken. De to ældste lagde da først afsted, men det gik ikke dem bedre end alle de andre. Saa skulde Askeladden i Veien, og han traf Prinsessen i Fjøsset.

«God Dag,» sagde han, «og Tak for sidst!»

«God Dag,» sagde hun, «og selv Tak for sidst! I har ikke saa stort Fjøs I som vi ligevel,» sagde hun, «for naar en Gjæter staar i hver sin Ende og blaaser paa Bukkehorn, saa kan de ikke høre hverandre.»

«Aa jo da,» sagde Askeladden, «vort er meget større, for naar en Ko tar Kalv i den ene Enden af det, saa bær den naar den kommer i den andre.»

«Ja saa,» sagde Prinsessen. «Ja, men I har ikke saa stor Oxe I ligevel som vi; der ser du den! Naar der sidder en paa hvert Horn, saa kan de ikke naa hverandre med en Maalstang.»

«Pyt!» sagde Askeladden, «vi har en Oxe saa stor at naar der sidder en paa hvert Horn og blaaser i Lur, saa hører de ikke hverandre.»

«Ja saa,» sagde Prinsessen. «Men I har ikke saa meget Melk I ligevel som vi,» sagde hun, «for vi melker Melk i store Embærer og bær ind og slaar i store Gryder og yster store Oster.»

«Aa, vi melker i store Kar og kjører ind og slaar i store Bryggepander og yster Oster saa store som Hus, og saa har vi en elgsblak Mær til at traakke Osten ihop; men én Gang saa føllede den i Osten, og da vi havde ædt paa Osten i syv Aar, traf vi paa en stor elgsblak Hest. Den skulde jeg kjøre til Kværnen med engang, saa røg Ryggen af paa den; men jeg vidste Raad for det, jeg tog en Granbuske og satte i den til Ryg, og anden Ryg havde den ikke siden, saa længe vi havde den. Men den Granen voxte og blev saa stor at jeg kløv til Himmels op igjennem den, og da jeg kom did, sad Jomfru Maria og spandt Børstereb af Grynsodd. Ret som det var, saa røg Granen af, og jeg kunde ikke komme ned igjen; men Jomfru Maria rendte mig ned i et af Rebene, og saa kom jeg ned i en Rævekule; og der sad Mor mi og Far din og lappede Sko, og ret som det var, saa slog Mor mi til Far din, saa Skurven føg af ham.»

«Det løgst du!» sagde Prinsessen, «Far min har aldrig været skurvet her i Verden.»

6. De tre Bukkene Bruse, som skulde gaa til Sæters og gjøre sig fede.

Der var en Gang tre Bukker som skulde gaa til Sæters og gjøre sig fede, og alle tre saa hedte de Bukken Bruse. Paa Veien var der en Bro over en Fos, som de skulde over, og under den Broen boede et stort fælt Trolde, med Øine som Tintallerkener, og Næse saa lang som et Riveskaft.

Først saa kom den yngste Bukken Bruse og skulde over Broen.

Trip trap, trip trap, sagde det i Broen.

«Hvem er det som tripper paa min Bro?» skreg Trolde.

«Aa, det er den mindste Bukken Bruse; jeg skal til Sæters og gjøre mig fed,» sagde Bukken, den var saa fin i Maalet.

«Nu kommer jeg og tar dig!» sagde Trolde.

«Aa nei, tag ikke mig, for jeg er saa liden jeg; bi bare lidt, saa kommer den mellemste Bukken Bruse, han er meget større.»

«Ja nok!» sagde Trolde.

Om en liden Stund saa kom den mellemste Bukken Bruse og skulde over Broen.

Trip trap, trip trap, trip trap, sagde det i Broen.

«Hvem er det som tripper paa min Bro?» skreg Trolde.

«Aa, det er den mellemste Bukken Bruse, som skal til Sæters og gjøre sig fed,» sagde Bukken, den var ikke fin i Maalet den.

«Nu kommer jeg og tar dig!» sagde Troldet.

«Aa nei, tag ikke mig, men bi lidt, saa kommer den store Bukken Bruse, han er meget, meget større.»

«Ja nok da!» sagde Troldet.

Ret som det var, saa kom den store Bukken Bruse: **Trip trap, trip trap, trip trap,** sagde det i Broen, den var saa tung, at Broen baade knagede og bragede under den.

«Hvem er det som tramper paa min Bro?» skreg Troldet.

«**Det er den store Bukken Bruse,**» sagde Bukken, den var saa fælt grov i Maalet.

«Nu kommer jeg og tar dig,» skreg Troldet.

**«Ja kom du! Jeg har to Spjut,
Med dem skal jeg stinge dine Øine ud!
Jeg har to store Kampestene,
Med dem skal jeg knuse baade Marv og
Benel!»**

sagde Bukken, og saa fløi den paa Troldet og stak ud Øinene paa ham, slog itu baade Marv og Ben, og stangede ham ud i Fossen, og saa gik den til Sæters. Der blev Bukkene saa fede, saa fede, at de næsten

ikke orkede at gaa hjem igjen, og er ikke Fedtet gaaet af dem, saa er de det endnu.

Og Snip, Snap, Snude, her er det Eventyr ude.

7. Østenfor Sol og vestenfor Maane.

Der var engang en fattig Husmand, som havde mange Børn og ikke stort at give dem hverken af Mad eller Klæder; vakre var de alle, men den vakreste var den yngste Datteren, som var saa deilig at der ikke var nogen Maade paa det.

Saa var det en Torsdagskveld, sent om Høsten, det var stygt Veir ude og fælt mørkt, og regnede og blaaste gjorde det saa det knagede i Væggene; de sad allesammen om Peisen og havde noget at stelle med. Ret som det var, saa bankede det tre Gange paa Ruden. Manden gik ud og skulde se hvad der var paa Færde, og da han kom ud, saa stod der en stor, stor Hvidbjørn.

«God Kveld du!» sagde Hvidbjørnen.

«God Kveld!» sagde Manden.

«Vil du give mig den yngste Datter din, saa skal jeg gjøre dig ligesaa rig som du nu er fattig,» sagde den.

Ja, Manden syntes det var noksaa gildt at han skulde blive saa rig; men han syntes da han maatte snakke med Datteren først, og gik ind og sagde at der var en stor Hvidbjørn ude, som lovede han skulde gjøre

dem saa rige, naar han bare kunde faa hende. Hun sagde nei og vilde nødig, og saa gik Manden ud igjen og blev saa forliget med Hvidbjørnen, at den skulde komme igjen næste Torsdagskveld og hente Svar. Imens overtalte de hende og snakkede for hende om al den Rigdom de skulde komme til, og om hvor godt hun skulde have det selv; hun fandt sig da i det tilsidst, og vaskede og stelte istand Fillerne sine, pyntede sig saa godt hun kunde, og holdt sig reiseferdig. Ikke stort var det hun skulde have med, heller.

Næste Torsdagskveld kom Hvidbjørnen og skulde hente hende; hun satte sig op paa Ryggen af den med Tullen sin, og saa bar det afsted.

Da de var komne et langt Stykke paa Veien, sagde Hvidbjørnen: «Er du ræd?»

Nei, det var hun ikke.

«Ja, hold dig bare godt fast i Ragget mit, saa har det ingen Fare heller,» sagde den.

Nu red hun langt, langt bort, og saa kom de til et stort Fjeld. Der bankede Hvidbjørnen paa, saa gik der op en Port, og de kom ind i et Slot, hvor der var mange oplyste Værelser, som skinnede baade af Guld og Sølv, og saa var der en stor Sal, som der stod et dækket Bord i, og det saa prægtigt, at du ikke kan tro hvor prægtigt det var. Saa gav Hvidbjørnen hende en Sølvklokke; naar det var noget hun vilde, skulde hun bare ringe paa den, saa fik hun det. Ja, da hun havde spist og det led paa Kvelden, blev hun søvniq efter Reisen, og syntes hun kunde have Lyst til at lægge sig; saa ringte hun paa Klokken, og hun havde

ikke taget i den, før hun kom ind i et Kammer, hvor der stod en opredd Seng, saa deilig som nogen vilde ligge i, baade med Silkedyner og Omhæng og Guld-frynser; og alt som var der, var af Guld og Sølv. Men da hun havde lagt sig og slukket Lyset, kom der et Menneske og lagde sig med hende, og det var Hvidbjørnen, som kastede Hammen af sig om Natten; men hun fik aldrig se ham, for altid kom han efter at hun havde slukket Lyset; og før det var lyst om Morgen, var han borte igjen.

Det gik baade godt og vel en Stund; men saa begyndte hun at blive saa stille og sørgmodig, for hun gik der alene hele Dagen og stundede hjem til Forældrene og Søskenene sine. Da Hvidbjørnen spurgte hvad det var som feilte hende, sagde hun at det var saa ødsligt der, hun gik der saa alene og stundede hjem til Forældrene og Søskenene sine, og det var fordi hun ikke kunde komme til dem, at hun gik og sørgede saa. «Det kan der nok blive Raad til,» sagde Hvidbjørnen; «men du skal love mig det at du ikke taler med din Mor alene, men bare naar de andre hører paa det; for hun tager dig ved Haanden,» sagde han, «og vil have dig ind i et Kammer og tale alene med dig; men det maa du slet ikke gjøre, ellers gjør du os ulykkelige begge to.»

En Søndag kom Hvidbjørnen og sagde, nu kunde de reise til Forældrene hendes. Ja de reiste, hun sad paa Ryggen hans, og det gik baade langt og længe; tilsidst kom de til en stor hvid Gaard; der løb hendes Søsken ude og legte sig, og der var saa vakkert at

det var en Lyst at se det. «Der bor Forældrene dine,» sagde Hvidbjørnen, «men glem ikke det jeg har sagt dig, ellers gjør du baade mig og dig ulykkelig.» Nei Kors, det skulde hun nok ikke glemme, og da hun var kommen did, saa vendte Hvidbjørnen om igjen han.

Der blev saadan Glæde, da hun kom ind til Forældrene, at der ikke var nogen Maade paa det; de syntes de kunde ikke fuldtakke hende for det hun havde gjort imod dem; nu havde de det baade saa godt og saa godt, og alle saa spurgte de hende, hvorledes hun havde det, der hun var. Hun havde det baade godt og vel, og havde alt som hun kunde ønske sig, sagde hun; hvad hun svarede for Resten, skal jeg ikke kunne sige, men jeg tror ikke de fik nogen rigtig Greie paa det.

Men saa om Eftermiddagen, da de havde spist Middag, gik det som Hvidbjørnen havde sagt: Moderen vilde tale med hende alene inde i Kammeret. Men hun mindtes hvad Hvidbjørnen havde sagt, og vilde ikke paa nogen Maade. «Det vi har at snakke om,» sagde hun, «det kan vi altid snakke om.» Men hvorledes det gik eller ikke, saa fik Moderen overtalt hende tilsidst, og saa maatte hun sige hvorledes hun havde det,

Hun sagde da, at der altid kom et Menneske og lagde sig med hende, naar hun havde slukket Lyset om Aftenen, og ham fik hun aldrig se; for han var altid borte før det blev lyst om Morgenen. Det gik hun og sørgede over, for hun syntes hun vilde saa gjerne se ham, og om Dagen gik hun der alene, og det var saa ødsligt og ensomt.

«Huf! det kan gjerne være et Trolde du ligger med,» sagde Moderen; «men jeg skal lære dig en Raad, saa du skal faa se ham; du skal faa et Stykke Lys af mig, som du kan tage med dig i Barmen; lys saa paa ham med det naar han sover, men agt dig, saa du ikke drypper Talg paa ham.»

Ja, hun tog Lyset og gjemte det i Barmen sin; og om Aftenen kom Hvidbjørnen og hentede hende.

Da de var komne et Stykke paa Veien, spurgte Hvidbjørnen, om det ikke var gaaet saa som han havde sagt. Jo det kunde hun ikke negte, det.

«Ja har du lydt til din Mors Raad, saa har du gjort os begge ulykkelige, og saa er det ude mellem os,» sagde han.

Nei, det havde hun nu slet ikke.

Da hun saa var kommen hjem og havde lagt sig, gik det som det pleiede: der kom et Menneske og lagde sig med hende; men da det led ud paa Natten, og hun hørte han sov, stod hun op og slog Varme, tændte i Lyset og lyste paa ham, og da saa hun han var den deiligste Prins en kunde se for sine Øine, og hun blev saa glad i ham, at hun syntes hun ikke kunde leve, hvis hun ikke fik kysse ham strax paa Øieblikket; det gjorde hun ogsaa, men med det samme dryppede hun tre hede Talgdraaber paa Skjorten hans, saa han vaagnede.

«Aa hvad har du gjort nu?» sagde han. «Nu har du gjort os ulykkelige begge to; havde du bare holdt ud Aaret, saa havde jeg været frelst, for jeg har en Stedmor som har troldeet paa mig, saa jeg er Hvid-

bjørn om Dagen og Menneske om Natten; men nu er det ude mellem os, nu maa jeg reise fra dig til hende; hun bor paa et Slot som ligger østenfor Sol og vestenfor Maane, og der er en Prinsesse med en Næse som er tre Alen lang; hende skal jeg have nu.»

Hun graat og bar sig, men det var ikke noget at gjøre ved det, han maatte reise. Saa spurgte hun, om hun da ikke kunde faa være med.

Nei, det gik ikke an.

«Kan du sige mig Veien, saa skal jeg lede dig op; det kan jeg vel faa Lov til?» sagde hun.

Ja, det kunde hun, sagde han, men der var ingen Vei did; det laa østenfor Sol og vestenfor Maane det, og did fandt hun aldrig frem.

Om Morgenen da hun vaagnede, var baade Prinsen og Slottet borte; hun laa da paa en liden grøn Flæk midt inde i mørke tætte Skogen, og ved Siden af hende laa den samme Filletullen hun havde havt med sig hjemmefra. Da hun nu havde gnedet Søvnens af Øinene sine og graatt sig træt, gav hun sig paa Veien, og saa gik hun mange, mange Dage, alt til hun kom til et stort Berg.

Udenfor det sad der en gammel Kjærring og legte sig med et Guldæble. Hende spurgte hun, om hun vidste Veien til den Prinsen som var hos Stedmor sin paa et Slot som laa østenfor Sol og vestenfor Maane, og som skulde have en Prinsesse med en Næse som var tre Alen lang.

«Hvor kjender du ham fra?» spurgte Kjærringen, «kanske det var du som skulde havt ham?»

Ja, det var da det.

«Ja saa, er det du?» sagde Kjærringen. «Ja jeg ved ikke noget mere om ham jeg, end at han bor paa det Slottet som er østenfor Sol og vestenfor Maane, og did kommer du sent eller aldrig; men du skal faa laant Hesten min, og den kan du ride paa til Grandekjærringen min, kanske hun kan sige dig det; og naar du er kommen frem, saa kan du bare slaa til Hesten under det venstre Øret og bede den gaa hjem igjen. Og dette Guldæblet kan du tage med dig.»

Hun satte sig da op paa Hesten og red i lange, lange Tider, og saa kom hun tilsidst til et Berg, hvor der sad en gammel Kjærring udenfor med et Guldhespetræ. Hende spurgte hun, om hun vidste Veien til det Slottet som laa østenfor Sol og vestenfor Maane. Hun sagde, som den forrige Kjærringen, at hun ikke vidste noget om det, men det var nok østenfor Sol og vestenfor Maane, «og did kommer du sent eller aldrig; men du skal faa laant Hesten min til den nærmeste Grandekonen min, kanske hun tør vide det, og naar du er kommen did, saa kan du bare slaa den under det venstre Øret og bede den gaa hjem igjen;» og saa gav hun hende Hespetræet, for det kunde hun nok komme til at faa Brug for, sagde hun.

Jenten satte sig da op paa Hesten, og red i langsommelig Tid igjen, og langt om længe kom hun da til et stort Berg, hvor der sad en gammel Kjærring og spandt paa en Guldrok. Hende spurgte hun, om hun vidste Veien til den Prinsen, og hvor det Slottet var, som laa østenfor Sol og vestenfor Maane.

Saa gik det ligedan. «Kanske det er du som skulde have den Prinsen der?» sagde Kjærringen.

Ja, det skulde nu være det da.

Men hun vidste ikke bedre Veien hun, end de andre to; østenfor Sol og vestenfor Maane var det, det vidste hun, «og did kommer du sent eller aldrig,» sagde hun; «men du kan faa laant Hesten min, saa mener jeg du faar ride til Østenvinden og spørge ham, kanske han er kjendt der og kan blaase dig did. Naar du er kommen frem, saa kan du bare slaa Hesten under Øret, saa gaar den hjem igjen.» Og saa gav hun hende Guldrokken. «Kanske du kan faa Brug for den,» sagde Kjærringen.

Hun red i mange Dage og i langsommelig Tid, før hun kom did; men langt om længe kom hun frem, og saa spurgte hun Østenvinden, om han kunde sige hende Veien til den Prinsen som boede østenfor Sol og vestenfor Maane.

Ja, den Prinsen havde han nok hørt snakke om, sagde Østenvinden, og Slottet med, men Veien vidste han ikke, for han havde aldrig blaast saa langt. «Men hvis du vil, saa skal jeg følge dig til Bror min, Vestenvinden, kanske han kan vide det, for han er meget stærkere; du kan sætte dig paa Ryggen min, saa skal jeg bære dig did.»

Ja, hun gjorde saa, og det gik nok saa friskt. Da de kom frem did, saa gik de ind, og Østenvinden sagde, at den han havde med sig, det var hun som skulde havt Prinsen paa det Slottet som laa østenfor Sol og vestenfor Maane; nu reiste hun og skulde lede ham op

igjen, og saa havde han fulgt hende hid og vilde gjerne høre om Vestenvinden vidste hvor det var henne.

«Nei, saa langt har jeg aldrig blaast,» sagde Vestenvinden, «men vil du, saa skal jeg følge dig til Søndenvinden, for han er meget stærkere end nogen af os, og han har flakket baade vidt og bredt; kanske han kan sige dig det. Du kan sætte dig paa Ryggen min, saa skal jeg bære dig did.»

Ja, hun gjorde saa; de reiste til Søndenvinden, og var ikke længe om Veien, skal jeg tro. Da de kom frem, spurgte Vestenvinden, om han kunde sige hende Veien til det Slottet som laa østenfor Sol og vestenfor Maane, det var hun som skulde have den Prinsen der.»

«Ja saa,» sagde Søndenvinden, «er det hun? Ja, jeg har nok vanket noget hvert Sted i min Tid,» sagde han, «men saa langt har jeg aldrig blaast; men vil du, saa skal jeg følge dig til Bror min, Nordenvinden; han er den ældste og stærkeste af os allesammen, og ved ikke han hvor det er, saa faar du aldrig i Verden spurgt det. Du kan sætte dig op paa Ryggen min, saa skal jeg bære dig did.»

Ja, hun satte sig op paa Ryggen hans, og han af Gaarde, saa det havde god Skik. De gjorde ikke Veien lang.

Da de kom did hvor Nordenvinden boede, saa var han saa vild og gal at der stod kold Gufs af ham lang Vei.

«Hvad vil I?» skreg han langt borte, saa det isnedde i dem.

«Aa, du faar ikke være saa streng af dig, du heller,» sagde Søndenvinden, «for det er mig, og saa er det hun som skulde havt den Prinsen som bor paa Slottet østenfor Sol og vestenfor Maane, og nu vil hun spørge dig om du har været der og kan sige hende Veien, for hun vilde gjerne finde ham igjen.»

«Ja, jeg ved nok hvor det er,» sagde Nordenvinden, «jeg har blaast et Aspeløv did en eneste Gang, men da var jeg saa træt at jeg ikke orkede at blaase paa mange Dage efter. Men er det saa at du endelig vil did, og du ikke er ræd for at være med mig, saa skal jeg tage dig paa Ryggen min og prøve om jeg kan blaase dig did.»

Ja, hun vilde og hun maatte did, hvis det paa nogen Sæt og Vis var fremkommeligt, og ræd var hun ikke, om det gik aldrig saa galt.

«Ja ja, du faar ligge over her i Nat,» sagde Nordenvinden, «for vi maa have Dagen for os, og vel saa det, skal vi række frem did.»

Tidlig den andre Morgen vækkede Nordenvinden hende, og blaaste sig op og gjorde sig saa stor og stærk at det var fælt; og saa bar det afsted med dem høit op bortigjennem Luften, som om de skulde fare til Verdens Ende med det samme. Paa Bygden var det slig Storm at der røg ned baade Skogstykker og Huse, og da de kom ud over Storsjøen, forliste der Skibe i Hundredevis. Slig fór de afsted saa langt, saa langt, at ingen kan tro hvor langt de fór, og altid gik det udover Havet, og Nordenvinden blev trættere

og trættede, og saa udmaset at han næsten ikke orkede at blaase længer, og det dalede og dalede mere og mere med ham, og tilsidst gik det saa lavt at Bølgetoppene slog om Hælene hendes.

«Er du ræd?» sagde Nordenvinden.

«Nei,» sagde hun, det var hun ikke.

Men da var de ikke langt fra Land heller, og der var netop saa meget Magt tilbage i Nordenvinden, at han fik kastet hende ind paa Stranden under Vinduerne paa Slottet som laa østenfor Sol og vestenfor Maane; men da var han ogsaa saa træt og saa ussel, at han maatte hvile over mange Dage, før han kunde komme hjem igjen.

Den andre Morgenen satte hun sig til at lege med Guldæblet udenfor Vinduerne i Slottet, og det første hun saa, var det Næsegrævet som skulde have Prinsen.

«Hvad skal du have for det Guldæblet dit du?» sagde hun, og lukkede paa Vinduet.

«Det er ikke til Fals hverken for Guld eller Penge,» sagde Jenten.

«Er det ikke til Fals for Guld eller Penge, hvad vil du da have for det? Du kan faa hvad du vil,» sagde Prinsessen.

«Ja, hvis jeg kan komme til den Prinsen som er her, og faa være hos ham i Nat, saa skal du faa det,» sagde hun som var kommen med Nordenvinden.

Ja, det kunde hun nok, der var Raad til det.

Prinsessen fik Guldæblet; men da Jenten kom op paa Værelset til Prinsen om Kvelden, saa sov han; hun raabte paa ham og ristede i ham, og alt imellem

saa graat hun, men hun kunde ikke faa ham vaagen, for de havde givet ham en Sovedrik om Kvelden. Om Morgenen, da det lyste af Dagen, kom Prinsessen med den lange Næsen og jagede hende ud igjen.

Om Dagen satte hun sig udenfor Vinduerne i Slottet til at hespe paa Hespetræet, og det gik da ligedan. Prinsessen spurgte hvad hun vilde have for det, og hun sagde at det hverken var til Fals for Guld eller Penge, men kunde hun faa Lov til at komme op til Prinsen og være hos ham om Natten, skulde hun faa det. Men da hun kom derop, saa sov han igjen, og alt hun raabte og skreg og ristede i ham, og alt hun graat, saa sov han, saa hun ikke var god for at faa Liv i ham; og da det lyste af Dagen om Morgenen, kom Prinsessen med den lange Næsen og jagede hende ud igjen.

Da det led ud paa Dagen, satte Jenten sig udenfor Vinduerne i Slottet til at spinde paa Guldrokken, og den vilde ogsaa Prinsessen med den lange Næsen have. Hun lukkede op Vinduet og spurgte hvad hun vilde have for den. Jenten sagde nu som begge de forrige Gangene, at den ikke var til Fals hverken for Guld eller Penge, men kunde hun faa komme op til Prinsen som var der, og være hos ham om Natten, skulde hun faa den. Ja det kunde hun gjerne. Men saa var der nogle kristne Folk som var indtaget der, og de havde siddet i det Kammeret som var nærmest ved Prinsens; de havde hørt at der havde været et Kvindfolk inde, som havde graatt og raabt paa ham to Nætter i Rad, og det sagde de til Prinsen. Om Kvelden, da Prinsessen kom med Sovesupen, lod han som han

drak, men slog den bagover sig, for han kunde nok skjønne det var en Dvaledrik. Da nu Jenten kom ind, var Prinsen vaagen, og saa maatte hun fortælle hvorledes hun var kommen did. «Ja, nu kom du rigtig tilpas ogsaa,» sagde Prinsen, «for i Morgen skulde jeg have Bryllup; men jeg vil ikke have det Næsegrævet, og du er den eneste som kan frelse mig. Jeg skal sige at jeg vil se hvad Bruden min dur til, og bede hende vaske af den Skjorten med de tre Talgflækkerne paa; det gaar hun ind paa, for hun ved ikke at det er du som har gjort det; men der maa kristne Folk til det og ikke sligt Troldpak, og saa skal jeg sige, at jeg ikke vil have nogen anden til Brud end den som kan gjøre det, og du kan, det ved jeg.»

Der var da stor Fryd og Glæde paa dem om Natten. Men Dagen efter, da Brylluppet skulde staa, sagde Prinsen: «Jeg vil nok se hvad Bruden min dur til først.»

Ja, det kunde saa være det, sagde Stedmoderen.

«Jeg har en fin Skjorte, som jeg vil have til Brudgomsskjorte; men der er kommet tre Talgflækker paa, som jeg vil have vasket af, og det har jeg lovet, at jeg ikke tager nogen anden end den som er god for at gjøre det; kan hun ikke det, saa er hun ikke værd at eie.»

Ja, det var ingen Sag, mente de, og det gik de ind paa, og hun med den lange Næsen til at vaske det bedste hun kunde; men des mere hun vaskede og gned, des større blev Flækkerne.

«Aa du kan ikke vaske,» sagde Gamletroldkjær-

ringen, Mor hendes, «lad mig faa den!» — men hun havde ikke før taget i Skjorten, før den blev styggere endda, og til mere hun vaskede og gned, til større og svartere blev Flækkerne. Saa skulde de andre Trol-dene til at vaske; men jo længere det led, des styg-gere og fælere blev den, og tilsidst saa hele Skjorten ud som om den havde været i Skorstenspiben.

«Aa, I dur ikke noget nogen af jer,» sagde Prin-sen; «der sidder en Fantejente udenfor Vinduet her; jeg er viss paa hun er meget bedre til at vaske hun end nogen af jer. Kom ind du Jente!» skreg han.

Ja, hun kom ind.

«Kan du vaske ren denne Skjorten du?» sagde han.

«Aa, jeg ved ikke jeg,» sagde hun, «jeg faar prøve.»

Og aldrig havde hun taget i Skjorten og dyppet den ned i Vandet, før den var drivende hvid som Nysne og hvidere endda.

«Ja dig vil jeg have,» sagde Prinsen.

Saa blev den gamle Troldkjærringen saa sint at hun sprak, og Prinsessen med den lange Næsen og Smaatrol-dene sprak nok ogsaa, for jeg har ikke hørt noget til dem siden. Prinsen og Bruden hans de løste da ud alt Kristenfolket som var indtaget der, og saa tog de med sig saa meget Guld og Sølv som de kunde fragte, og flyttede langt bort fra Slottet som laa østen-for Sol og vestenfor Maane.

8. Hønen som skulde til Dovrefjeld, forat ikke Alverden skulde forgaa.

Der var engang en Høne som havde fløiet op og sat sig i et Egetræ til Kvelds. Om Natten drømte hun, at kom hun ikke til Dovrefjeld, saa skulde Alverden forgaa. Bedst som det var, hoppede hun ned og gav sig paa Veien. Da hun havde gaaet et Stykke, mødte hun en Hane.

«God Dag, Hane Pane,» sagde Hønen.

«God Dag, Høne Pøne; hvor skal du hen saa tidlig?» sagde Hanen.

«Aa, jeg skal gaa til Dovrefjeld, forat ikke Alverden skal forgaa,» sagde Hønen.

«Hvem har sagt dig det, Høne Pøne?» sagde Hanen.

«Jeg sad i Egen og drømte det i Nat,» sagde Hønen.

«Jeg vil følge med, jeg,» sagde Hanen.

Ja, saa gik de et langt Stykke, saa mødte de en And.

«God Dag, Ande Vande,» sagde Hanen.

«God Dag, Hane Pane, hvor skal du hen saa tidlig?» sagde Anden.

«Jeg skal til Dovrefjeld, forat ikke Alverden skal forgaa,» sagde Hanen.

«Hvem sagde dig det, Hane Pane?»

«Høne Pøne,» sagde Hanen.

«Hvem sagde dig det, Høne Pøne?» sagde Anden.

«Jeg sad i Egen og drømte det i Nat,» sagde Hønen.

«Jeg vil følge med,» sagde Anden.

Saa lagde de afsted og gik et Stykke igjen, saa mødte de en Gasse.

«God Dag, Gasse Vasse,» sagde Anden.

«God Dag, Ande Vande,» sagde Gassen, «hvor skal du hen saa tidlig?»

«Jeg skal til Dovrefjeld, forat ikke Alverden skal forgaa,» sagde Anden.

«Hvem sagde det, Ande Vande?» sagde Gassen.

«Hane Pane.»

«Hvem sagde det, Hane Pane?»

«Høne Pøne.»

«Hvoraf ved du det, Høne Pøne?» sagde Gassen.

«Jeg sad i Egen og drømte det i Nat, Gasse Vasse,» sagde Hønen.

«Jeg vil være med,» sagde Gassen.

Da de havde gaaet et Stykke igjen, saa mødte de en Ræv.

«God Dag, Ræv Skræv,» sagde Gassen.

«God Dag, Gasse Vasse.»

«Hvorhen, Ræv Skræv?»

«Hvor skal du hen, Gasse Vasse?»

«Jeg skal til Dovrefjeld, forat ikke Alverden skal forgaa,» sagde Gassen.

«Hvem sagde det, Gasse Vasse?» sagde Ræven.

«Ande Vande.»

«Hvem sagde det, Ande Vande?»

«Hane Pane.»

«Hvem sagde det, Hane Pane?»

«Høne Pøne.»

«Hvoraf ved du det, Høne Pøne?»

«Jeg sad i Egen og drømte det i Nat, at hvis vi ikke kommer til Dovrefjeld, saa skal Alverden forgaar,» sagde Hønen.

«Aa Snak,» sagde Ræven, «Alverden forgaar ikke, om I ikke kommer did. Nei, kom og følg med mig hjem i Kulen min; det er meget bedre, for der er det baade godt og varmt.»

Ja de fulgte med Ræven hjem i Kulen hans, og da de var komne did, lagde Ræven dygtig paa Varmen, saa de blev søvnige allesammen. Anden og Gassen satte sig i en Krog, men Hanen og Hønen fløi op paa en Kjæp.

Da Gassen og Anden vel havde sovnet, tog Ræven og lagde Gassen paa Gloen og stegte den. Hønen kjendte det lugtede saa svidd; den hoppede op paa en høiere Pinde og sagde halvt i Søvn: «Fy, her stinker saa!»

«Aa Snak,» sagde Ræven, «Røgen slaar bare ned igjennem Piben, sæt dig til at sove og hold saa Mund!»

Saa sovned Hønen igjen. Ræven havde ikke faaet Gassen i sig, før den gjorde det samme med Anden, tog den og lagde den paa Gloen og stegte den, og til at æde.

Saa vaagnede Hønen igjen og hoppede op paa en høiere Pinde. «Fy, her stinker saa, her stinker saa!» sagde hun, og da fik hun op Øinene, og fik se at Ræven havde ædt dem begge to, baade Gassen og Anden; saa fløi hun op paa den høieste Pinden og satte sig der og

kikkede op igjennem Piben. «Nei, nei, se alle de deilige Gjæssene som flyver der!» sagde hun til Ræven. Mikkell ud og skulde hente sig en fed Steg til. Imens vækkede Hønen Hanen, og sagde hvorledes det var gaaet med Gasse Vasse og Ande Vande. Saa fløi Hane Pane og Høne Pøne ud igjennem Piben, og hvis de ikke var komne til Dovrefjeld, havde det vist været forbi med Alverden.

9. Manden som skulde stelle hjemme.

Der var engang en Mand som var saa grætten og vild, og aldrig syntes han at Konen gjorde nok i Huset. Saa kom han hjem en Kveld i Slaattaannen, og gren og skjældte og båndte, saa det lyste om ham.

«Kjære vene, vær ikke saa vond, Far,» sagde Kjærringen; «i Morgen skal vi bytte Arbeide: jeg skal gaa ud med Slaattekarerne og slaa, saa kan du stelle hjemme.»

Ja, det syntes Manden godt om, og det vilde han gjerne.

Tidlig om Morgenen tog Kjærringen Ljaen paa Nakken og gik ud i Engen med Slaattefolkene og skulde slaa. Manden skulde da til at stelle i Huset. Først vilde han til at kjærne Smør; men da han havde kjærnet en Stund, blev han tørst, gik ned i Kjældereren og skulde tappe i Øl. Mens han holdt paa at tappe i Øl-

bollen, fik han høre at Grisen var kommen ind i Stuen. Han afsted med Tappen i Haanden, op igjennem Kjældertrappen som aller snarest, og skulde passe Grisen, saa den ikke skulde velte Kjærnen; men da han fik se at Grisen alt havde slaaget Kjærnen overende, og stod og smattede paa Fløden som randt udover Gulvet, blev han saa flyvende sint, at han rent glemte Øltønden, og efter Grisen det bedste han kunde. Han naede den igjen i Døren, og der gav han den et dygtigt Spark, saa den blev liggende paa Flækken. Nu kom han i Hu at han gik med Tappen i Haanden; men da han kom ned i Kjælderen, var alt Ølet rundet ud af Tønden.

Han gik da paa Melkeboden igjen og fandt saa meget Fløde at han fik Kjærnen fuld, og saa gav han sig til at kjærne; for Smør vilde han have til Middags. Da han havde kjærnet en Stund, kom han i Hu at Hjemkoen stod inde endda, og hverken havde faaet vaadt eller tørt, endda det var langt paa Dag. Han syntes det var for langt at gaa til Hjemhagen med den, saa tænkte han at han skulde slippe den op paa Taget; det var Torvtag paa Bygningen, og der stod stort gildt Græs. Huset laa ved en brat Bakke, og naar han lagde en Planke over paa Taget, saa troede han nok han skulde faa Koen der op. Men Kjærnen torde han ikke slippe heller, for den vesle Ungen hans fór og kravlede om paa Gulvet; han kunde gjerne slaa den overende, tænkte han. Kjærnen tog han paa Ryggen og gik saa ud; men saa skulde han vande Koen først, før han slap den paa Taget. Han tog da en Bøtte og

skulde tage Vand i Brønden med, men da han bøiede sig ud over Kanten, randt Fløden ud af Kjærnen og i Nakken paa ham og saa ned i Brønden.

Det led stærkt til Middags, og Smør havde han endda ikke faaet, saa tænkte han han skulde koge Grød, hængte saa en Gryde med Vand paa Peisen. Da han havde gjort det, kom han til at tænke paa at Koen kunde falde ned af Taget og brække Benene eller Nakken paa sig, gik saa op paa Taget og skulde binde den. Den ene Enden af Rebet bandt han om Halsen paa Koen, slap det ned igjennem Piben og bandt Rebhelden om Laaret sit, for Vandet kogte alt i Gryden, og han maatte til at stampe Grøden. Mens han holdt paa med det, faldt Koen udover Taget ligevel, og drog Manden op igjennem Piben ved Rebet; der sad han fast, og Koen hun hang udenfor Væggen og svævede mellem Himmel og Jord, og kunde hverken komme op eller ned.

Konen havde ventet i syv lange og syv brede paa at Manden skulde komme og raabe hjem til Middags; men det blev ikke noget af. Tilsidst saa syntes hun det blev for længe, og gik endelig hjem. Da hun fik se at Koen hang saa stygt til, gik hun bort og hug af Rebet med Ljæen; i det samme faldt Manden ned igjennem Peispiben, og da Kjærringen kom ind, stod han paa Hovedet i Grødgryden.

10. Tommeliden.

Der var engang en Kone som havde en eneste Søn, og han var ikke længer end en Tommelfinger; derfor kaldte de ham ogsaa Tommeliden.

Da han var kommen til Skjels Aar og Alder, sagde Moderen til ham at han skulde ud at fri, for nu syntes hun det var paa Tide at han tog til at tænke paa at gifte sig. Da Tommeliden hørte det, blev han glad. De fik Kjøregreierne i Stand og reiste afsted, og Moderen satte ham paa Fanget. Saa skulde de reise til en Kongsgaard, hvor der var saadan en stor Prinsesse; men da de var komne et Stykke paa Veien, blev Tommeliden borte. Hun ledte længe efter ham og raabte paa ham, og graat fordi han var borte og hun ikke kunde finde ham igjen. «Pip, pip!» sagde Tommeliden, han havde gjemt sig i Manen paa Hesten. Saa kom han frem, og da maatte han love Moderen at han ikke skulde gjøre det oftere. Da de havde kjørt et Stykke til, saa var Tommeliden borte igjen. Hun ledte efter ham og raabte og graat, men borte var han. «Pip, pip!» sagde Tommeliden, og hun hørte han lo og kniste, men hun kunde slet ikke finde ham igjen. «Pip, pip, her er jeg da!» sagde Tommeliden og kom frem af Øret paa Hesten. Saa maatte han love at han ikke skulde gjemme sig oftere; men da de havde kjørt et Stykke, saa var han borte igjen; han kunde ikke berge sig. Moderen hun ledte og graat og raabte paa ham; men han var borte og blev borte, og

alt hun ledte, kunde hun ikke finde ham paa nogen Maade. «Pip, pip, her er jeg da!» sagde Tommeliden. Men hun kunde slet ikke skjønne hvor han var, for det lød saa utydeligt. Hun ledte, og han sagde «Pip, her er jeg!» og lo og gottede sig, fordi hun ikke kunde finde ham igjen; men ret som det var, saa nøs Hesten, og saa nøs den ud Tommeliden, for han havde sat sig i det ene Næseboret paa den. Moderen tog ham nu og puttede ham i en Pose; hun vidste ingen anden Raad, for hun kunde skjønne at han ikke kunde bryde Arten.

Da de kom til Kongsgaarden, saa blev der snart Trolovelse, for Prinsessen syntes han var en vakker liden Gut, og det varede ikke længe før der blev Bryllup heller.

Da de skulde til med Middagen i Bryllupsgaarden, saa sad Tommeliden til Bords ved Siden af Prinsessen; men han var værre end ilde stelt, for da han skulde til at spise, kunde han ikke naa op, og havde vist ikke faaet en Bete, havde ikke Prinsessen taget og hjulpet ham op paa Bordet. Nu gik det baade godt og vel, saa længe han kunde spise af Tallerken, men saa kom der ind et stort Grødfad; det kunde han ikke naa op i; men Tommeliden vidste Raad, han satte sig paa Bredden. Men saa var der et Smørøiet midt ude i Fadet; det kunde han ikke række, og saa maatte han sætte sig udpaa Kanten af Smørøiet; men ret som det var, kom Prinsessen med en stor Ske og skulde dyppe en dygtig Grødbete i Smøret, og saa kom hun nær Tommeliden, saa at han faldt ned og druknede i Smørøiet.

11. Haaken Borkenskjæg.

Der var engang en Kongsdatter, som var saa stolt og knibsk at ingen Frier var god nok for hende; alle holdt hun for Nar og gav dem Reisepas, den ene efter den andre. Men endda hun var saa stor paa det, saa kom der altid Frier til Gaards, for vakker var hun, det leie TrolDET.

Saa var der engang kommen en Kongssøn som vilde fri til hende igjen, og han hedte Haaken Borkenskjæg. Men den første Natten han var der, bad hun Hofnarren, at han skulde skjære Ørene af den ene Hesten hans og rispe Kjæften lige op til Ørene paa den andre. Da Prinsen skulde ud at kjøre den anden Dag, stod Kongsdatteren i Svalen og saa paa. «Nei! nu har jeg da aldrig seet Magen heller,» sagde hun; «den hvasse Nordensnoen som blaaser her, har taget Ørene af den ene Hesten din, og det har den andre staaet og gliset af, saa Kjæften er gaaet helt op til Ørene paa den,» og dermed slog hun op hele Latterdøren, fløi ind og lod ham kjøre sin Vei.

Han reiste hjem, men han tænkte ved sig selv, at hun skulde nok have det igjen. Han satte paa sig et stort Skjæg af Lav, drog paa en vid Skindkjole og klædte sig ud som en anden Tigger; men hos en Guldsmed købte han sig en Guldrok, og dermed gik han afsted og satte sig en Morgen udenfor Vinduet til Kongsdatteren til at file og stelle paa Guldrokken; for den var ikke rigtig færdig, og der var ingen Opstandere paa den heller.

Da Kongsdatteren kom til Vinduet om Morgenens, lukkede hun op og raabte paa ham, og spurgte om han vilde sælge den Guldrokken sin.

«Nei, til Fals er den ikke,» sagde Haaken Borkenskjæg, «men det er det samme, faar jeg sove udenfor Kammerdøren din i Nat, saa skal du faa den.»

Ja, det syntes Kongsdatteren var godt Kjøb; det kunde der ikke være nogen Fare ved. Hun fik Rokken, og om Kvelden lagde Haaken Borkenskjæg sig udenfor Kammerdøren hendes. Men da det led udpaa Natten, begyndte han at fryse saa.

«Huttetuttetuttetu! det er saa fælt koldt at —. Slip mig ind!» sagde han.

«Jeg mener du er rent styren,» sagde Prinsessen.

«Aa huttetuttetuttetu, det er saa koldt! Aa, slip mig bare ind!» sagde Haaken Borkenskjæg.

«Hys, hys! ti stille!» sagde Prinsessen; «faar min Far høre det er Mandfolk her, saa blir jeg rent ulykkelig.»

«Aa huttetuttetuttetu! jeg fryser mest ihjel, lad mig bare komme ind og faa ligge paa Gulvet!» sagde Haaken Borkenskjæg.

Ja, der var ikke anden Raad, hun maatte slippe ham ind, og da han var kommen ind, lagde han sig paa Gulvet og sov noksaa godt.

En Stund efter kom Haaken igjen og havde med sig Opstandere til Rokken, og saa satte han sig udenfor Vinduet til Kongsdatteren igjen og til at file paa dem; for de var heller ikke rigtig færdige. Da hun

hørte han filte, lukkede hun op Vinduet og snakkede til ham og spurgte hvad det var han havde der.

«Aa, det er Opstanderne til den Rokken Prinsessen kjøbte; for jeg tænkte som saa, at siden hun vilde have Rok, saa kunde hun vel trænge til Opstandere ogsaa.»

«Hvad skal du have for dem da?» spurgte Kongsdatteren.

De var ikke til Fals de heller; men fik han Lov til at ligge paa Gulvet i Kammeret til Prinsessen om Natten, skulde hun faa dem.

Ja, det skulde han faa Lov til, men hun bad ham bare være rolig og ikke give sig til at fryse og sige Huttetu.

Haaken Borkenskjæg lovede nok godt, men da det led paa Natten, begyndte han at hukre og fryse og bære sig, og saa bad han, om han ikke fik Lov at lægge sig fremmenfor Sengen til Prinsessen. Der var ingen Raad faar det, hun maatte give ham Lov, naar ikke Kongen skulde faa høre det. Haaken Borkenskjæg lagde sig da paa Gulvet foran Sengen til Kongsdatteren og sov baade godt og vel.

Saa varede det en god Stund før Haaken Borkenskjæg kom igjen, men da havde han med sig en Garnvinde af Guld, og den satte han sig til at file paa udenfor Vinduerne til Prinsessen om Morgenens. Det gik lige ens. Da Prinsessen hørte det, kom hun til Vinduet og hilste og spurgte hvad han skulde have for den Garnvinden. «Den er ikke til Fals for Penge, men faar jeg Lov at ligge i Kammeret dit med Hove-

det paa Sengestokken i Nat, saa skal du faa den,» sagde Haaken Borkenskjæg. Ja, det kunde han nok, naar han bare vilde være rolig og ikke holde slig Styr, sagde Prinsessen, og han lovede han skulde gjøre sit Bedste; men da det led udpaa Natten, tog han paa at hukre og fryse, saa han hakkede Tænder.

«Huttetuttetu, det er saa koldt! aa lad mig faa Lov at komme op i Sengen og varme mig lidt!» sagde Haaken Borkenskjæg.

«Jeg mener du er galen, jeg,» sagde Kongsdatteren.

«Huttetuttetu!» sagde Haaken Borkenskjæg. «Aa lad mig komme op i Sengen! Huttetuttetuttetu!»

«Hys, hys! ti stille for Guds Skyld!» sagde Kongsdatteren; «faar Far høre det er Mandfolk her, saa blir jeg rent ulykkelig; jeg tror vist han tar Livet af mig med det samme.»

«Huttetuttetuttetu! slip mig op i Sengen!» sagde Haaken Borkenskjæg og frøs saa hele Stuen ristede.

Der var ikke nogen Raad for det, hun maatte slippe ham op i Sengen, da sov han baade godt og vel.

Men en Stund efter fik Prinsessen et lidet Barn, og Kongen blev saa vild, at han nær havde gjort Ende baade paa hende og Barnet. Da det led om lidt, kom Haaken Borkenskjæg ranglende did en Gang, som af en Hændelse, og sad ude i Kjøkkenet ligesom en anden Fattigmand.

Da Kongsdatteren kom ud og fik se ham, sagde hun: «Aa Gud bære mig for Ulykke du har voldt

mig! Far min er færdig til at flyve i Flint, saa vild er han; lad mig følge med hjem til dig!»

«Du er nok for vel vant til at følge med mig,» sagde Haaken. «Jeg har ikke andet end en Barhytte at være i, og hvordan jeg skal skaffe dig Føde, det ved jeg ikke; for jeg slider ilde nok for at skaffe Føden til mig selv.»

«Ja, jeg er lige glad hvorledes du har det,» sagde hun, «lad mig bare faa være med dig; for blir jeg her længer, tar Far vist Livet af mig.»

Hun fik da Lov til at være med Fanten, som hun kaldte ham, og de gik baade langt og længe, og hun havde det ikke for godt paa Veien. Da de kom ud af det Landet og ind i et andet Rige, spurgte Prinsessen, hvem det var som eiede det.

«Aa det er Haaken Borkenskjæg det,» sagde han.

«Jasaa,» sagde Prinsessen, «ja, jeg kunde taget ham, saa kunde jeg have sluppet at gaa her som en Fantefille.»

Og alle de gildeste Slotte og Skoger og Gaarde de kom til, saa spurgte hun hvem der eiede dem. «Aa det er hans Haaken Borkenskjæg,» sagde Fanten. Og Prinsessen gik og bar sig ilde, fordi hun ikke havde taget ham, som eiede saa meget.

Langt om længe kom de til en Kongsgaard; der sagde han at han var kjendt, og han mente nok han skulde faa Arbeide til hende der, saa de kunde faa noget at leve af, og saa byggede han op en Barhytte i Skogbredden, hvor han vilde være. Selv gik han til Kongsgaarden og hug Ved og bar Vand for Kokken,

sagde han, og da han kom hjem igjen, havde han med sig nogle Madsmuler, men de rak ikke langt.

Saa var det en Gang han kom hjem fra Slottet. «I Morgen skal jeg blive hjemme og passe Barnet; men du faar lage dig til at gaa til Slottet du,» sagde han, «for Prinsen sagde, du skulde komme og være med og bage i Ovnen.»

«Jeg bage?» sagde Kongsdatteren; «jeg kan ikke bage, for det har jeg aldrig gjort.»

«Ja du faar gaa,» sagde Haaken Borkenskjæg, «siden han har sagt det. Kan du ikke bage, saa kan du vel lære; du faar se efter hvorledes de andre gjør fore dig, og naar du skal gaa, faar du stjæle med dig nogle Brød til mig.»

«Stjæle kan jeg ikke,» sagde Kongsdatteren.

«Du kan vel lære,» sagde Haaken Borkenskjæg; «du ved det er knapt for Mad. Men pas dig vel for Prinsen, for han har Øinene med sig overalt.»

Da hun vel var gaaet, sprang Haaken en Benvei, og kom til Slottet længe før hende, og kastede Fillerne og Lavskjægget af sig og trak paa Prinseklæderne.

Kongsdatteren var med i Bagingen, og gjorde som Haaken havde bedt hende, og stjal alle Lommerne sine fulde med Brød. Da hun saa skulde hjem om Aftenen, sagde Prinsen:

«Denne Fantekjærringen kjender vi ikke noget til; det er bedst at se efter, om hun ikke har taget noget med sig.»

Saa fór han ned i alle Lommerne og grov og

ransagte, og da han fandt Brødene, blev han sint og holdt fælt Hus.

Hun graat og bar sig ilde og sagde: «Fanten bad mig om det, saa maatte jeg gjøre det.»

«Ja, det burde have gaaet dig ilde,» sagde Prinsen; «men det er det samme, for Fantens Skyld skal det være dig tilgivet.»

Da hun vel var gaaet, kastede han af Prinseklæderne, drog paa sig Skindkjolen, satte paa Lavskjægget, og var fore hende i Barhytten, og da hun kom, holdt han paa at stille med Barnet. «Ja du har faaet mig til at gjøre det jeg har angret,» sagde hun; «det var første Gangen jeg har stjaalet, og det skal nok blive den sidste.» Og saa fortalte hun hvorledes det var gaaet, og hvad Prinsen havde sagt.

Nogle Dage efter kom Haaken hjem i Barhytten en Kveld. «I Morgen faar jeg blive hjemme og passe Ungen,» sagde han, «for du skal være med i Slagtingen og lage Pølser.»

«Jeg lage Pølse?» sagde Kongsdatteren; «det kan jeg ikke. Jeg har nok spist Pølse, men laget Pølse har jeg aldrig.»

Ja Haaken sagde hun maatte gaa, siden Prinsen havde sagt det; hun fik gjøre som hun saa de andre gjorde, og saa bad han at hun skulde stjæle med sig nogle Pølser til ham.

«Nei stjæle kan jeg ikke,» sagde hun, «du mindes vel hvorledes det gik sidst.»

«Du kan lære at stjæle,» sagde Haaken; «det er ikke sagt at det gaar galt støtt.» Da hun vel var

gaaet, sprang Haaken Borkenskjæg Benstien, kom længe før hende til Slottet, kastede Skindkjolen og Lavskjægget af sig, og stod i Kjøkkenet med Prinseklæderne paa da hun kom. Kongsdatteren var med i Slagtingen og lagede Pølser, og hun gjorde som Haaken havde sagt, og stoppede Lommerne sine fulde. Da hun skulde gaa hjem om Kvelden, sagde Prinsen:

«Denne Fantekjærringen var jo langfingret sidst; det er nok bedst at se efter om hun ikke har taget noget med sig,» og til at lede og ransage i alle Lommerne hendes. Da han fandt Pølserne, blev han sint igjen og holdt stygt Hus og truede med at han skulde sætte hende til Lensmanden.

«Aa Gud velsigne jer, lad mig slippe! Fanten bad mig om det,» sagde hun og graat og bar sig.

«Ja, det burde gaa dig ilde, men for Fantens Skyld skal det være dig tilgivet,» sagde Haaken Borkenskjæg.

Da hun var gaaet, kastede han Prinseklæderne af sig, tog Skindkjolen paa og satte paa sig Lavskjægget og sprang Benstien, og da hun kom hjem, var han alt kommen i Forveien. Hun fortalte hvorledes det var gaaet, og lovede høit og dyrt, det skulde være sidste Gangen han fik hende til sligt.

En Stund efter havde Manden været i Kongsgaarden igjen. «Nu skal Prinsen vor have Bryllup,» sagde han, da han kom hjem om Kvelden; «men Bruden er blit syg, saa Skrædderen ikke kan faa taget Maal af hende til Bryllupskjolen, og saa vil Prinsen at du skal komme op til Kongsgaarden og tage Maal

af dig i Steden for hende, for han siger du ligner hende i Væxt og alt. Men naar du er maalt, skal du ikke gaa; du kan blive staaende der du, og se paa mens Skrædderen skjær til, og sop saa ned de største Stykkerne og tag med dig til en Toplue til mig.»

«Nei, stjæle kan jeg ikke,» sagde hun, «og du mindes nok hvorledes det gik sidst.»

«Du kan vel lære,» sagde Haaken, «det er ikke sagt det gaar galt nu.»

Hun syntes det var galt, men hun gik og gjorde som han bad; hun stod og saa paa mens Skrædderen skar til, og sopte ned de største Stykkerne og stak dem i Lommen. Da hun skulde gaa, sagde Prinsen: «Vi faar vel se efter om Kjærringen ikke har været langfingret denne Gangen ogsaa,» og til at lede i alle Lommerne hendes, og da han fandt Kosterne, blev han vild og tog til at skjælde og styre, saa der ikke var nogen Maade paa det. Hun graat og bar sig ilde og sagde: «Aa Fanten bad mig om det, saa maatte jeg jo gjøre det.»

«Ja, det burde gaa dig ilde; men for Fantens Skyld faar det vel være dig tilgivet,» sagde Haaken Borkenskjæg.

Og saa gik det som de forrige Gangene: da hun kom hjem i Barhytten, var Haaken der ogsaa. «Aa, Gud hjælpe mig!» sagde hun, «jeg blir nok ulykkelig jeg for din Skyld tilsidst; for du vil ikke have mig til andet end det som galt er. Prinsen var saa vild og arg, saa han truede baade med Lensmand og Tugthus.»

En Stund efter kom Haaken hjem en Kveld. «Nu vil Prinsen du skal komme til Slottet og staa Brud,» sagde han, «for Bruden hans er syg og senge-
liggende endda; men Bryllup vil han holde, og du er saa lig hende, at ingen kjender jer fra hverandre, og i Morgen faar du lage dig til at gaa til Slottet.»

«Jeg mener I er fra Forstanden, baade du og Prinsen,» sagde hun; «synes du jeg ser ud til at staa Brud? Der kan jo ingen Fantekjærring se værre ud end jeg.»

«Ja Prinsen sagde det, og saa faar du gjøre det,» sagde Haaken Borkenskjæg.

Der var ikke nogen Raad for det, hun maatte gaa, og da hun kom til Kongsgaarden, blev hun saa pyntet og tilstaset, at ingen Prinsesse kunde være gildere. De reiste til Kirken, og hun stod Brud, og da de kom hjem igjen, var der Dans og Lystighed paa Slottet. Men ret som hun var midt i Dansen med Prinsen, fik hun se et Skin igjennem Vinduet, og saa saa hun at Barhytten stod i lys Lue.

«Aa nei! Fanten og Barnet og Barhytten!» skreg hun og var daanefærdig.

«Her er Fanten, og der er Barnet, og lad saa Barhytten ryge!» sagde Haaken Borkenskjæg. Og saa kjendte hun ham igjen. Da blev der først rigtig Lystighed og Glæde; men siden har jeg hverken hørt eller spurgt dem.

12. Mestermø.

Der var engang en Konge; han havde flere Søner, jeg ved ikke rigtig hvor mange det var, men den yngste af dem havde ingen Ro paa sig hjemme, han vilde med Nød og Magt ud i Verden og prøve sig, og det maatte da Kongen langt om længe lade ham faa Lov til.

Da han havde reist i nogle Dage, kom han til en Risegaard, og der stedde han sig i Tjeneste hos Risen. Om Morgenen skulde Risen ud og gjæte Gje-derne sine, og med det samme han reiste af Gaarde, sagde han til Kongssønnen, at han skulde maake Stal- den; «naar du har gjort det, skal du slippe at gjøre mere idag; for du skal vide, det er en snil Husbond du er kommen til,» sagde han. «Men det du blir sat til, skal du gjøre baade godt og vel; og saa maa du slet ikke gaa ind i noget af de Værelserne som er indenfor Stuen du var i i Nat; gjør du det, tager jeg Livet af dig.»

«Jamænd er det en snil Husbond ogsaa,» sagde Kongssønnen ved sig selv, han gik op og ned paa Stuegulvet og trallede og sang, for han syntes, det havde god Tid med at maake Stalden; «men artigt var det at gløtte ind i de andre Stuerne hans ligevel, for der maa vel være noget han er ræd for, siden jeg ikke skal faa Lov at komme derind,» tænkte han, og saa gik han ind i den første Stuen. Der hang en Kjedel paa Væggen og kogte, men Kongssønnen saa

ingen Varme under. «Skal tro hvad der er oppi den?» tænkte han, og dyppede Haarluggen nedi; saa blev Haarene som de skulde være af Kobber allesammen. «Det var en snodig Suppe det! dersom en smagte paa den, blev en gild om Truten,» sagde Gutten, og dermed gik han ind i det Værelset som var næst ved. Der hang ogsaa en Kjedel paa Væggen og putrede og kogte, men Varme var der ikke under den heller. «Jeg faar prøve den ogsaa,» sagde Kongssønnen og stak Luggen sin nedi; saa blev den forsølvet. «Saa dyr Suppe har de ikke i min Fars Gaard,» sagde Kongssønnen, «men det kommer bare an paa hvordan den smager,» og dermed gik han ind i det tredje Værelset. Der hang ogsaa en Kjedel paa Væggen og kogte, akkurat lige ens som i de andre to Værelserne, og Kongssønnen fik da Lyst til at prøve der ogsaa; saa dyppede han Luggen nedi, og saa blev den saa blank forgyldt at det skinnede i den. «Værre og værre! sagde Kjærringen, hun skulde sige: Ære være!» — sagde Kongssønnen; «men koger han Guld her, hvad skal tro han saa koger der inde?» Det vilde han da se, og gik ind igjennem Døren til det fjerde Værelse. Der var ikke nogen Kjedel at se, men i Bænken sad der en, det var nok en Kongsdatter; men hvad Mands Datter hun var, saa havde Kongssønnen aldrig seet Magen hendes i sine Levedage før, saa vakker var hun.

«Aa i Jesu Navn, hvad vil du her da?» sagde hun som sad i Bænken.

«Jeg har stedd mig i Tjeneste her igaar,» sagde Kongssønnen.

«Gud bære dig for Sted du er kommen til at tjene paa dal» sagde hun.

«Aa, jeg synes jeg har faaet en snil Husbond jeg,» sagde Kongssønnen, «han har ikke givet mig tunge Arbeidet at gjøre idag: naar jeg faar maaket Stalden, har jeg gjort fra mig.»

«Ja hvorledes vil du bære dig ad med det?» spurgte hun igjen. «Dersom du maaker som Folk pleier, saa kommer der ti Rokoer ind, for hver én du kaster ud. Men jeg skal lære dig hvordan du skal bære dig ad: du skal vende Rokoer op og ned og maake med Skaftet, saa flyver det ud af sig selv altsammen.»

Ja, det skulde han passe paa, mente Kongssønnen; og saa blev han siddende der inde hele Dagen, for det blev snart saa mellem dem, at de vilde have hverandre, han og Kongsdatteren — og saa var vel den første Dagen han tjente hos Risen, ikke lang for ham, det kan en nok vide.

Men da det led mod Kvelden, sagde hun, at nu var det bedst han fik maaket ren Stalden, før Risen kom hjem, og da han kom bort i Stalden, havde han Lyst til at prøve om det var rigtigt som hun havde sagt, og saa tog han til at maake sliig som han havde seet Staldkarerne hos Får hans gjorde; men det kan det vel hælde han maatte holde op med, for da han havde maaket en liden Stund, havde han næsten ikke Rum til at staa der. Saa gjorde han som Kongsdatteren havde lært ham, han vendte Rokoer og maakede med Skaftet, og saa var det ikke et Øieblik før Stal-

den var saa ren som den skulde være skuret. Da han havde gjort det, gik han ind igjen i den Stuen som Risen havde givet ham Lov at være i; der gik han op og ned paa Gulvet og gav sig til at tralle og synge.

Saa kom Risen hjem med Gjederne.

«Har du maaket Stalden?» spurgte Risen.

«Ja nu er den ren og ryddig, Husbond,» sagde Kongssønnen.

«Det vil jeg se paa!» sagde Risen, og lagde ud i Stalden; men saa var det som Kongssønnen havde sagt. «Du har vist talt med min Mestermø, for det har du aldrig suget af dit eget Bryst,» sagde Risen.

«Mestermø? Hvad er det for en Ting, Husbond?» sagde Kongssønnen, han slog sig saa dum som et Naut, «den skulde jeg have Moro af at se.»

«Aa, tidsnok faar du se hende,» sagde Risen.

Den andre Morgen skulde Risen ud med Gjederne sine igjen. Saa sagde han til Kongssønnen, at den Dagen skulde han hente hjem Hesten hans som gik oppi Heien, og naar han havde gjort det, kunde han hvile sig Resten af Dagen; «for det er en snil Husbond du er kommen til, skal du vide,» sagde Risen igjen. «Men gaar du ind i nogen af de Værelserne jeg talte om igaar, saa vrider jeg Hovedet af dig,» sagde han, og saa reiste han afsted med Gjedeflokken.

«Jamænd er du snil Husbond ogsaa,» sagde Kongssønnen; «men jeg vil nok ind og snakke med Mestermø ligevel jeg, kanske hun lige saa tidlig tør blive min som din,» og saa gik han ind til hende.

Hun spurgte ham da, hvad han skulde gjøre den Dagen.

«Aa, det er ikke farligt Arbeide, skal jeg tro,» sagde Kongssønnen; «jeg skal bare op i Heien efter Hesten hans.»

«Ja hvorledes vil du bære dig ad med det da?» spurgte Mestermø.

«Aa det er vel ikke store Kunsten at ride en Hest hjem,» sagde Kongssønnen; «jeg tænker vel jeg har redet saa frisk Hest før.»

«Ja, det er nok ikke saa let en Sag endda at ride den Hesten hjem,» sagde Mestermø; «men jeg skal lære dig hvorledes du skal gjøre. Naar du faar se den, kommer den saa Ild og Lue fraser ud af Næseborene paa den, som du skulde se en Tyrilyse; pas saa vel paa og tag Bidslet, som hænger der borte ved Døren, og kast lige i Kjæften paa den, saa blir den saa spak, at du gjerne kunde styre den med en Tvindetraad.»

Ja, det skulde han nok komme i Hu, og saa sad han der inde hos Mestermø hele Dagen igjen, og de snakkede og pratete baade om det ene og det andet, de to, men først og sidst var det nu om hvor gildt og herligt de skulde have det, naar de bare kunde faa hverandre og komme vel ifra Risen; og Kongssønnen havde nok glemt baade Heien og Hesten, dersom ikke Mestermø havde mindet ham om det, da det led mod Kvelden, og sagt, at nu var det bedst han lagde efter Hesten, før Risen kom.

Det gjorde han da, han tog Bidslet som hang i

Krogen, og strøg op i Heien, og saa var det ikke længe før Hesten mødte ham, saa Ild og røde Luen stod ud af Næseborene paa den; men saa passede Guttent sit Snit med det samme den kom imod ham med gabende Kjæft, og kastede Mundbitet lige i Gabet paa den, og saa stod Hesten saa taalmodig som en Lamunge, og det var ikke store Sagen at faa den hjem paa Stalden da, skal jeg tro. Saa gik han ind i Stuen igjen og gav sig til at tralle og synge.

Saa kom Risen hjem med Gjederne til Kvelds. «Har du hentet Hesten hjem fra Heien?» spurgte Risen.

«Ja, jeg har det, Husbond; det var en morsom Hest at ride paa, men jeg red lige hjem og satte den i Stalden ligevel jeg,» sagde Kongssønnen.

«Det vil jeg se paa!» sagde Risen. Han ud i Stalden; men saa stod Hesten der, ligesom Kongssønnen havde sagt. «Du har vist talt med min Mestermø; for det har du aldrig suget af dit eget Bryst,» sagde Risen igjen.

«Igaar snakkede Husbond om denne Mestermøen, og idag er det samme Snakket; — aa Gud velsigne Husbond, han vilde vel ikke vise mig den Tingen, ved jeg? for den skulde jeg have rigtig Moro af at se,» sagde Kongssønnen, han slog sig lige dum og uvettug igjen.

«Aa, tidsnok faar du se hende,» sagde Risen.

Den tredje Dags Morgen skulde Risen ud i Skogen med Gjederne sine igjen. «Idag skal du til Helvede og hente Brandskatten,» sagde han til Kongssønnen; «naar du har gjort det, kan du hvile dig

Resten af Dagen, for det er snil Husbond du er kommen til, skal du vide,» og saa reiste han.

«Ja, saa snil Husbond du er, saa er det fule Arbeider du sætter mig til ligevel,» sagde Kongssønnen; «men jeg faar vel prøve om jeg kunde finde Mestermøen din; du siger vel hun er din, men kanske hun nok torde sige mig hvordan jeg skal bære mig ad, endda,» og saa gik han ind til hende.

Da nu Mestermø spurgte hvad Risen havde sat ham til at gjøre den Dagen, fortalte han at han skulde til Helvede og hente Brandskatten.

«Hvorledes vil du bære dig ad med det?» sagde Mestermø.

«Ja det faar nok du sige mig det,» sagde Kongssønnen, «for i Helvede har jeg aldrig været før, og om jeg vidste Veien, saa ved jeg ikke hvor meget jeg skal kræve heller.»

«Aa ja, jeg skal nok sige dig det; du skal gaa til Fjeldet her bortunder Heien og tage den Klubben som ligger der, og knarte paa Bergvæggen,» sagde Mestermø. «Saa kommer der ud en, saa det gnistrer af ham; ham skal du sige Ærendet dit, og naar han spør dig hvor meget du skal have, siger du: saa meget som jeg kan bære.»

Ja det skulde han nok komme i Hu, sagde han, og saa sad han inde hos Mestermø hele Dagen, lige til det led mod Kvelden, og han havde gjerne siddet der til nu, dersom ikke Mestermø havde mindet ham paa, at han nok fik afsted til Helvede efter Brandskatten, før Risen kom.

Han maatte da i Veien, og saa gjorde han akkurat som Mestermø havde sagt han skulde gjøre; han gik bort til Fjeldvæggen og tog Klubben og knartede paa. Saa kom der en, saa Gnisterne fløi baade af Øine og Næse paa ham. «Hvad vil du?» sagde han.

«Jeg skulde nok hid for Risen og kræve Brandskatten til ham,» sagde Kongssønnen.

«Hvor meget skal du have da?» sagde den andre igjen.

«Jeg kræver aldrig mere end jeg orker at bære med mig, jeg,» sagde Kongssønnen.

«Det var vel, du ikke skulde have et Hestelæs,» sagde han som kom ud af Fjeldvæggen. «Men kom nu og bliv med mig ind!»

Det gjorde Kongssønnen, og der fik han vel se Guld og Sølv, kan du tro; det laa inde i Berget, som Stenrøiser i en Ur; og saa fik han en Bør saa stor han kunde bære, og med den gik han sin Vei.

Da nu Risen kom hjem med Gjederne om Kvel-den, gik Kongssønnen inde i Stuen og trallede og sang igjen, ligesom de to andre Aftener.

«Har du nu været i Helvede efter Brandskatten?» sagde Risen.

«Ja, jeg har nok det, Husbond,» sagde Kongssønnen.

«Hvor har du den henne da?» sagde Risen igjen.

«Guldsækken staar der borti Bænken,» sagde Kongssønnen.

«Det vil jeg se paa!» sagde Risen, han lagde bort til Bænken; men saa stod Sækken der, og det saa fuld, at Guldet og Sølvet dryssede, bare Risen

løste paa Sækkebaandet. «Du har vist talt med min Mestermø,» sagde Risen; «har du det, vrider jeg Hovedet af dig.»

«Mestermø?» sagde Kongssønnen; «igaar snakkede Husbond om denne Mestermøen, og idag snakker han om hende igjen, og forrige Dagen var det samme Snakket. Jeg vilde ønske jeg fik se den Tingen, jeg,» sagde han.

«Ja, ja; bi til i Morgen, da skal jeg selv være med dig ind til hende,» sagde Risen.

«Aa Tak skal Husbond have! men det er vel bare Skam,» sagde Kongssønnen.

Dagen efter tog Risen ham med til Mestermø.

«Nu skal du slagte ham og koge ham i den store digre Kjedlen du ved vel. Naar du saa har Suppen færdig, kan du snakke til mig,» sagde Risen, han lagde sig til at sove i Bænken, og ret som det var, snorkede han saa det dundrede i Fjeldet.

Saa tog Mestermø en Kniv og skar Gutten i Veslefingeren og dryppede tre Blodsdraaber paa Krakken; saa tog hun alle de gamle Filler og Skosaaler og alt det Utøi hun kunde faa fat paa, og havde op i Kjedlen; og saa hældte hun et helt Skrin fuldt med malet Guld, og en Saltsten og en Vandflaske, som hang ved Døren, og et Guldæble og to Guldhøner tog hun ogsaa med sig, og med det reiste hun og Kongssønnen afsted fra Risegaarden det forreste de kunde; og da de kom et Stykke paa Veien, kom de til et Hav; siden seilede de — men hvor de fik Skibet fra, har jeg aldrig rigtig faaet spurgt.

Da nu Risen havde sovet en god Stund, begyndte han at strække sig paa Bænken, der han laa. «Er det snart kocht nu?» sagde han.

«Nys begyndt!» sagde den første Blodsdraaben paa Krakken.

Ja saa lagde Risen sig til at sove igjen, og saa sov han en lang, lang Stund paa ny. Saa begyndte han at vende lidt paa sig igjen.

«Er det snart kocht nu da?» sagde han, han saa ikke op — det gjorde han ikke første Gangen heller — for han var halvt i Søvn endda.

«Halvkocht!» sagde den andre Blodsdraaben, og saa troede Risen det var Mestermø igjen; han vendte sig paa Krakken og lagde sig til at sove paa nyt Lag.

Da han nu havde sovet i mange Timer igjen, begyndte han at røre og strække sig. «Er det ikke kocht endnu?» sagde han.

«Fuldkocht!» sagde den tredje Blodsdraaben.

Risen begyndte da at reise paa sig og gnide Øinene, men han kunde ikke se den som havde snakket, og saa spurgte han efter Mestermø og raabte paa hende. Nei, der var ingen som svarede. «Aa ja, hun har vel smuttet ud lidt,» tænkte Risen, han tog en Slev og skulde bort i Kjedlen og smage; saa var det ikke andet end Skosaaler og Filler og sligt Fanteri, og det var kocht ihop, saa han ikke vidste enten det var Grød eller Velling. Da han saa det, kunde han skjønnne hvorledes det var gaaet til, og saa blev han saa illsint, at han ikke vidste hvad Ben han skulde staa paa, og han efter Kongssønnen og Mestermø, og

det saa det suste; men det varede ikke længe, saa stod han ved Vandet, og det kunde han ikke komme over. «Ja, ja, jeg skal vel vide Raad for det, jeg skal bare raabe paa min Elvesuger,» sagde Risen, og det gjorde han; saa kom Elvesugeren hans og lagde sig ned og drak en to tre Slurker, og ved det minkede Vandet saa meget i Havet, at Risen saa Mestermø og Kongssønnen, ude paa Skibet.

«Nu faar du kaste ud Saltstenen,» sagde Mestermø, og det gjorde Kongssønnen; saa blev den til et Fjeld saa stort og høit, tvært over Havet, at Risen ikke kunde komme over, og ikke kunde Elvesugeren faa suget mere heller.

«Ja, ja, jeg skal nok vide Raad for det,» sagde Risen; han efter Berg-Naveren sin og til at bore i Berget, saa Elvesugeren kunde komme til at suge igjen; men med det samme der blev Hul, og Elvesugeren begyndte at drikke, sagde Mestermø at Kongssønnen skulde slaa ud en Draabe eller to af Flasken, og saa blev Havet lige fuldt igjen, og førend Elvesugeren kunde faa taget en Slurk til, var de i Land og saa var de frelste.

Saa skulde de hjem til Kongssønnens Far; men Kongssønnen vilde ikke paa nogen Maade at Mestermø skulde gaa, for det syntes han ikke høvede sig hverken for hende eller ham. «Vent bare her en liden Stund, mens jeg gaar hjem efter de syv Hestene som staar paa Stalden til Far,» sagde han; «det er ikke lange Veien, og ikke skal jeg være længe om den heller; men jeg vil ikke at Kjæresten min skal komme gaaende til Gaards.»

«Aa nei, gjør ikke det! for kommer du hjem til Kongsgaarden, saa glemmer du mig bare, det ved jeg før,» sagde Mestermø.

«Hvorledes skulde jeg glemme dig? vi som har lidt saa meget vondt sammen og har hverandre saa kjær,» sagde Kongssønnen; han vilde og han maatte hjem efter Vognen med de syv Hestene for, og hun skulde vente der ved Stranden imens.

Ja, tilsidst maatte da Mestermø føie ham i det, siden han endelig vilde. «Men naar du kommer der, skal du ikke give dig Stunder til at hilse paa nogen engang, men gaa lige ind i Stalden og tage Hestene og spænde for og kjøre, det forteste du kan. For de kommer nu om dig allesammen; men du maa lade som du ikke ser dem, og smage noget maa du slet ikke; gjør du det, saa blir det til Ulykke baade for dig og for mig,» sagde hun, og det lovede han.

Men da han kom hjem til Kongsgaarden, saa skulde just en af Brødrene hans have Bryllup, og Bruden og alle Skyldfolkene hendes var alt komne til Gaards; og saa stimedede de om ham allesammen, og spurgte baade om det ene og det andre og vilde have ham med sig ind; men han lod som han ikke saa dem, men lagde lige ind i Stalden og fik ud Hestene og begyndte at spænde for. Da de nu ikke paa nogen Sæt eller Vis kunde faa ham med sig ind, kom de ud til ham baade med Mad og Drikke og alt det bedste de havde laget til Brylluppet; men Kongssønnen vilde ikke smage nogen Ting, han bare skyndte sig at spænde for, han. Men tilsidst saa tril-

lede Søster til Bruden et Æble bort over Gaarden til ham; «siden du ikke vil smage noget andet, kan du da gjerne bide i det, for du kan være baade tørst og sulten efter den lange Veien,» sagde hun, og det gjorde han, han tog op Æblet og bed i det. Men aldrig før havde han faaet Beten i Munden, saa glemte han baade Mestermø og at han skulde kjøre efter hende. «Jeg mener jeg er galen, jeg; hvad skal jeg med Hestene og Vognen?» sagde han, og saa satte han ind igjen Hestene paa Stalden og blev med dem ind i Kongsgaarden, og nu blev det slig at han skulde have Søster til Bruden, hende som havde trillet Æblet til ham.

Mestermø sad ved Sjøkanten og ventede i syv lange og syv brede, men ingen Kongssøn kom der. Saa gik hun da derfra, og da hun havde gaaet et Stykke, kom hun til en liden Stue, som laa for sig selv i en Skoghage tæt ved Kongsgaarden; der gik hun ind og bad om hun ikke kunde faa Lov at være der. Det var en gammel Kjærring som eiede Stuen, og et sint og arrigt Trold var hun ogsaa; i Førstningen vilde hun slet ikke lade Mestermø faa blive hos sig, men langt om længe skulde hun da faa Lov alligevel for gode Ord og Betaling. Men stygt og svart var det der inde som i et Grisehus; derfor sagde Mestermø, at hun nok vilde pynte lidt, saa det kunde komme til at se ud som hos andre Folk der inde ogsaa. Det likte heller ikke den gamle Kjærringen, hun gren og var sint; men Mestermø brydde sig ikke om det; hun tog frem Guldskrinet sit og slog en Halvsetting eller saa

bort i Varmen, saa at Guldet frasede ud over hele Stuen, og saa blev den guldforgylt baade inden- og udenpaa. Men med det samme Guldet begyndte at frase, blev den gamle Kjærringen saa ræd, at hun satte ud, som om den slemme selv var efter hende; saa kom hun ikke i Hu at bukke sig i Døren, og saa brød hun af sig Hovedet i Dørkarmen.

Morgenen efter kom Lensmanden reisende forbi der. Han blev rent forundret over den Guldstuen som blinkede og glitrede borti Skoghagen, det kan en nok vide, og endda mere forundret blev han, da han kom ind og fik se den deilige Jomfruen som sad der; hende blev han saa indtaget i, at han friede til hende strax paa Timen, og bad hende baade vakkert og vent om hun vilde blive Madamen hans.

«Ja, har du bra mange Penge, saa —» sagde Mestermø.

Aa ja, han havde ikke saa faa endda, mente Lensmanden. Pengene skulde han hjem efter, og om Kvelden havde han en hel Halvtøndesæk med sig, som han satte borti Bænken.

Ja, siden han havde saa bra mange Penge, vilde Mestermø have ham; men aldrig før havde de lagt sig, saa vilde Mestermø op igjen; «jeg har glemt at kare Varmen,» sagde hun.

«Jøss, skulde du staa op efter det!» sagde Lensmanden, «det skal jeg gjøre det» — og saa sprat han op paa Gulvet og bort til Peisen i ett Hop.

«Ja sig mig til, naar du holder i Karepinden,» sagde Mestermø.

«Nu holder jeg i Karepinden,» sagde Lensmanden.

«Saa hold du i Karepinden og Karepinden i dig, og øs Ild og Mørje over dig til det dages!» sagde Mestermø.

Og saa blev Lensmanden staaende der hele Natten og øste Ild og Mørje over sig, og alt han graat og bad og tiggede, saa blev Ildmørjen ikke koldere for det; men da det dagedes og han fik Magt til at kaste Karepinden, blev han nu ikke der længe, det kan du nok vide, han satte afsted som Føgden eller Fanden skulde være i Hælene paa ham; og alle som mødte ham, kopie og glante efter Lensmanden, for fløi gjorde han som han var galen, og værre kunde han ikke have seet ud, om han havde været baade flaaet og garvet; og alle saa undrede de sig paa hvor han havde været, men han sagde nu ikke noget om det, for Skam Skyld.

Dagen efter kom Skrивeren reisende forbi der hvor Mestermø boede: han saa at det glitrede og skinnede i Stuen borte i Skoghagen, og skulde da ogsaa ind og se hvem det var som boede der, og da han fik se den delige Jomfruen, blev han endda mere forlibt end Lensmanden, og til at fri paa flyvende Timen. Ja, Mestermø svarede ham lige ens som hun havde svaret Lensmanden, at havde han bra mange Penge, saa —. Penge mente Skrивeren han ikke havde saa faa af, og dem skulde han da strax hjem efter; og om Kvelden kom han med en stor diger Sæk med Penge — jeg mener det var en Heltøndesæk, det — og satte i Bænken hos Mestermø. Saa skulde det nu blive saa, at han skulde faa hende, og saa lagde de

sig; men saa havde Mestermø glemte at lukke Svaldøren den Kvelden, den maatte hun op og stænge, sagde hun.

«Jøss, skal du gjøre det da!» sagde Skriveren, «nei lig du, det skal jeg gjøre;» og han op af Sengen saa let som en Ert paa en Næver, og ud i Svalen.

«Sig mig til, naar du har Tag i Dørklinken,» sagde Mestermø.

«Nu holder jeg i Døren,» skreg Skriveren ude i Svalen.

«Saa hold du i Døren og Døren i dig, og far vægimellem til det dages!» sagde Mestermø.

Og saa kan det vel hændte at Skriveren fik danse den Natten; slige Trin og slige Kast havde han nok aldrig gjort før, og ikke var han vel meget huget paa at komme til at gjøre det sidenefter heller; snart var han fore og snart Døren, og det gik fra den ene Svalkrogen til den andre, saa Skriveren næsten slog sig ihjel. Først tog han til at bande og siden til at graate og bede; men Døren brydde sig ikke om nogen Ting, den holdt paa paa sit den, lige til det begyndte at dages. Da Døren slap Taget, satte Skriveren afsted, som han skulde havt Betaling for det, han glemte baade Penge-sækken og Frieriet, og var glad til, at Stuedøren ikke kom dansende efter ham. Alle han mødte, saa kopte og glante de efter Skriveren, for fløi gjorde han som han var galen, og dertil saa han ud værre end han skulde have stangets med Saubukkene hele Natten.

Den tredje Dagen kom Fogden reisende. Saa fik han ogsaa se Guldstuen borti Skoghagen; ja han maatte ogsaa ind og se hvem boede der; og da han

fik se Mestermø, blev han saa forgabet i hende, at han friede, bare han fik hilst. Mestermø svarede nu ham som de andre to, at havde han bra mange Penge, saa vilde hun nok have ham; og dem havde han ikke saa faa af, sagde Fogden; han skulde strax hjem og hente dem, og det gjorde han. Da han kom igjen om Kvelden, havde han en endda større Pengesæk med sig end Skriveren — den tog vist halvanden Tønde — og den satte han i Bænken. Ja, saa skulde det da blive saa, at han skulde have Mestermø.

Men aldrig før havde de lagt sig, saa sagde Mestermø at hun havde glemt at slippe ind Kalven; den maatte hun op igjen og have ind i Bingen.

Nei Kors, det skulde da slet ikke hun gjøre, det skulde Fogden gjøre det, sagde han; og han, saa tyk og fed han var, op af Sengen og ud, saa let som en Unggut.

«Ja, sig mig til, naar du holder i Kalverumpen.» sagde Mestermø, og det gjorde han.

«Nu holder jeg i Kalverumpen,» raabte Fogden.

«Saa hold du i Kalverumpen og Kalverumpen i dig, og far Alverden om, til det dages!» sagde Mestermø.

Og saa kan det vel hælde Fogden fik røre paa Benene sine; det gik brat og fladt, over Berg og dybe Dale, og des mere Fogden bandte og skreg, des fortere satte Kalven i Vei. Da det tog paa at lysne, var han næsten sprængt, og saa glad var han for han kunde slippe Kalverumpen, at han glemte baade Pengesækken og altsammen; han gik nu altid noget senere end Lensmanden og Skriveren havde gjort, men jo

senere han gik, des bedre Tid fik alle til at kope og glane paa ham, og den brugte de ogsaa, det kan en nok vide, saa udkjørt og fillet som han saa ud efter Kalvedansen.

Dagen efter skulde Brylluppet staa i Kongsgaarden, og da skulde baade den ældste Broderen til Kirken med sin Brud, og han som havde været hos Risen, med Søsteren hendes. Men da de havde sat sig op i Vognen og skulde kjøre af Gaarde, røg den ene Sælepinden af, og de gjorde baade én og to og tre i Steden, men alle saa røg de, det hjalp ikke hvad Slags Træ de tog til Pinder. Dette varede og rak, og ikke kunde de komme af Gaarde; saa de blev ude af det allesammen. Men saa sagde Lensmanden — for han var nu bedt til Brylluppet i Kongsgaarden han ogsaa, maa vide — at der borti Skoghagen boede en Jomfru; «dersom I bare faar laant Karepinden, som hun rager Varmen sin med, saa ved jeg visst den holder,» sagde han. Ja, de sendte Bud til Skoghagen, og bad saa vakkert, om de ikke kunde faa laant den Karepinden Lensmanden havde snakket om; der var ikke Ordet Nei til det, og saa havde de da Sælepinde som ikke røg af, kan hænde. Men med det samme de vilde til at kjøre, gik Vognbunden i Stykker. De til at lage ny Vognbund baade fort og vel, men hvordan de spikrede den sammen og hvad Slags Træ de tog, saa hjalp det ikke; aldrig før havde de faaet Bund i Vognen og skulde af Gaarde, saa røg den sund igjen, og saa var de endda værre stelt end med Sælepinden. Men saa sagde Skriveren — for var Lensmanden med, saa kan en nok vide at han var i Brylluppet paa Kongsgaar-

den: «Borti Skoghagen her bor en Jomfru; kunde i bare faa laant den ene Halvdøren i Svalgangen hendes, saa ved jeg visst den skal holde.» Ja, de sendte Bud til Skoghagen igjen, og bad saa vakkert om de kunde faa laant den guldforgylde Svaldøren som Skriveren havde talt om, og den fik de strax. Saa skulde de igjen til at reise, men saa orkede ikke Hestene at drage Vognen; sex Heste havde de alt for den, saa spændte de for otte, saa ti, og saa tolv; men hvor mange de spændte for, og alt det Kuskene brugte Svøben, hjalp det ikke, Vognen rørte sig ikke af Flækken. Det begyndte allerede at lide langt paa Dagen, og til Kirke maatte og skulde de, saa de blev rent mistrøstige, alle som i Kongsgaarden var; men saa sagde Fogden igjen, at borte i den forgylde Husmandsstuen i Skoghagen boede der en Jomfru; bare de fik laant Kalven hendes, saa —; «for den ved jeg visst drager Vognen, om den saa var tung som Fjeld!» sagde Fogden. De syntes nok det var leit at kjøre til Kirke med en Kalv, men der var ingen anden Raad for, de maatte sende Bud igjen og bede saa vakkert fra Kongen, om han kunde faa laant den Kalven som Fogden havde talt om, og Mestermø lod dem strax faa den, hun svarede ikke Nei den Gangen heller. Da de saa fik spændt den for, saa kanske Vognen fik røre sig: det gik brat og fladt, over Stok og Sten, saa de knapt kunde trække Veiret, og somme Tider var de paa Marken og somme Tider i Luften; og da de kom til Kirken, begyndte det at gaa rundt omkring den, ligesom et Hespetræ, og

det var med yderste Nød og Neppe at de kunde komme ud af Vognen og ind i Kirken. Og tilbage igjen gik det endda fortere, saa de mest ikke vidste af sig, da de kom frem til Kongsgaarden.

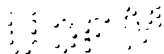
Da de havde sat sig til Bords, sagde Kongssønnen — han som havde tjent i Rise gaarden — at han syntes de burde bede op paa Kongsgaarden den Jomfruen nede i Skoghagen, som havde laant dem Karepinden og Svaldøren og Kalven; «for havde vi ikke faaet de tre Tingene, saa havde vi ikke været af Gaarde endnu,» sagde han. Ja, det syntes Kongen ogsaa var baade ret og vel, og saa sendte han da fem af sine bedste Mænd ned til den forgyldte Husmandsstuen; de sagde at de skulde hilse saa flittig fra Kongen, og bede om hun ikke vilde være saa god at komme op paa Kongsgaarden og spise Middag.

«Hils Kongen og sig ham, at er han for god til at gaa til mig, saa er jeg for god til at gaa til ham med,» svarede Mestermø.

Saa maatte Kongen selv i Veien, og saa blev Mestermø med paa Timen; og Kongen troede nok hun var lidt mere end hun saa ud til, han satte hende i Høisædet oppe ved den yngste Brudgommen.

Da de havde siddet en liden Stund til Bords, tog Mestermø frem Hanen og Hønen og Guldæblet, som hun havde ført med sig fra Rise gaarden, og satte det paa Bordet fremmenfor sig; og strax saa begyndte Hanen og Hønen at nappes om Guldæblet.

«Nei, se hvor de to figter om Guldæblet da!» sagde Kongssønnen.

«Ja, saa figtede vi to ogsaa for at komme ud, den Gangen vi var i Berget,» sagde Mestermø.

Saa kjendte Kongssønnen hende igjen, og saa kan det vel hænde der blev Glæde paa ham; den Troldhexen som havde trillet Æblet til ham, lod han rive i Stykker mellem fire og tyve Heste, saa der ikke blev Fillen igjen af hende, og saa begyndte de først rigtig at ture Bryllup; og endda saa saarvingede de var, saa holdt de da ud, Lensmanden og Skriveren og Fogden ogsaa.

13. Vel gjort og ilde lønnet.

Der var engang en Mand som skulde reise til Skogs efter Ved. Saa mødte han en Bjørn.

«Kom med Hesten, ellers slaar jeg ihjel alle Sauerne dine til Sommeren,» sagde Bjørnen.

«Aa Gud bære mig heller!» sagde Manden; «der findes ikke Vedpinden hjemme. Du faar da lade mig kjøre hjem et Læs Ved, ellers fryser vi rent ihjel; jeg skal komme igjen med Hesten til dig i Morgen.»

Ja, det skulde han faa Lov til, det blev de forligte om; men dersom han ikke kom igjen, saa skulde han miste alle Sauerne sine til Sommeren, sagde Bjørnen.

Manden fik Veden paa og ruslede hjemover, men han var ikke meget glad i det Forliget, det kan en nok vide. Saa mødte han en Ræv.

«Hvad er det du er saa sturen for?» spurgte Ræven.

«Aa, jeg mødte en Bjørn oppi her,» sagde Manden, «og ham maatte jeg love, han skulde faa Hesten min i Morgen ved dette Leite, for fik han ikke den, sagde han, saa vilde han rive ihjel alle Sauerne mine til Sommeren.»

«Pyt, ikke værre!» sagde Ræven. «Vil du give mig den fedeste Bukken din, skal jeg nok fri dig for det jeg.»

Ja, det lovede han, og det skulde han holde ogsaa, sagde Manden.

«Naar du kommer til Bjørnen med Hesten i Morgen,» sagde Ræven, «saa skal jeg kaue oppi Uren her jeg, og naar saa Bjørnen spør hvad det er, skal du sige det er Per Skytter, som er den bedste Skytter i Verden, — og siden faar du hjælpe dig selv.»

Den næste Dagen reiste Manden ud, og da han traf Bjørnen, begyndte det at kaue oppi Uren.

«Tsju, hvad er det?» sagde Bjørnen.

«Aa, det er han Per Skytter, som er den bedste Skytteren i Verden,» sagde Manden; «jeg kjender ham paa Maalet,» sagde han.

«Har du seet nogen Bjørn her, Erik?» raabte det borti Skogen.

«Sig Neil!» sagde Bjørnen.

«Nei, jeg har ikke seet nogen Bjørn,» sagde Erik.

«Hvad er det som staar ved Slæden din da?» raabte det borti Skogen.

«Sig det er en gammel Tyrilaag!» hviskede Bjørnen.

«Aa, det er bare en gammel Tyrilaag,» sagde Erik.

«Slige Tyristubber pleier vi tage og vælte paa Slæden hos os,» raabte det borti Skogen; «orker du ikke, skal jeg komme og hjælpe dig.»

«Sig du hjælper dig selv, og vælt mig paa Slæden!» sagde Bjørnen.

«Nei Tak, jeg hjælper mig nok selv jeg,» sagde Manden, og væltede Bjørnen paa Slæden.

«Slige Tyristubber pleier vi gjure paa hos os,» raabte det borti Skogen. «Vil du have Hjælp?» spurgte det.

«Sig du hjælper dig selv, og gjur mig fast du!» sagde Bjørnen.

«Nei Tak, jeg hjælper mig nok selv,» sagde Manden, og gav sig til at gjure Bjørnen fast med alle de Reb han havde, saa den ikke kunde lee paa en Lab engang.

«Slige Tyristubber pleier vi hugge Øxen i hos os, naar vi har gjuret dem fast,» raabte det borti Skogen, «for saa styrer vi bedre i de store Bakkerne,» sagde det.

«Lad som du hugger Øxen i mig du!» hviskede Bjørnen.

Da tog Manden Øxen og kløvede Skallen paa Bjørnen, saa den laa død med det samme, og han og Ræven var Venner og vel forligte, men da de kom bortimod Gaarden, sagde Ræven:

«Jeg skulde nok have Lyst til at følge dig ind, men jeg liker ikke Bikkjerne dine; jeg skal bie her til du kommer med Bukken; tag bare en som er bra fed!»

Ja det lovede Manden og takkede til for Hjælpen. Da han havde sat ind Hesten, gik han bortover til Sauehuset.

«Hvor skal du hen?» sagde Kjærringen hans.

«Aa jeg skal bort i Sauehuset og hente en fed Buk til den snille Ræven som frelste Hesten vor,» sagde Manden, «for jeg har lovet ham det.»

«Det skulde Pokkeren give den Tyveræven nogen Buk!» sagde Kjærringen. «Hesten har vi jo og Bjørnen attpaa, og Ræven har vist stjaalet flere Gjæs fra os end Bukken er værd, og har han ikke gjort det, saa kan han gjøre det,» sagde hun. «Nei, tag et Par af de sinteste Bikkjerne i Sækken din og slip efter ham du, saa blir vi kanske kvit den Tyveradden,» sagde Kjærringen.

Det syntes Manden var et godt Raad, og tog to sinte røde Hunde, puttede dem i Sækken, og drog afsted med.

«Har du Bukken?» sagde Ræven.

«Ja, kom og tag den!» sagde Manden, han løste op Sækkebaandet og slap Hundene paa den.

«Huf!» sagde Ræven og gjorde et Hop, «det er sandt som de siger for et gammelt Ord, at velgjort blir ilde lønnet, og nu ser jeg det er sandt ogsaa, at Frænde er Frænde værst,» sagde han — han saa at de røde Hundene satte efter ham.

14. Tro og Utro.

Der var engang to Brødre, den ene hedte Tro og den andre Utro. Tro var altid ærlig og god mod alle, men Utro var slem og fuld af Løgn, saa de aldrig kunde lide paa det han sagde. Moderen var Enke og havde ikke stort at leve af, og da Sønnerne var blit voxne, maatte hun have dem fra sig, for at de selv kunde tjene sit Brød i Verden. Hver af dem gav hun en liden Skræppe med Mad i, og saa skulde de i Veien.

Da de nu havde gaaet til om Kvelden, satte de sig paa et Vindfald i Skogen og tog frem Skræpperne sine, for sultne var de efter at have gaaet hele Dagen, og saa syntes de at nu skulde en Bete smage godt. «Vil du som jeg, skal vi først æde af din Skræppe, saa længe der er noget i den, saa kan vi siden tage paa min,» sagde Utro. Ja, det var Tro nøid med, og saa begyndte de at spise; men alt det bedste saa Utro til og fik puttet i sig, og Tro fik bare Skorperne og de brændte Lefsestykkerne og Fleskesvorenne han. Om Morgenen spiste de igjen af Maden hans Tro, og om Middagen ogsaa; men saa var der ikke mere i Skræppen hans.

Da de saa havde gaaet til Kvelden og skulde til at faa sig Mad igjen, vilde Tro æde af Broderens Skræppe; men Utro sagde Nei, og mente at den Maden var hans, og at han ikke havde mere end han selv godt trængte til.

«Ja men du fik jo æde af min Skræppe, saa længe der var noget i den,» sagde Tro.

«Ja, naar du er slig en Nar og lader andre æde op for dig, faar du have det saa godt,» mente Utro; «nu kan du sidde der og sikle nu,» sagde han.

«Aa ja, Utro heder du, og utro er du, og det har du været al din Tid ogsaa,» sagde Tro.

Da Utro hørte det, slog han sig sint, røg lige paa Broderen og stak begge Øinene ud paa ham. «Nu kan du se om Folk er tro eller utro nu, din Blindebuk,» sagde han, og dermed fløi han fra ham.

Tro, Stakkar, han gik nu der og trevlede sig frem midt i tykke Skogen; blind og alene var han, og ikke vidste han hvad han skulde tage sig til. Men saa fik han Tag i et stort tykt Lindetræ, og saa tænkte han, at det fik han klyve op i og sætte sig der Natten over, for de vilde Dyr. «Naar Fuglene begynder at synge, saa er det Dag, da faar jeg vel prøve at trevle mig videre frem,» tænkte han, og saa krøb han op i Linden.

Da han havde siddet der en Stund, hørte han at der kom nogen og tog til at koge og stelle nedunder Træet, og strax efter kom der flere, og da de nu hilste paa hverandre, hørte han at det var Bjørnen og Graabenen, Ræven og Haren, som kom og skulde holde Jonsok-Leg der. De gav sig til at æde og leve godt, og da de var færdige med det, satte de sig til at snakke sammen.

Saa sagde Ræven: «Skal vi ikke nu fortælle en liden Historie hver, mens vi sidder her?»

Jo, det syntes de andre godt om, det vilde være morosomt, sagde de, og saa begyndte Bjørnen — for

han var nu den fornemste —: «Kongen af England har saa daarlige Øine,» sagde Bamsen, «han kan næsten ikke se en Alen fra sig; men dersom han kom op i denne Linden om Morgenens, mens der var Dugg paa Bladene, og han tog af Duggen og smurte paa Øinene sine, saa fik han sit Syn igjen, saa godt som han nogen Gang har havt det.»

«Ja,» sagde Graabenen, «Kongen af England har en døvstum Datter ogsaa; men vidste han det jeg ved, saa fandt han snart paa Raad for hende. Ifjor da hun gik til Alters, saa spyttede hun ud igjen Brødet, og det kom en stor Padde og slugte; men naar de bare grov under Gulvet, saa fandt de Padden, hun sidder bent under Knæfaldet, og Brødet sidder endnu i Halsen paa hende. Naar de skar op Padden, tog det og gav Prinsessen, saa blev hun som andre Folk igjen baade til at høre og tale.»

«Ja, ja,» sagde Ræven, «naar Kongen af England vidste det jeg ved, saa havde han ikke vondt for Vand i Kongsgaarden sin; under den store Stenen midt i Gaarden hans er det klareste Kildevand nogen vilde ønske sig, bare han vidste at grave der.»

«Ja,» sagde Haren, «Kongen af England har den vakreste Frugthave i hele Landet, men den bær ikke saa meget som en Æblekart engang; for der ligger en svær Guldkjæde tredobbelt rundt om Haven. Fik han gravet op den, saa blev det den gildeste Have i hele hans Rige.»

«Men nu er det langt paa Natten, og vi faar nok

gaa hjem igjen nu,» sagde Ræven, og saa gik de sin Vei allesammen.

Da de havde gaaet, sovnedes Tro, der han sad oppi Linden; men da Fuglene begyndte at synge om Morgen, vaagnede han igjen, og saa tog han Dugg af Bladene paa Træet og smurte Øinene sine med: da saa han ligesaa godt som før Utro havde stukket dem ud paa ham.

Nu gik han lige til Kongen af Englands Gaard og bad om Arbeide, og det fik han strax. En Dag kom Kongen ud i Gaarden, og da han havde gaaet der ude en Stund, vilde han drikke af Vandposten sin, for det var hedt om Dagen og han var blit tørst; men da de øste op Vandet til ham, var det baade gurnet og seigt og stygt. Det blev Kongen ganske harm over.

«Jeg tror ikke der er en Mand i hele mit Rige som har saa daarligt Vand i Gaarden sin, og endda maa jeg lede det lang Vei over Berg og Dale!» sagde Kongen.

«Ja, men naar du vilde lade mig faa Folk til at bryde op den store Stenen som ligger her midt i Gaarden din, skulde du nok faa baade meget og godt Vand,» sagde Tro.

Ja, Kongen var vel fornøiet med det, og aldrig før havde de faaet op Stenen og gravet en Stund, saa sprang Vandstraalen bent i Veiret, saa klar og tyk som den skulde komme af en Tøndeture; og klarere Vand fandtes ikke i hele England.

En Tid efter var Kongen nede i Gaarden igjen; saa kom der en stor Høg flyvende efter Hønsene hans, og alle til at klappe i Hænderne og skrigte: «Der

flyver den! der flyver den!» Kongen greb Børsen sin og skulde skyde den; men han kunde ikke se saa meget. Saa blev han rent ude af det. «Gud give, nogen kunde sige mig Raad for Øinene mine! Jeg mener snart jeg blir rent blind,» sagde Kongen. «Det skal nok jeg sige dig,» sagde Tro, og saa fortalte han hvorledes han havde baaret sig ad; og Kongen reiste da til Linden, samme Kvelden, det kan du nok vide, og bra blev han, bare han havde smurt sig med Duggen som laa paa Bladene om Morgenen. Siden den Tid var der ingen Kongen holdt saa gjæv som han Tro; han maatte være med ham hvor han gik og stod, baade hjemme og borte.

Saa var det en Dag de gik i Haven sammen.

«Jeg skjønner ikke hvorledes det gaar til, jeg,» sagde Kongen; «der er ikke nogen Mand i England som koster saa meget paa Haven sin som jeg, og endda kan jeg ikke faa et eneste Træ til at bære saa meget som en Kart.»

«Ja, ja,» sagde Tro, «faar jeg bare det som ligger tre Gange rundt om Haven din, og Folk til at grave det op, saa skal nok Haven bære.»

Ja, det vilde Kongen gjerne; Tro fik Folkene, og til at grave, og saa fik han tilsidst op hele Guldkjæden. Nu var Tro en grundrig Mand, meget, meget rigere end Kongen selv; men Kongen var endda vel nøid, for nu bar Haven, saa Grenene paa Trærne hang lige ned til Marken, og saa søde Æbler og Pærer havde aldrig nogen smagt.

En Dag igjen gik Tro og Kongen og snakkede

sammen; saa kom Prinsessen gaaende forbi dem, og Kongen blev rent sørgmodig, da han saa hende.

«Er det ikke Synd, at saa deilig en Kongsdatter som min er, skal mangle Maal og Mæle?» sagde han til Tro.

«Ja, men der er Raad for det,» sagde Tro.

Da Kongen fik høre det, blev han saa glad at han lovede ham Prinsessen til Ægte og halve Riget, dersom han kunde faa hende god igjen. Tro fik da et Par Mand med sig bort i Kirken og grov frem Padden som sad under Knæfaldet ved Alteret, skar hende op og tog ud Brødet og gav Kongsdatteren det — saa blev hun som andre Folk igjen til at tale strax paa Timen.

Nu skulde da Tro have Prinsessen, og der blev laget til Bryllup, for det skulde holdes saa det baade kunde høres og spørges over hele Riget.

Mens de saa holdt paa at danse i Brylluppet, kom der en Fattiggut og bad om en Madbete, og han var saa fillet og ynkelig at se paa, at alle forkorsede sig over ham; men Tro kjendte ham strax, og saa at det var Utro, Bror sin.

«Kjender du mig igjen?» sagde Tro.

«Aa hvor skulde jeg have seet saa stor en Herre, jeg da?» sagde Utro.

«Seet mig har du nok ligevel,» sagde Tro; «det var mig du stak Øinene ud paa, et Aar idag siden. Utro heder du og utro er du, det sagde jeg og det siger jeg endnu; men du er nu Bror min ligevel, og derfor skal du faa lidt Mad, og saa kan du gaa til det Lindetræet hvor jeg sad ifjor. Faar du saa

høre noget som kan gjøre din Lykke, saa er det godt for dig.»

Ja, det slap han at sige Utro to Gange. «Har han Tro havt slig Nytte af at sidde i Lindetræet, at han er blit til Konge over halve England siden ifjor, saa —,» tænkte han; han lagde i Veien og kom til Linden, og den krøb han op i. Han havde ikke siddet der længe, saa kom alle Dyrene og aad og drak og holdt Jonsok-Leg nedunder Træet igjen. Da de havde ædt fra sig, vilde Ræven at de skulde til at fortælle Historier, og da kan det vel hænde at Utro begyndte at lye, og det saa Ørene var færdige at falde af ham. Men Bjørnen var sint han og brummede og sagde: «Der har nogen sladret om det vi fortalte ifjor, og derfor vil vi nu tie med det vi ved,» og saa bad Dyrene Godnat og gik fra hverandre, og Utro var lige klog. Det var fordi han hedte Utro og var utro, det.

15. Per og Paal og Espen Askeladd.

Der var engang en Mand som havde tre Sønner, Per og Paal og Espen Askeladd; men andet end de tre Sønnerne havde han ikke heller, for han var saa fattig at han ikke eiede Naalen paa Kroppen, og derfor sagde han tit og ofte til dem, at de fik ud i Verden og se at tjene sit Brød; hjemme hos ham blev det ikke andet end Sveltihjel for dem.

Noget Stykke borte fra Manden laa Kongsgaarden, og lige udenfor Vinduerne til Kongen var der voxet op en Eg, som var saa stor og diger, at den skyggede for Lyset i Kongsgaarden; Kongen havde lovet ud mange, mange Penge til den som kunde hugge ned Egen; men ingen var god for det, for saa fort en skaarede en Flis af Egelæggen, voxte der to i Steden. Saa vilde Kongen ogsaa have gravet en Brønd, som skulde holde Vand hele Aaret; for alle Granderne hans havde Brønd, men han havde ingen, og det syntes Kongen var Skam. Til den som kunde grave en slig Brønd at den holdt Vand hele Aaret rundt, havde Kongen lovet ud baade Penge og andet; men der var ingen som kunde faa gjort det; for Kongsgaarden laa høit, høit oppe paa en Bakke, aldrig før havde de gravet nogle Tommer ned i Jorden, saa kom de til harde Berget. Men da nu Kongen havde faaet i Hovedet at han vilde have gjort disse Arbeider, saa lod han lyse fra alle Kirkebakkerne baade vidt og bredt, at den som kunde hugge ned den store Egen i Kongsgaarden og skaffe ham slig en Brønd at den holdt Vand hele Aaret rundt, skulde faa Prinsessen og halve Riget.

Der var nok af dem som vilde prøve sig, kan du vel vide, men alt de knartede og hug, og alt de rodede og grov, saa hjalp det ikke; Egen blev tykkere og tykkere for hvert Hugg, og Berget blev ikke blødere det heller. Om en Stund saa vilde de tre Brødrene i Veien og prøve sig ogsaa, og det var Faderen vel nøid med, for vandt de ikke Kongsdatteren og halve Riget, saa kunde det da hænde at de fik Tjeneste ensteds hos en bra Mand, tænkte Faderen, og mere ønskede han ikke;

og da Brødrene slog paa det at de vilde til Kongsgaarden, sagde Faderen strax Ja, og saa lagde Per og Paal og Espen Askeladd af Gaarde.

Da de nu havde gaaet et Stykke, kom de til en Granli, og lige op for den var en brat Hei; saa hørte de noget som hug og hug oppe i Heien.

«Jeg undres hvad det er som hugger oppe i Heien, jeg?» sagde Espen Askeladd.

«Du er nu saa klog med Undringerne dine altid du,» sagde han Per og han Paal; «det er da noget at undre sig over ogsaa, at der staar en Vedhugger og knarter oppi Heien!»

«Jeg har nok Moro af at se hvad det er, ligevel jeg,» sagde Espen Askeladd, og dermed gik han.

«Aa ja, er du sligt et Barn, har du godt af at lære at gaa med!» raabte Brødrene hans efter ham, men han brydde sig ikke om det, Espen; han lagde afsted opover Bakkerne, did han hørte det hug, og da han kom der, saa han det var en Øx, som stod og hug og hug paa en Furulæg.

«God Dag!» sagde Espen Askeladd; «staar du her og hugger?»

«Ja nu har jeg staaet her og hugget i mange lange Tider, og ventet paa dig,» svarede Øxen.

«Ja ja, her er jeg,» sagde Espen, han tog Øxen og slog den af Skaftet og stoppede baade Øx og Skaft i Skræppen sin.

Da han saa kom ned igjen til Brødrene sine, begyndte de at le og gjøre Nar af ham. «Hvad var det for noget rart du fik se oppi Heien?» sagde de.

«Aa det var bare en Øx vi hørte,» sagde Espen. Da de saa havde gaaet en Stund igjen, kom de under en Berghammer; oppi den hørte de noget hakkede og grov.

«Jeg undres hvad det er som hakker og graver opunder Berghammeren, jeg?» sagde Espen Askeladd.

«Du er nu saa klog til at undre dig du,» sagde han Per og han Paal igjen; «har du aldrig hørt Fuglene hakke og pikke paa Trærne før?»

«Ja, men jeg har nok Moro af at se hvad det er, ligevel jeg,» sagde Espen, og alt de lo og gjorde Nar af ham, saa brydde han sig ikke om det, han lagde afsted op imod Berghammeren, og da han kom opunder, saa han det var et Grev som stod og hakkede og grov.

«God Dag!» sagde Espen Askeladd; «staar du her og hakker og graver saa alene?»

«Ja, jeg gjør det,» sagde Grevet; «nu har jeg staaet her og hakket og gravet i mange lange Tider og ventet paa dig,» sagde det.

«Ja ja, her er jeg,» sagde Espen igjen, han tog Grevet og slog det af Skaftet og gjemte det i Skræppen sin, og saa nedover til Brødrene sine igjen.

«Det var vel noget fælt rart du saa der opunder Berghammeren?» sagde han Per og han Paal.

«Aa, det var ikke noget videre, det var bare et Grev vi hørte,» svarede Espen.

Saa gik de et godt Stykke sammen igjen, til de kom til en Bæk; tørste var de nu alle tre, efter det de havde gaaet, og saa lagde de sig ned ved Bækken for at drikke.

«Jeg undres rigtig hvor dette Vandet kommer fra?» sagde Espen Askeladd.

«Jeg undres om du er rigtig i Skallen, jeg,» sagde han Per og han Paal. «Er du ikke galen, saa undrer du dig vist galen med det aller første. Hvor Bækken kommer fra? Har du aldrig seet Vandet rende op af en Aare i Jorden da?»

«Ja, men jeg har nok Lyst til at se hvor det kommer fra, ligevel jeg,» sagde Espen; han afsted opmed Bækken, og alt Brødrene raabte paa ham og lo af ham, saa hjalp det ikke: han gik sin Gang.

Da han kom langt opmed, blev Bækken mindre og mindre, og da han kom endda et Stykke frem, fik han se en stor Valnød; fra den silrede Vandet ud.

«God Dag!» sagde Espen igjen; «ligger du her og silrer og render saa alene?»

«Ja jeg gjør det,» sagde Valnødden; «her har jeg ligget og silret og rundet i mange lange Tider og ventet paa dig.»

«Ja ja, her er jeg,» sagde Espen; han tog en Mosedott og dyttede i Hullet, saa Vandet ikke kunde komme ud, og saa lagde han Valnødden i Skræppen og satte nedefter til Brødrene sine igjen.

«Nu har du vel seet hvor Vandet kommer fra? Det saa vel følt rart ud, kan jeg tænke?» jønte han Per og han Paal.

«Aa! det var bare et Hul det randt ud af,» sagde Espen, og saa lo de andre to og gjorde Nar af ham igjen, men Espen Askeladd brydde sig ikke om det; «jeg havde nu Moro af at se det ligevel jeg,» sagde han.

Da de saa havde gaaet et Stykke igjen, kom de

til Kongsgaarden; men da alle i Kongeriget havde faaet høre, at de skulde vinde Prinsessen og halve Riget, dersom de kunde hugge ned den store Egen og grave Brønd til Kongen, saa var der kommet saa mange som havde prøvet Lykken sin, at Egen var dobbelt saa tyk og stor som den var fra Førsten; for der voxte ud to Fliser for hver de skaarede ud med Øxen, kan du vel minds. Derfor havde Kongen nu sat den Straf, at de som prøvede sig og ikke kunde fælde Egen, skulde sættes ud paa en Ø, og begge Ørene skulde klippes af dem.

Men de to Brødrene lod sig ikke skræmme ved det, de troede nok de skulde faa ned Egen, og han Per, som ældst var, skulde nu til at prøve sig først. Men det gik med ham som med alle de andre som havde hugget paa Egen; for hver Flis han skaarede ud, voxte der to i Steden, og saa tog Kongens Folk ham og klippede af ham begge Ørene og satte ham ud paa Øen. Nu vilde han Paal til, men det gik akkurat lige ens med ham; da han havde hugget en to tre Hugg, saa de fik se at Egen voxte, tog Kongens Folk ham ogsaa og satte ud paa Øen, og ham klippede de Ørene endda snauere af, for de syntes han kunde lært at tage sig i Vare.

Saa vilde Espen Askeladd til.

«Vil du endelig se ud som en mærket Sau, skal vi gjerne klippe af dig Ørene strax, saa slipper du at bry dig,» sagde Kongen, han var sint paa ham for Brødrenes Skyld.

«Jeg havde nok Moro af at prøve først ligevel,» sagde Espen, og det maatte han da faa Lov til.

Han tog Øxen sin ud af Skræppen og skjæftede

den paa Skaftet igjen. «Hug selv!» sagde Espen til Øxen, og den til at hugge, saa Fliserne fløi, og saa var det ikke længe før Egen maatte ned. Da det var gjort, tog Espen frem Grevet sit og satte det paa Skaftet. «Grav selv!» sagde Espen, og Grevet til at hakke og grave, saa Jord og Stene sprutede, og saa maatte vel Brønden op, kan du tro. Da han nu havde faaet den saa dyb og saa stor han vilde, tog Espen Askeladd frem Valnødden sin og lagde i det ene Hjørnet paa Bunden; der tog han Mosedotten ud af den. «Silre og rend!» sagde Espen, og den til at rende, saa Vandet fossede ud af Hullet; om en liden Stund var Brønden bredfuld.

Saa havde Espen hugget ned Egen som skyggede for Kongens Vinduer, og skaffet Brønd i Kongsgaarden, og saa fik han Prinsessen og halve Riget, som Kongen havde sagt; men godt var det for Per og Paal at de havde mistet Ørene, for ellers havde de hver Tid og Time faaet høre det alle sagde, at Espen Askeladd ikke havde undret sig saa galt endda.

16. Kværnen som staar og maler paa Havsens Bund.

Engang i gamle, gamle Dage var der to Brødre, den ene var rig og den andre fattig. Da Julekvelden kom, havde den fattige ikke Smulen i Huset, hverken af Sul eller Brød, og saa gik han til Bror sin og bad

ham om lidt til Jul i Guds Navn. Det var vel ikke første Gangen Broderen havde maattet give ham, men nøie var han altid, og ikke blev han videre glad i ham nu heller.

«Vil du gjøre det jeg beder dig, skal du faa en hel Fleskeskinke,» sagde han.

Det lovede den fattige strax, og takkede til.

«Der har du den, reis saa bent til Helvede!» sagde den rige, og kastede Fleskeskinken bort til ham.

«Ja, det jeg har lovet, faar jeg holde,» sagde den andre, han tog Skinken og lagde afsted.

Han gik og han gik, hele Dagen, og i Mørkningen kom han en Sted hvor det lyste saa gildet. «Her skal du se det er,» tænkte Manden med Skinken. Ude i Vedskjulet stod en gammel Mand med et langt hvidt Skjæg og hug Juleved.

«God Kveld!» sagde han med Fleskeskinken.

«God Kveld igjen! Hvor skal du hen saa sent?» sagde Manden.

«Jeg skal nok til Helvede, dersom jeg er paa ret Vei,» svarede den fattige.

«Jo, du har gaaet rigtig nok, det er her,» sagde den gamle Manden. «Naar du nu kommer ind, vil de alle kjøbe Fleskeskinken din, for Flesk er en sjelden Mad i Helvede; men du skal ikke sælge den, med mindre du faar den Haandkværnen som staar bag Døren, for den. Naar du saa kommer ud igjen, skal jeg lære dig at stille Kværnen, den er nyttig til noget af hvert den.»

Ja, han med Skinken takkede for god Retledning, og bankede paa hos Fanden.

Da han kom ind, gik det som den gamle Manden havde sagt: alle Djævlene, baade store og smaa, satte omkring ham som Maur om en Makk, og den ene bød den andre over paa Fleskeskinken. «Rigtignok skulde Kjærringen og jeg havt den til Julekveldsmad, men siden I er saa forhipne paa den, faar jeg vel sagtens overlade den,» sagde Manden. «Men skal jeg sælge den, vil jeg have den Haandkværnen som staar bag Døren der borte.» Den vilde Fanden nødig være af med, og tingede og prutede med Manden, men han blev ved sit, og saa maatte Fanden ud med den.

Da Manden kom ud i Gaarden, spurgte han den gamle Vedhuggeren, hvorledes han skulde stille Kværnen, og da han havde lært det, sagde han Tak for sig, og lagde hjemefter det forreste han kunde; men alligevel kom han ikke hjem, før Klokken slog tolv om Jule-natten.

«Men hvor i al Verden blir det af dig da?» sagde Kjærringen. «Her har jeg siddet Time ud og Time ind og hipet og ventet, og har ikke saa meget som to Pinder at lægge i Kors under Julegrødsryden.»

«Aa jeg kunde ikke før komme, jeg havde noget af hvert at gaa efter, og lang Vei havde jeg ogsaa. Men nu skal du se!» sagde Manden, han satte Kværnen paa Bordet og bad den først male Lys, saa Dug og saa Mad og Øl og alt som godt var, til Julekveldskost, og efter som han sagde fore, saa mol Kværnen.

Kjærringen forkorsede sig den ene Gangen efter den andre, og vilde vide hvor Manden havde faaet Kværnen fra, men det vilde han ikke ud med; «det faar være

det samme hvor jeg har faaet den; du ser Kværnen er god, og Kværnvandet fryser ikke,» sagde Manden. Saa malte han Mad og Drikke og alle gode Ting til hele Julen, og Tredjedagen bad han til sig Vennerne sine, da vilde han have Gjæstebud.

Da den rige Broderen saa alt det som var i Gjæstebudsgaarden, blev han baade harm og vild, for han kunde ikke unde Bror sin noget. «Om Julekvelden var han saa nødig at han kom til mig og bad om lidt i Guds Navn, og nu gjør han et Lag som han skulde være baade Greve og Konge,» sagde han.

«Men hvor i hede Helvede har du faaet al Rigdommen din fra, du?» sagde han til Broderen.

«Bag Døren,» sagde han som eiede Kværnen, han brydde sig ikke om at gjøre ham nogen Regnskab for det, han.

Men ud paa Kvelden, da han havde faaet lidt i Hovedet, kunde han ikke berge sig, da kom han frem med Kværnen. «Der ser du den som har skaffet mig al Rigdommen!» sagde han, og saa lod han Kværnen male baade det ene og det andre.

Da Broderen saa det, vilde han endelig have Kværnen, og langt om længe skulde han da ogsaa faa den, men tre hundrede Daler maatte han give for den, og saa skulde den andre beholde den til Slaattaannen; «for har jeg havt den saa længe, kan jeg have malet op Mad for mange Aar,» tænkte han. I den Tid kan en nok vide Kværnen ikke blev rusten, og da Slaattaannen kom, fik Broderen den; men den andre havde vel vogtet sig for at lære ham at stille den.

Det var om Kvelden at den rige fik Kværnen hjem til sig, og om Morgenen bad han Kjærringen gaa ud og breie efter Slaattekarerne, «han skulde selv lage til Duguren idag,» sagde han.

Da det led mod Dugurstid, satte han Kværnen paa Kjøkkenbordet. «Mal Sild og Velling, og det baade fort og vel!» sagde Manden. Og Kværnen til at male Sild og Velling, først alle Fæd og Trauge fulde, og siden ud over hele Kjøkkengulvet. Manden fiklede og stelte og skulde faa Kværnen til at stanse, men hvordan han snudde og fingrede paa den, saa holdt Kværnen paa, og om lidt naaede Vellingen saa høit at Manden var paa at drukne. Saa rev han op Stuedøren, men det varede ikke længe før Kværnen havde malt fuld Stuen ogsaa, og det var med Nød og Neppe at Manden fik fat i Dørklinken nede i Vellingflommen. Da han fik op Døren, blev han ikke længe i Stuen; han satte ud, og Sild og Velling efter ham, saa det fossede ud over baade Gaard og Jorder.

Nu syntes Kjærringen, som var ude og bredde Hø, at det tog for lang Tid førend Duguren blev færdig. «Om ikke Manden raaber hjem, faar vi gaa ligevel; han kan vel ikke stort med at koge Vellingen, jeg faar vel hjælpe ham,» sagde Konen til Slaattefolkene. Ja, de begyndte at rusle hjemefter, men da de kom opover Bakkerne et Stykke, mødte de Sild og Velling og Brød, fór og slang om hverandre, og Manden selv fore Flommen.

«Gud give der var hundrede Vommer paa hver af jer! Men pas jer at I ikke drukner i Dugursvellingen,» skreg Manden, han satte forbi dem, som den slemme

var i Hælene paa ham, og nedefter did hvor Broderen boede. Ham bad han for Guds Skyld tage igjen Kværnen, og det paa Øieblikket; «maler den en Time til, saa forgaar hele Bygden af Sild og Velling,» sagde han. Men Broderen vilde slet ikke tage den, før den andre betalte ham tre hundrede Daler til, og det maatte han da.

Nu havde den fattige baade Penge og Kværn, og saa varede det ikke længe før han fik sig op en Gaard, meget gildere end den Broderen boede i; med Kværnen malte han op saa meget Guld at han klædte den med bare Guldplader, og den Gaarden laa tæt ved Havkanten, saa det lyste og skinnede af den langt ud over Sjøen. Alle de som seilede der forbi, skulde nu indom og besøge den rige Manden i Guldgaarden, og alle saa vilde de se den artige Kværnen, for den gik der Ord af baade vidt og bredt, og der var ingen uden han havde hørt Tale om den.

Langt om længe kom der ogsaa en Skipper som vilde se Kværnen; han spurgte om den kunde male Salt. «Jo, den kunde male Salt da!» sagde han som eiede den, og da Skipperen hørte det, vilde han med Nød og Magt have Kværnen, den maatte koste hvad den vilde; for havde han den, tænkte han, saa slap han at seile langt bort over farlige Vande efter Saltladningen. I Førstningen vilde Manden ikke være af med den, men Skipperen baade tiggede og bad, og tilsidst solgte han den og fik mange tusend Daler for den.

Da Skipperen havde faaet Kværnen paa Ryggen, stansede han ikke længe der, for han var ræd Manden skulde betænke sig; at spørge hvorledes han skulde stille

den, havde han nu slet ikke Tid til, han satte ned paa Skibet det forreste han kunde, og da han kom et Stykke ud paa Sjøen, fik han Kværnen op. «Mal Salt, og det fort og vell» sagde Skipperen. Ja, Kværnen til at male Salt, og det saa det sprutede. Da Skipperen havde faaet Skibet fuldt, vilde han stanse Kværnen, men hvordan han bar sig ad, og hvorledes han stelte paa den, saa mol Kværnen lige fort, og Salthaugen voxte høiere og høiere, og til sidst saa sank Skibet.

Der staar Kværnen paa Havsens Bund og maler den Dag idag er, og derfor er det Sjøen er salt.

17. Jomfruen paa Glasberget.

Der var engang en Mand, han havde en Slaatt-Eng som laa langt oppe i Lien ensteds, og paa den Engen stod et Hølade, han havde at berge Foret i. Men der havde nok ikke været stort i Ladet i de sidste Aar, skal jeg tro; for hver Jonsoknat, naar Græsset stod gildet og frodigst, blev Slaattengen rent svartbeitet, om en hel Drift skulde gaaet der og gnaget om Natten. Det hændte én Gang, og det hændte to Gange; men saa blev Manden lei af det og sagde til Sønnerne sine — han havde tre, og den tredje det var Askeladden, kan du vide — at nu fik en af dem ligge borti Udeng-Ladet om Jonsoknatten, for det var for galt at Græsset skulde blive ædt op Rub og Stub igjen, ligesom de to

forrige Aarene; og den som vilde i Veien, maatte passe vel paa, sagde Manden.

Ja, saa vilde da den ældste bort og gjæte Engen; han skulde nok passe Græsset, mente han, og det saa hverken Folk eller Fæ eller Fanden selv skulde faa noget af det. Da det led mod Kvelden, gik han bort i Ladet og lagde sig til at sove; men lidt ud paa Natten kom der slig en Dur og sligt et Jordskjælv, at Vægge og Tag ristede; og Gutten op og til Bens det forreste han havde lært, han torde ikke engang se sig om, og Høet blev ædt op den Nat ligesom de forrige Aarene.

Næste Jonsokkvelden sagde Manden igjen, at det var for ilde de Aar efter Aar mistede alt Græsset paa Udengen, nu fik en af Sønnerne bort og passe det, og passe det vel ogsaa. Saa vilde den næstældste prøve sig den Kvelden. Han gik da bort i Høladet og lagde sig til at sove, ligesom Broderen havde gjort; men udpaa Natten kom der en Dur og et Jordskjælv, endda værre end forrige Jonsoknat; og da Gutten hørte det, blev han ræd, og til Bens saa fort som han skulde havt Betaling for det.

Aaret efter skulde da Askeladden i Veien; men da han lagede sig til at gaa, lo de andre to og gjorde Nar af ham. «Ja du skal blive den rette til at passe Høet, du som ikke har lært andet end sidde i Asken og stege dig!» sagde de. Men Askeladden brydde sig ikke om hvad de snakkede; da det led mod Kvelden, ruslede han bortover til Udengen han. Der gik han ind i Høladet og lagde sig; men da det led om en Stund, tog det til at dure og brage, saa det var fælt. «Aa blir det ikke værre, faar jeg vel hærde paa,» tænkte Askeladden. Om

lidt kom der et Brag igjen, og et Jordskjælv, saa Høstraene føg omkring Gutten. «Aa blir det ikke værre, faar jeg vel hærde paa,» tænkte Askeladden. Men aller bedst det var, kom den tredje Duren, og et Jordskjælv, saa Gutten tænkte at Vægge og Tag havde ramlet sammen; men da det var gaaet over, blev det med ett kurende stilt rundt om ham. «Skal tro det kommer igjen?» tænkte Askeladden. Men nei, det kom ikke igjen, det var stilt og det blev stilt, og da han havde ligget en liden Stund, hørte han ligesom en Hest stod og tyggede tæt udenfor Ladedøren. Han lurte sig da bort i Dørgløtten og skulde se hvad det var; saa stod der en Hest og gnog, og saa stor og fed og gild Hest havde Askeladden aldrig seet før, og Sadel og Bidsel laa der paa den og fuld Rustning til en Ridder, og altsammen var af Kobber, og saa blankt at det skinnede i det. «Haa, haa! er det du som æder op Høet vort,» tænkte Gutten, «det skal jeg nok forbyde dig;» han skyndte sig og tog op Ildstaalet sit og kastede over Hesten, saa havde den ikke Magt til at røre sig af Flækken; den blev saa tam, at Gutten kunde gjøre med den hvad han vilde. Han satte sig da op paa den og red bort til et Sted ingen vidste noget om; der havde han den.

Da han kom hjem igjen, lo Brødrene og spurgte hvorledes det var gaaet ham. «Du blev vel ikke længe liggende i Høladet, om du ellers har været saa langt som til Udengen,» sagde de.

«Jeg laa i Høladet til Solen randt, men jeg hverken hørte eller saa noget jeg,» sagde Gutten; «Gud ved hvad det var I blev saa rædde for.»

«Ja, vi faar vel se hvorledes du har passet Engen,» svarede Brødrene; men da de kom der bort, stod Græsset der ligesaa langt og tykt som om Kvelden.

Den næste Jonsoknat gik det lige ens: Ingen af de to Brødrene torde gaa bort i Udengen og passe Slaatten, men Askeladden torde; og saa hændte akkurat det samme som forrige Jonsoknatten: først kom der en Dur og et Jordskjælv, saa om lidt et til, og saa endda et; men alle tre Jordskjælv var meget, meget stærkere denne Gangen. Saa blev det paa én Gang kurende stilt igjen, og Gutten hørte noget tyggede udenfor Ladedøren; han stjal sig da, saa sagte han kunde, bort i Dørgløtten — jo! der stod en Hest igjen lige ved Væggen og tamsede og gnog; og den var endda meget større og federe end den forrige; og Sadel laa der paa Ryggen dens, og Bidsel var der paa den og fuld Rustning til en Ridder — altsammen af blankt Sølv og saa prægtigt som nogen vilde se. «Haa, haa! er det du som æder op Høet vort i Nat,» tænkte Gutten, «det skal jeg vel forbyde dig!» Han tog op Ildstaalet sit og kastede over Manken paa Hesten, saa stod den saa spak som et Lam. Ja Gutten red den Hesten ogsaa bort til Stedet hvor han havde den andre, og gik saa hjem igjen.

«Idag ser det vel vakkert ud borti Slaattengen?» sagde Brødrene.

«Aa, jamænd!» sagde Askeladden.

De skulde da bort igjen, og saa stod Græsset baade tykt og langt ligesom før; men de blev nu ikke blidere paa Askeladden for det.

Da den tredje Jonsoknatten kom, torde heller ingen af de to ældste Brødrene ligge i Udeng-Ladet og passe Græsset, for de var blit saa hjerteskræmte den Natten de laa der, at de aldrig glemte det mer; men Askeladden torde. Og saa hændte netop det samme som de to forrige Nætter; der kom tre Jordskjælv, det ene fælere end det andre, ved det sidste dansede Gutten fra den ene Ladevæggen til den andre; men saa blev det paa én Gang kurende stilt. Da han saa havde ligget en liden Stund, hørte han noget tyggede udenfor Ladedøren; han lurte sig da bort i Dørgløtten igjen — saa stod en Hest tæt udenfor, meget, meget større og federe end de to andre han havde fanget, og med baade Bidsel og Sadel og fuld Rustning af rent rødt Guld. «Haa, haal er det du som æder op Høet vort denne Gangen,» tænkte Gutten; «det skal jeg vel forbyde dig;» han rev op Ildstaalet sit og kastede over den, saa stod den som den var naglet til Marken, og Gutten kunde gjøre med den hvad han vilde. Han red nu bort til det Stedet hvor han havde de to andre, og saa gik han hjem igjen. Der gjorde de to Brødrene Nar af ham ligesom de forrige Gangene; den Natten havde han vist passet Græsset i Udengen godt, sagde de, for han saa da ud som han gik og sov endnu. Men Askeladden brydde sig ikke om det, han bad dem bare gaa bort og se; det gjorde de, saa stod Græsset lige gildt og tykt denne Gangen ogsaa.

Kongen der i Landet hvor Far til Askeladden boede, havde en Datter som han ikke vilde give til nogen, uden den som kunde ride opover Glasberget —

for der var et høit, høit Glasberg, blankt som en Is, tæt ved Kongsgaarden. Øverst oppe paa det skulde Kongsdatteren sidde med tre Guldæbler i Fanget, og den som kunde ride op og tage de tre Guldæblerne, skulde faa hende og halve Riget, det lod Kongen lyse op paa alle Kirkebakker i hele Landet og i mange andre Kongeriger ogsaa. Prinsessen var saa deilig, at alle som saa hende, maatte blive indtaget i hende, enten de vilde eller ei — og saa kan du nok vide at alle Prinser og Riddere havde Lyst til at vinde hende og halve Kongeriget med, og derfor kom de ridende fra alle Verdens Kanter, saa gilde at det lyste af dem, og paa slige Heste, at de gik bare paa Dans; og der var ingen uden han tænkte at han skulde vinde Prinsessen.

Da Dagen kom, som Kongen havde sat, var der saa tykt af Riddere og Prinser ved Glasberget at det yrede, og saa vilde nu hver som krybe og gaa kunde, did, og se hvem som vandt Kongsdatteren, og Askeladdens to Brødre vilde da ogsaa i Veien. Men ham vilde de slet ikke have med; for var de i Følge med slig en Bytting, saa fæl og svart som han var, efter det han havde ligget i Asken og gravet, vilde Folk bare gjøre Nar af dem, sagde de.

«Ja, jeg gaar ligesaa godt alene som for mig selv jeg,» sagde Askeladden.

Da de to Brødre kom til Glasberget, holdt alle Prinserne og Ridderne paa at ride saa det skummede af Hestene deres; men det nyttede dem ikke stort, skal jeg tro, for bare Hestene satte Hoven paa Berget, gled de, og der var ikke én som kom saa meget som et Par Alen opefter. Det var heller ikke at undres paa,

for Berget var glat som en Glasrude og brat som en Stuevæg. Men Kongsdatteren og halve Riget vilde alle gjerne have, og de red og de gled, og det blev aldrig andet. Til sidst var alle Hestene saa trøtte at de ikke orkede mer, og saa svedte var de at Skummet væltede nedefter dem, og saa maatte Ridderne give sig. Kongen tænkte alt paa at han skulde lade lyse op at Ridningen begyndte paa ny den næste Dag, om det skulde gaa bedre da; men med det samme kom der en Ridder paa en Hest saa gild at ingen havde seet slig Hest før, og Kobberrustning og Kobberbidsel havde han, alt saa blankt at det lyste i det. De andre raabte til ham, at han gjerne kunde spare sig for at prøve at ride opefter Glasberget, for det nyttede saa ikke ligevel. Men han hørte ikke paa det Øret; han red lige bort imod Glasberget, og opefter det som ingen Ting, og det et godt Stykke, det kunde vel være som en Tredjepart; da han kom der, vendte han Hesten og red ned igjen. Men saa vakker en Ridder syntes Prinsessen hun aldrig havde seet før, og mens han red, sad hun og tænkte: «Gud give han bare kom op!» og da hun saa han vendte Hesten, kastede hun det ene Guldæblet efter ham, og det trillede ned i Skoen hans. Men vel for at ingen vidste hvor red han sin Vei, og det saa fort at ingen Prinserne det blev af ham. Den Kvelden skulde nu alle Prinserne og Ridderne frem for Kongen, forat den som havde redet saa langt opefter Glasberget, kunde vise frem Guldæblet Kongsdatteren havde kastet. Men der var ingen som havde noget; den ene kom efter den andre, og ingen kunde vise Æblet.

Om Kvelden kom Brødrene til Askeladden ogsaa hjem igjen, og fortalte baade vidt og bredt om Ridningen opefter Glasberget, at først saa var der slet ingen som orkede at komme saa meget som et Steg opover; «men saa kom der en som havde Kobberrustning og Kobberbidsel, saa blankt at det lyste lang Vei af ham,» sagde de, «og det var Gut som kunde ride; han red over en Tredjepart opefter Glasberget, og han kunde nok redet helt op, havde han bare villet; men der vendte han, for han syntes vel det var nok for den Gangen.»

«Aa ham skulde jeg rigtig havt Moro af at se, jeg ogsaa,» sagde Askeladden — han sad i Gruen og grov, som han pleiede, han.

«Ja du!» sagde Brødrene, «du ser ud som du kunde være mellem saa høie Herrer, dit stygge Bæst du sidder der!»

Næste Dag vilde Brødrene i Veien igjen, og Askeladden bad ogsaa denne Gangen, om han kunde faa Lov til at være i Følge med dem og se paa dem som red; men nei, det fik han slet ikke, det var han for styg og for fæl til, sagde de.

«Ja, ja, jeg gaar ligesaa gjerne alene som for mig selv ogsaa jeg,» sagde Askeladden.

Da Brødrene kom til Glasberget, begyndte alle Prinserne og Ridderne at ride igjen, og da kan det vel hælde at de havde skodd Hestene sine. Men det hjalp ikke; de red og de gled, ligesom forrige Dagen, og ingen kom saa meget som en Alen opefter; og da de havde maset ud Hestene sine, saa de ikke orkede

mere, maatte de holde op igjen allesammen. Saa tænkte Kongen, at han vel fik lyse op at Ridningen skulde gaa for sig for sidste Gang Dagen efter, om det kanske skulde gaa bedre da. Men saa tænkte han om igjen: han fik vel vente lidt endnu, mente han, om han i Kobberrustningen skulde komme igjen den Dagen ogsaa. Ham saa de ikke noget til; men ret som det var, saa kom der en paa en Hest som var meget, meget gildere end den, Ridderen i Kobberrustningen havde havt, og denne havde Sølvrustning og Sølvsadle og Sølvbidse, alt saa blankt at det skinnede og lyste i det langt borte. De andre raabte til ham igjen, og sagde at han gjerne kunde lade være at prøve Ridningen opefter Glasberget, for det nyttede saa aldrig ligevel. Men Ridderen hørte ikke efter det; han red lige bort til Glasberget og opefter det, endda længer end han i Kobberrustningen; men da han var kommen saa langt som to Tredjeparter op, vendte han Hesten og red ned igjen. Ham likte Prinsessen endda bedre, og hun sad og ønskede at han bare maatte komme op; men da hun saa han snudde, kastede hun det andre Æblet efter ham, og det trillede ned i Skoen hans; og med det samme han kom ned af Glasberget, red han afsted saa fort at ingen kunde se hvor det blev af ham.

Om Kvelden, da alle skulde frem for Kongen og Prinsessen, for at den som havde Guldæblet, kunde vise det frem, kom den ene efter den andre, men ingen havde noget Guldæble. Ligesom forrige Dagen kom de to Brødrene hjem den Kvelden ogsaa, og fortalte hvorledes det var gaaet, at alle havde redet og ingen kunde

komme op. «Men langt om længe kom der en i en Sølvrustning, og Sølvbidsel og Sølvadel havde han ogsaa,» sagde de, «og han kunde ride; han satte vel som to Tredjeparter opefter, men saa vendte han igjen. Det var Gut det! Og til ham kastede Prinsessen det andre Guldæblet,» sagde Brødrene.

«Aa ham skulde jeg ogsaa havt Moro af at se,» sagde Askeladden.

«Aa ja, han var nu vel saa blank som Asken du sidder og graver i, dit stygge svarte Bæst du er!» sagde Brødrene.

Den tredje Dag gik alt lige ens som de forrige Dage: Askeladden vilde være med og se paa Ridningen, og de to vilde ikke have ham i Følge med sig; og da de kom til Glasberget, var der ingen som kom saa langt som en Alen opefter. Alle ventede nu paa ham i Sølvrustningen, men han var hverken at høre eller se; men langt om længe kom der en paa en Hest saa gild at ingen havde seet Magen; han havde Guld-rustning og Guldsadel og Guldbidsel saa blankt, saa blankt, at det lyste og skinnede lang Vei af det. De andre Riddere og Prinser kom ikke engang til at raabe til ham og sige at det ikke nyttede at prøve sig, saa op i Under blev de, da de saa hvor gild han var. Han red lige bort imod Glasberget og føg opefter det som en Fjær i et Vindkast, saa Prinsessen ikke engang fik Stunder til at ønske at han maatte komme helt op, før han var der. Med det samme han havde redet op, tog han det tredje Guldæblet af Fanget paa Prinsessen, og saa vendte han Hesten og red ned igjen, men saa var

han ogsaa borte for Øinene paa dem, før de vidste Ordet af det.

Da de to Brødrene kom hjem igjen om Kvelden, fortalte de baade vel og længe om hvorledes det var gaaet med Ridningen den Dagen, og tilsidst fortalte de ogsaa om Ridderen i Guldrustningen. «Det var vel Gut det! Naar en Ridder findes der ikke i Verden,» sagde Brødrene

«da har man dog haft Moro af at se, jeg

«saa det selv i Kulhaugen saa meget i Kulhaugen
«der var en stor, sort, svarte Bæst!» sagde

«Prinserne frem
«— det var nok blot for
«— det er den som havde
«— men den ene kom efter
«og ingen

«for
«som red
«alle
«prøve
«den
«lange
«de
«var
«ras

har nok ikke taget Guldæblet; han har ikke været ude af Askehaugen nogen af Dagene.»

«Ja det er det samme,» sagde Kongen, «har alle de andre været oppe paa Slottet, saa kan han ogsaa komme ind,» og saa maatte da Askeladden op i Kongsgaarden med.

«Har du Guldæblet, du?» spurgte Kongen.

«Ja, her er det ene, og her er det andre, og her er nok det tredje ogsaa,» sagde Askeladden, han tog op af Lommen alle tre Guldæblerne; og med det samme kastede han af de sotede Fillerne, og saa stod han der i Guldrustningen, saa gild at det lyste af ham.

«Ja, du skal have Datter min og det halve Riget; du har vel fortjent baade hende og det,» sagde Kongen.

Saa blev der Bryllup, og saa fik Askeladden Kongsdatteren, og i det Brylluppet blev der vel turet, kan hænde; for ture kunde de alle, om de ikke kunde ride opefter Glasberget, og har de ikke turet fra sig, saa holder de paa endnu.

18. Smørbuk.

Der var engang en Kjærring som sad og bagte. Hun havde en liden Gut, han var saa tyk og fed og vilde saa gjerne have god Mad, og derfor kaldte hun ham Smørbuk; og saa havde hun en Hund de kaldte Guldand. Ret som det var, satte Hunden i at gjø.

«Spring ud, du Smørbukken min,» sagde Kjærringen, «og se efter, hvem det er Guld tand gjør paa.»

Saa sprang Gutten ud og kom ind igjen og sagde: «Aa, Gud bære mig, der kommer en stor lang Haugkjærring, med Hovedet under Armen og en Sæk paa Ryggen.»

«Spring under Bagstefjælen og gjem dig,» sagde Mor hans.

Saa kom det store Trolde ind.

«God Dag,» sagde hun.

«Gud signe!» sagde Mor til Smørbuk.

«Er ikke Smørbuk hjemme idag?» spurgte Trolde.

«Nei, han er i Skogen med Får sin og veider Ryper,» svarede Kjærringen.

«Det var Trolde, det da!» sagde Haugkjærringen; «jeg har slig en fin liden Sølvkniv som jeg vilde give ham.»

«Pip, pip, her er jeg!» sagde Smørbuk under Bagstefjælen og kom frem.

«Jeg er saa gammel og stiv i Ryggen,» sagde Trolde, «du faar smætte ned i Sækken og tage den op selv.»

Da Smørbuk vel var kommen ned i Sækken, kastede Trolde den paa Ryggen og strøg ud. Men da de var komne et Stykke paa Veien, blev Trolde træt, og spurgte: «Hvor langt er det bort at sove?»

«En halv Fjerding,» svarede Smørbuk.

Saa satte Trolde ned Sækken ved Veien og reiste bortigjennem Smaaskogen for sig selv og lagde sig til

at sove. Imens passede Smørbuk sig, tog Kniven sin, sprættede Hul paa Sækken og smat ud, lagde saa en stor Tyrirod i Steden, og strøg hjem til Mor sin. Da TrolDET kom hjem og fik se hvad hun havde i Sækken, blev hun fælt sint.

Dagen efter sad Kjærringen og bagte igjen. Ret som det var, tog Hunden paa at gjø.

«Spring ud, du Smørbukken min,» sagde hun, «og se efter, hvad det er Guld tand gjør paa.»

«Aa nei, aa nei, det stygge Bæstet da!» sagde Smørbuk; «nu kommer hun igjen med Hovedet under Armen og en stor Sæk paa Ryggen.»

«Spring under Bagstefjælen og gjem dig,» sagde Mor hans.

«God Dag!» sagde TrolDET; «er Smørbuk hjemme idag?»

«Neimænd er han ikke,» sagde Moderen, «han er ude i Skogen med Far sin og veider Ryper.»

«Det var TrolD det!» sagde Haugkjærringen, «for jeg har en vakker liden Sølv gaffel jeg vilde give ham.»

«Pip, pip, her er jeg!» sagde Smørbuk og kom frem.

«Jeg er saa stiv i Ryggen,» sagde TrolDET, «du faar smætte ned i Sækken selv og tage den.»

Da Smørbuk vel var kommen i Sækken, slængte TrolDET den paa Ryggen og lagde af Gaarde. Da de var komne et godt Stykke paa Veien, blev hun træt og spurgte: «Hvor langt er det bort at sove?»

«En halv Mil,» svarede Smørbuk.

Saa satte TrolDET ned Sækken ved Veien og gik

opigjennem Skogen og lagde sig til at sove. Mens TrolDET gjorde det, fik Smørbuk Hul paa Sækken, og da han var kommen ud, lagde han en stor Sten i Steden. Da Haugkjærringen kom hjem, gjorde hun op en stor Ild paa Peisen, satte over en diger Kjedel, og skulde til at koge Smørbuk. Men da hun tog Sækken og troede hun skulde slippe Smørbuk i Kjedlen, faldt Stenen ud, og slog Hul i Bunden paa den, saa Vandet randt ud og slukkede Varmen. Da blev TrolDET sint og sagde: «Om han nu gjør sig aldrig saa tung, skal jeg lure ham ligevel.»

Den tredje Gang gik det akkurat ligesom de to andre; Guldtand begyndte at gjø, og saa sagde Moderen til Smørbuk: «Spring ud, du Smørbukken min, og se efter, hvem det er Guldtand gjør paa.»

Saa sprang Smørbuk ud, og kom ind igjen og sagde: «Aa Gud bære og trøste mig! Det er TrolDET som kommer igjen, med Hovedet under Armen og en Sæk paa Ryggen.»

«Spring under Bagstefjælen og gjem dig,» sagde Mor hans.

«God Dag,» sagde TrolDET og steg ind igjennem Døren; «er Smørbuk hjemme idag?»

«Neimænd er han ikke,» sagde Moderen, «han er ude i Skogen med Far sin og veider Ryper.»

«Det var TrolD, det da!» sagde Haugkjærringen, «for jeg har en vakker liden Sølvske jeg vilde give ham.»

«Pip, pip, her er jeg!» sagde Smørbuk, og kom frem under Bagstefjælen.

«Jeg er saa stiv i Ryggen,» sagde Haugkjærringen, du faar smætte ned i Sækken og tage den selv.»

Da Smørbuk vel var kommen ned i Sækken, slængte Troidet den paa Ryggen og lagde af Gaarde. Den Gangen reiste Troidet ikke bort for sig selv og lagde sig til at sove, men hun strøg lige hjem med Smørbuk i Sækken, og da de kom hjem, var det en Søndag.

Saa sagde Troidet til Datter sin: «Nu skal du tage Smørbuk og slagte ham og koge Sodd paa ham, til jeg kommer igjen, for nu reiser jeg til Kirken og beder fremmede.»

Da Sjøfolkene var reist, skulde Datteren tage Smørbuk og slagte ham; men saa vidste hun ikke rigtig hvorledes hun skulde gjøre det.

«Bi, saa skal jeg vise dig hvordan du skal bære dig ad, jeg,» sagde Smørbuk; «læg Hovedet dit ned paa Krakken, skal du se.»

Hun gjorde saa, hun Stakkar, og Smørbuk tog Øxen og hakkede Hovedet af hende, som det havde været en Kylling. Saa lagde han Hovedet i Sengen og Skrotten i Gryden, og kogte Sodd paa Datteren, og da han havde gjort det, krabbede han op over Døren og drog med sig Tyriroden og Stenen, og lagde den ene over Døren og den andre op paa Peispiben til Troidet.

Da Folkene kom hjem fra Kirken og saa Hovedet i Sengen, tænkte de at Datteren laa og sov; men saa skulde de bort og smage paa Suppen.

«Smager godt, Smørbuksodd!» sagde Kjærringen.

«Smager godt, Dattersodd!» sagde Smørbuk. Men det lydde de ikke efter.

Saa tog Haugtroidet Skeen og skulde til at smage.

«Smager godt, Smørbuksodd!» sagde han.

«Smager godt, Dattersodd!» sagde Smørbuk paa Peispiben.

Da tog de til at undres paa, hvem det var som snakkede, og vilde ud og se efter. Men da de kom ud i Døren, kastede Smørbuk Tyriroden og Stenen i Hovedet paa dem og slog dem ihjel. Saa tog han alt det Guld og Sølv som var i Huset, og da blev han vel rig; og saa reiste han hjem til Mor sin.

19. Store-Per og Vesle-Per.

Der var engang to Brødre, og begge hedde de Per, den ældste kaldte de Store-Per, og den yngste kaldte de Vesle-Per. Da Faderen var død, tog Store-Per Gaarden og fik en Kjærring med mange Penge til. Men Vesle-Per var hjemme hos Mor sin, og han levede paa Livøret hendes, til han blev myndig. Da han det var, fik han Arven sin, og Store-Per sagde, at nu skulde han ikke længer være paa Gaarden og æde op Føderaadet for Mor sin, det var bedre han reiste ud i Verden og tog sig noget til.

Ja, det syntes Vesle-Per heller ikke var saa ilde; han købte sig en bra Hest og et Læs med Smør og Ost og fór til Byen med, og for Pengene han fik, købte han Brændevin og Drikkevarer, og han var ikke før

kommen hjem, før der straks blev Byhelg hos ham, og han skjænkede og trakterte baade Grander og Kjendinger, og de skjænkede og trakterte ham igjen, og han levede i Sus og Dus saa længe Pengene varede. Men da det var Slut med Skillingerne, og Vesle-Per sad med tomme Pungen, kom han hjem til sin gamle Mor igjen, og da eiede han ikke mere end en Kalv. Da Vaaren kom, slap han ud Kalven og lod den beite paa Engen til Store-Per. Saa blev Store-Per sint og slog ihjel Kalven. Vesle-Per, han flaadde Skindet af Kalven, hængte det ind paa Badstuen, saa det blev rigtig tørt, og rullede det sammen, stak det i en Sæk, og gik paa Bygden med det og vilde sælge det; men hvor han kom, saa lo de af ham, og sagde at de ikke havde Brug for røget Kalveskind.

Da han havde gaaet et langt Stykke, kom han til en Gaard igjen. Der gik han ind og bad om Hus til Natten.

«Nei, jeg kan nok ikke laane dig Hus,» sagde Kjærringen, «for Mand min er paa Stølen, og jeg er alene hjemme. Du faar prøve at faa Hus i Grande-gaarden; men faar du ikke det, saa kan du komme igjen, for du kan ikke være husvild heller,» sagde hun.

Da Per gik forbi Kaavevinduet, saa han at der var en Præst inde i Kaaven, som Kjærringen holdt sig med, og saa satte hun frem Øl og Brændevin og en stor Gryde med Rømmegrød. Da Præsten havde sat sig til at æde og drikke, kom Manden i Huset hjem igjen; men da Kjærringen fik høre ham i Svalen, var hun ikke sen, tog Rømmegrødgryden og satte under Aarehellen,

Ølet og Brændevinet i Kjælderen, og Præsten læste hun ned i en stor Kiste som stod der.

Alt dette stod Vesle-Per udenfor og saa paa; men da Manden vel var kommen ind, saa gik Vesle-Per efter, og bad om han kunde faa laant Hus. «Ja,» sagde Manden, «du skal faa laant Hus,» og saa bad han Per sætte sig bort til Bordet og æde. Ja, Vesle-Per satte sig bort til Bordet og tog med sig Kalveskindet, og det lagde han ved Fødderne sine.

Da de havde siddet en Stund, begyndte Vesle-Per at traakke paa Skindet.

«Hvad siger du nu igjen? Kan du ikke tie!» sagde Vesle-Per.

«Hvem er det du snakker med?» spurgte Manden.

«Aa, det er en Spaamø, jeg har i Kalveskindet,» sagde Per.

«Hvad spaar hun da?» sagde Manden igjen.

«Hun siger det ikke er frit for Rømmegrød under Aarehellen,» sagde Vesle-Per.

«Hun spaar nok i Mist; her har ikke været Rømmegrød i Huset paa Aar og Dag,» sagde Manden.

Men Per bad ham se efter; det gjorde han, og saa fandt han Flødegrødgryden. Den begyndte de at godgjøre sig med, og aller bedst de sad, traakkede Per paa Kalveskindet.

«Hys!» sagde han, «kan du ikke holde Kjæften?»

«Hvad siger Spaamøen nu?» sagde Manden.

«Det er ikke frit for Øl og Brændevin under Kjældertrappen, siger hun,» svarede Per.

«Har hun aldrig spaaet miste før, saa gjør hun det

nu,» sagde Manden. «Øl og Brændevin? de Ting kan jeg knapt mindes vi har havt i Huset.»

«Se efter!» sagde Per.

Det gjorde Manden — jo ganske rigtig, han fandt Drikkevarerne, og saa blev der vel Glæde paa ham.

«Hvad har du givet for den Spaamøen? Den maa jeg have, hvad du saa vil have for den,» sagde Manden.

«Jeg har faaet den i Farsarv, og ikke meget har jeg taget den for,» sagde Per. «Rigtignok har jeg ikke videre Lyst til at skille mig ved den, men det er det samme, lader du mig faa den gamle Kisten som staar i Kaaven, skal du have den.»

«Kistenøklen er blit borte!» skreg Kjærringen.

«Jeg tager den uden Nøkkelen,» sagde Per; og saa blev han og Manden snart enige om Handelen. Per fik et Reb istedenfor Nøkkelen, og Manden hjalp ham at faa Kisten paa Ryggen, og med den ruslede han afsted.

Da han havde gaaet et Stykke, kom han ud paa en Bro; under den gik der en Elv saa strid at den fossede og skummede, og dure gjorde den saa Broen ristede. «Det Brændevinet, det Brændevinet!» sagde Per, «jeg kan mærke jeg har smagt paa det igjen. Hvad skal jeg gaa og drasse paa denne Kisten efter? Havde jeg ikke været fuld og galen, saa havde jeg da ikke handlet den til mig for Spaamøen. Men nu skal Kisten i Elven, og det paa flyvende Timen!»

Han til at løse af Rebet.

«Au, au! gjør for Guds Skyld og frels mig! Det er Præsten her i Gjeldet du har i Kisten!» skreg han som i den var.

«Det maa være Fanden selv, som vil slaa i mig han er blit Præst,» sagde Per, «men enten han gjør sig til Præst eller Klokker, saa skal han nu til Elvs.»

«Aa nei, aa nei! det er Sognepræsten i Gjeldet, som var paa Sjælesorg hos Kjærringen; Manden er vild og galen, og saa maatte hun gjemme mig i Kisten. Jeg har et Sølvur og et Guldur paa mig, dem skal du faa og 800 Daler til; slip mig bare ud!» raabte Præsten.

«Nei, nei, er det rigtig han Far da!» sagde Per, han tog en Sten og slog Kistelaaget i Stykker; saa slap Præsten ud, og han hjemover til Præstegaarden baade fort og let, for Urene og Pengene hans skulde ikke tyngte ham længer.

Vesle-Per gik nu hjem og sagde til Store-Per: «Idag gjælder vel Kalveskindene paa Torvet!»

«Hvad fik du for Skindfillen din da?» spurgte Store-Per.

«Ikke likere end den var, fik jeg 800 Daler for den, men for større og federe Kalve gjælder Skindet det dobbelte,» sagde Vesle-Per og viste frem Pengene.

«Det var godt du sagde mig det,» sagde Store-Per; han slog ihjel alle Kalve og Kjør han eiede, og gav sig paa Byeien med Skind og Huder.

Da han kom til Torvs, og Garverne spurgte, hvad Pris han holdt Skindene sine i, sagde Store-Per: «800 for de smaa, og efter det for de store.» Men alle Folk bare lo og gjorde Nar af ham, og sagde, han havde ikke nødig at tage slig paa Veie, han kunde nok slippe ind i Galehuset for bedre Kjøb; og saa skjønte han hvorledes det var gaaet til, og at Vesle-Per havde luret ham.

Da han kom hjem igjen, var han nu ikke blid, han svor og bandte paa at han vilde slaa ihjel Vesle-Per om Natten. Det stod han og hørte paa. Og da han havde lagt sig i Sengen med Mor sin, og det led lidt udpaa Kvelden, bad han Moderen bytte Rum med sig, for han frøs saa, og ved Væggen var det vel varmere, sagde han. Ja, det gjorde hun. Om lidt kom Store-Per med en Øx i Haanden og stiltrede sig bort til Sengen, og hug Hovedet af Moderen i ett Hugg.

Om Morgenen gik Vesle-Per ind i Stuen til Store-Per.

«Trøste og bære dig som har hugget ihjel Mor vor!» sagde han; «Lensmanden liker nok ikke at du udreder Føderaadet paa den Maaden.»

Saa blev Store-Per saa ræd, at han bad Vesle-Per, han for Guds Skyld skulde tie med det han vidste; vilde han det, skulde han faa 800 Daler.

Ja Vesle-Per strøg Pengene til sig, satte Hovedet paa Moderen igjen, fik hende paa en Kjelke, og drog hende til Torvs. Der satte han hende med en Æblekurv paa hver Arm og et Æble i hver Haand.

Saa kom der en Skipper gaaende, han troede det var en Kurvekjærring, og spurgte om hun havde Æbler at sælge, og hvor mange han fik for Skillingen.

Men Gamlekjærringen svarede ikke.

Skipperen spurgte én Gang til.

Nei, hun svarede ikke.

«Hvor mange faar jeg for Skillingen?» skreg han tredje Gang.

Men Kjærringen sad som hun hverken hørte eller saa ham.

Da blev Skipperen saa sint at han lagde til hende under Øret, saa Hovedet trillede bortefer Torvet.

I det samme kom Vesle-Per springende: han graat og bar sig og truede Skipperen med at gjøre ham rent ulykkelig, fordi han havde slaaet ihjel hans gamle Mor.

«Kjære vene, ti bare still med hvad du ved, skal du faa 800 Daler,» sagde Skipperen, og det blev de da forligte om.

Da Vesle-Per kom hjem igjen, sagde han til Store-Per: «Idag gjælder vel gamle Kjærringer paa Torvet! Jeg fik 800 for Mor vor,» og saa viste han frem Pengene.

«Det var bra jeg fik vide det,» sagde Store-Per; han havde en gammel Værmor, hende tog han og slog ihjel og strøg afsted med, for at sælge hende. Men da de hørte at han gik og falholdt døde Folk, vilde de sætte ham til Lensmanden, og det var med Nød og Neppe han slap fra det.

Da Store-Per kom igjen, var han saa sint og galen paa Vesle-Per, at han truede med at dræbe ham paa flyvende Timen, og der var ingen Naade at vente.

«Ja ja, vi skal alle den Veien; og Idag og Imorgen er det bare Natten imellem. Men skal jeg af Gaarde nu, saa har jeg en Ting at bede dig om: put mig i den Sækken som hænger der, og bær mig paa Elven,» sagde Vesle-Per, og det sagde Store-Per ikke Nei til; han stoppede ham i Sækken og gik afsted.

Men aldrig før var han et lidet Stykke paa Veien, saa kom han i Hu at han havde glemt noget, det maatte han tilbage efter, og imens satte han Sækken ved Vei-

bredden. Saa kom der en Mand drivende med en stor gild Drift Sauer.

«Til Himmerig, til Paradis!

Til Himmerig, til Paradis!»

raabte Vesle-Per, som laa i Sækken, og det blev han ved at gnage og gnaale paa.

«Kan ikke jeg faa Lov at være med?» sagde han som kom med Driften.

«Jo, vil du løse op Sækkebaandet og krybe nedi i min Sted, skal du faa komme der,» sagde Vesle-Per; «jeg kan gjerne bie til en anden Gang jeg. Men nu maa du endelig raabe paa det samme som jeg, ellers kommer du ikke til rette Stedet.»

Manden løste op Sækkebaandet og satte sig i Rummet til Vesle-Per; Per knyttede igjen Sækkebaandet, og Manden tog paa at raabe:

«Til Himmerig, til Paradis!

Til Himmerig, til Paradis!»

og den Lexen blev han ved med. Da Per vel havde faaet ham i Sækken, var han ikke sen; han skyndte sig afsted med Driften, og gjorde en dygtig Sving paa Veien.

Imens kom Store-Per igjen, tog Sækken paa Nakken og bar den bortover til Elven, og alt som han gik, sad Driftebonden indi den og raabte:

«Til Himmerig, til Paradis!»

«Ja, ja, prøv selv om du finder Veien!» sagde Store-Per, og kastede ham udi.

Da Store-Per havde gjort det og gik hjemefter igjen, mødte han Broderen, som kom drivende med Saueflokken foran sig. Store-Per blev rent forundret, og spurgte

hvordan Vesle-Per var sluppen op af Elven, og hvor han havde faaet den gilde Sauedriften fra.

«Det var rigtig et Brorsstykke af dig, at du kastede mig udi,» svarede Vesle-Per. «Jeg sank lige til Bunds som en Sten, og der fik jeg vel se Saueflokker, kan du tro; der nede gaar de i Tusendvis, den ene Driften større end den andre. Og her ser du: det er vel Uldsauer!» sagde Per.

«Det var bra du fortalte mig det,» sagde Store-Per.

Han strøg hjem til Kjærringen sin, tog hende med sig til Elven, krøb i en Sæk, og bad hende skynde sig og knytte for den og kaste ham ud over Broen. «Jeg vil efter en Sauedrift; men skulde jeg blive for længe, saa du kan mærke jeg ikke raar med Saueflokken, faar du springe efter og hjælpe mig,» sagde Store-Per.

«Ja, bliv bare ikke for længe, for jeg stunder saa paa Sauerne,» sagde Konen.

Hun stod og ventede en Stund, men saa tænkte hun ved sig selv, at Manden ikke kunde raade med at faa jaget sammen Saueflokken, og saa hoppede hun efter.

Saa var Vesle-Per kvit dem alle; han arvede Gaard og Grund og Heste og Redskab, og selv havde han Penge til at købe sig Klavefæ for.

20. Lurvehætte.

Der var engang en Konge og en Dronning som ingen Børn fik, og det var Dronningen saa bedrøvet over, at hun næsten ikke havde en glad Time. Støtt og stadig klagede hun, fordi det var saa ødsligt og stilt i Kongsgaarden; «havde vi bare Børn, saa blev her nok Liv,» sagde hun. Hvor hun reiste i hele sit Rige, saa fandtes der Guds Velsignelse af Børn, selv i den usleste Hytte; og hvor hun kom, saa hørte hun Kjærringen i Huset skjændte paa Ungerne, og sagde at nu havde de gjort det og det gale igjen; det syntes Dronningen var morosomt, og det havde hun Lyst til at gjøre efter.

Til sidst tog Kongen og Dronningen til sig et fremmed lidet Pigebarn; hende vilde de have hos sig i Kongsgaarden og opdrage, og hende vilde de skjænde paa som sit eget.

En Dag sprang den lille Jomfruen de havde taget til sig, nede i Gaarden fremmenfor Slottet og legede med et Guldæble. Saa kom der en Fattigkjærring gaaende; hun havde ogsaa en liden Jente med sig, og det varede ikke længe, saa var Jentungen og den lille Jomfruen gode Venner og begyndte at lege sammen og trille Guldæblet mellem sig. Det saa Dronningen, som sad oppi Vinduet paa Slottet; saa pikkede hun paa Vinduet, at Fosterdatteren skulde komme op. Hun gjorde det, men Fattigjenta blev med, og da de kom ind i Salen til Dronningen, holdt de hverandre i Haanden.

Dronningen skjændte paa den lille Jomfruen; «det

er ikke for dig at springe og lege med en fillet Tiggerunge,» sagde hun, og vilde jage Jentungen ned igjen.

«Vidste Dronningen hvad Mor min kunde, saa jagede hun mig ikke,» sagde den vesle Jenten, og da nu Dronningen spurgte hende nøiere ud, fortalte hun, at hendes Mor kunde skaffe Dronningen Barn. Det vilde Dronningen ikke tro, men Jenten blev ved sit, og sagde at det var sandt hvert Ord, og at Dronningen bare skulde prøve at faa Moderen til det.

Saa lod Dronningen den vesle Jenten gaa ned efter hende.

«Ved du hvad din Datter siger?» spurgte hun Kjærringen, da hun kom indenfor Døren.

Nei, det vidste Tiggerkonen ikke.

«Hun siger at du kan skaffe mig Barn, om du vil,» sagde Dronningen igjen.

«Det er ikke for Dronningen at høre efter det en Fattigunge finder paa,» sagde Kjærringen og strøg ud igjen.

Dronningen blev vond og vilde paa ny jage ned den vesle Jenten, men hun stod paa sit, at det var sandt hvert Ord hun havde sagt.

«Dronningen skulde bare skjænke Mor min, saa hun blev lystig, saa vidste hun nok Raad,» sagde Jentungen.

Det vilde Dronningen prøve; Fattigkjærringen blev hentet op en Gang til og trakteret baade med Vin og Mjød, saa meget hun vilde have, og da varede det ikke længe før hun fik Tungen paa Glid.

Saa kom Dronningen igjen frem med Spørgsmaalet sit.

«En Raad torde jeg vel vide,» sagde Fattigkjærringen. «Dronningen skal lade bære ind to Kar med Vand, en Kveld hun vil lægge sig. I dem skal hun vaske sig og siden slaa dem ind under Sengen. Naar hun ser under den om Morgenen, saa er der voxet op to Blomster, en vakker og en styg. Den vakre skal hun spise, den stygge skal hun lade staa. Men glem ikke det sidste!» sagde Fattigkjærringen.

Ja, Dronningen gjorde som Kjærringen havde raadet hende; hun lod Vandet bære op i to Kar, vaskede sig i Vandet og slog det under Sengen, og da hun saa efter om Morgenen, stod der to Blomster; den ene var styg og fæl og havde sorte Blade, men den andre var saa lyslett og deilig, at hun aldrig havde seet Mage til den, og den spiste hun strax. Men den vakre Blommen smagte saa godt at hun ikke kunde bare sig: hun spiste den andre ogsaa — «det kan vel ikke gjøre noget fra eller til,» tænkte hun.

Om en Tid kom Dronningen i Barselseng. Først fødte hun et Pigebarn som havde en Slev i Haanden og red paa en Buk; styg og fæl var hun, og med det samme hun kom til Verden, raabte hun: «Mama!».

«Er jeg din Mama, saa Gud trøste og bære mig!» sagde Dronningen.

«Sørg ikke for det, der kommer snart en efter som er vakrere,» sagde hun som red paa Bukken.

Om lidt fødte Dronningen et Pigebarn til; det var saa vakkert og vent, at aldrig nogen havde seet saa deiligt et Barn; og hende kan en nok vide Dronningen var glad i.

Den ældste kaldte de Lurvehætte, fordi hun var saa fæl og lurvet, og havde en Hætte som hang i Tafser omkring Hovedet; hende vilde Dronningen nødig se, og Jenterne prøvede at stænge hende ind i et andet Værelse; men det nyttede ikke: der den yngste var, der vilde hun ogsaa være, og aldrig kunde de faa skilt dem fra hverandre.

Da de nu begge var halvvoxne, var det en Juleaften der blev slig forfærdelig Staak og Støi paa Svalen udenfor Dronningens Stue. Lurvehætte spurgte hvad det var som knartede og ramlede saa ude paa Svalgangen. «Aa, det er aldrig værdt at spørge om det,» svarede Dronningen; men Lurvehætte gav sig ikke, hun vilde endelig have Greie paa det, og saa fortalte da Dronningen, at det var Troldkjærringerne som holdt Juleleg der ude. Lurvehætte sagde at hun vilde ud og jage dem, og alt de bad hende at hun skulde lade det være, saa hjalp det ikke, hun vilde ud og hun maatte ud og jage Troldkjærringerne; men hun bad at Dronningen skulde holde alle Dørene vel stængte, saa ikke en eneste kom saa meget som paa Gløtt engang, sagde hun. Saa satte hun ud med Sleven sin, og til at jage og feie Troldkjærringerne, og da blev der en Rammel ude paa Svalgangen, slig at du aldrig skulde hørt Mage til den; det knagede og bragede, som Stokkehvarvene vilde ryge af i hvert Laft. Men hvorledes det var eller ikke, saa kom den ene Døren lidt paa Klem ligevel, og saa vilde Søsteren gløtte ud og se hvorledes det gik med Lurvehætte, og stak Hovedet ud igjennem Dørspækken. Hytt! saa kom der en Troldkjærring, tog

Hovedet af hende og satte et Kalvehoved i Steden, og strax begyndte Prinsessen at gaa indpaa Gulvet og raute. Da Lurvehætte kom ind igjen og fik se Søsteren, skjændte hun og var sint, fordi de ikke havde passet likere paa hende, og spurgte, om de syntes det var bedre, siden Søsteren var blit til en Kalv.

«Men jeg faar vel se og frelse hende,» sagde hun.

Hun forlangte af Kongen et Skib som var vel udrustet og fuldt færdigt; men Styrmand og Mandskab vilde hun ikke have, hun vilde seile afsted med Søsteren ganske alene, og det maatte de tilsidst lade hende gjøre.

Lurvehætte seilede bort og styrede lige under det Landet Troldkjærringerne boede i, og da hun var kommen til Bryggen, sagde hun til Søsteren, at hun skulde blive paa Skibet og holde sig ganske stille der; men selv red Lurvehætte paa Bukken op til Troldkjærring-slottet. Da hun kom der, var det ene Salsvinduet aabent, og der saa hun Hovedet til Søsteren stod i Vinduskarmen; saa red hun i fuldt Sprang ind i Svalgangen, og nappede Hovedet og satte afsted med det. Troldkjærringerne efter og vilde tage igjen Hovedet, og de kom om hende saa tykt at det yrede og krydde; men Bukken puffede og stangede med Hornene, og selv slog og daskede hun med Slevén, og saa maatte Troldkjærring-flokken give sig. Lurvehætte kom nu ned paa Skibet igjen, tog Kalvehovedet af Søsteren og satte hendes eget Hoved paa i Steden, saa Søsteren blev til Menneske som før; og saa seilede hun langt, langt bort til et fremmed Kongerige.

Kongen i det Riget var Enkemand og havde bare en eneste Søn.

Da han fik se det fremmede Skibet, sendte han Bud ned til Stranden for at faa vide hvor det var fra, og hvem det var som eiede det; men da Kongens Folk kom der ned, saa de ikke en levende Sjæl paa Skibet uden Lurvehætte — hun red rundt om Dækket, frem og tilbage paa Bukken, saa Haartafserne fløi om Hovedet hendes. Folkene fra Kongsgaarden var rent op i Under over dette Synet, og spurgte om der ikke var flere ombord. Aa jo, hun havde en Søster med sig, sagde Lurvehætte. Hende vilde da Folkene se, men Lurvehætte sagde Nei; «hende faar ingen se, uden Kongen kommer selv,» sagde hun, og red om paa Bukken, saa det dundrede i Dækket.

Da nu Tjenerne kom tilbage til Kongsgaarden og fortalte om det de havde seet og hørt nede paa Skibet, vilde Kongen strax i Veien og se hende som red paa Bukken. Da han kom, leiede Lurvehætte ud Søsteren, og hun var saa vakker og saa ven, at Kongen blev rent forgabet i hende, der han stod. Han tog dem begge med sig op paa Slottet, og Søsteren vilde han have til Dronning, men Lurvehætte svarede Nei, hende kunde Kongen ikke faa paa nogen Maade, med mindre Kongssønnen vilde have Lurvehætte selv. Det kan du nok vide Kongssønnen nødig vilde, saa stygt et Trolde som Lurvehætte var; men saa længe talte Kongen og alle i Kongsgaarden for ham, til han endelig gav sig, og lovede at han skulde tage hende til Dronning, men nødig gjorde han det, og sturen var han.

Saa blev der laget til Bryllup baade med Bryg og med Bagst, og da alt var færdigt, skulde de reise til Kirke; men Prinsen syntes at det var den tyngste Kirkevei han havde reist i hele sit Liv. Først kjørte nu Kongen med Bruden sin; hun var saa deilig og saa gild, at alle Folk stansede og saa bortover Veien efter hende, saa længe de kunde øine hende; bagefter kom Prinsen ridende ved Siden af Lurvehætte, hun travede afsted paa Bukken med Kokkesleven i Næven, og paa ham var det mere ligt til at han skulde fare til Ligfærds, end at han red i sit eget Bryllupsfølge; saa sørgmodig saa han ud, og ikke et Ord talte han.

«Hvorfor taler du ikke?» spurgte Lurvehætte, da de havde redet et Stykke.

«Hvad skal jeg vel tale om?» svarede Prinsen.

«Du kan jo spørge hvorfor jeg rider paa den stygge Bukken,» sagde Lurvehætte.

«Hvorfor rider du paa den stygge Bukken?» spurgte Kongssønnen.

«Er det styg Buk? Det er den gildeste Hest nogen vil ride Brud paa,» svarede Lurvehætte, og med det samme blev Bukken til en Hest, og det til den prægtigste, Kongssønnen havde seet i sine Dage.

Nu red de igjen et Stykke, men Prinsen var lige sturen og kunde ikke faa et Ord frem. Saa spurgte Lurvehætte ham paa ny hvorfor han ikke talte, og da Prinsen svarede at han ikke vidste hvad han skulde tale om, sagde Lurvehætte: «Du kan jo spørge hvorfor jeg rider med denne stygge Sleven i Næven.»

«Hvorfor rider du med den stygge Slev?» spurgte Kongssønnen.

«Er det styg Slev? Det er den deiligste Sølvvifte nogen vil staa Brud med,» sagde Lurvehætte, og med det samme blev den til en Sølvvifte, saa blank at det skinnede i den.

Saa red de endda et Stykke, men Kongssønnen var lige sturen og sagde ikke et Ord. Om lidt spurgte Lurvehætte ham igjen hvorfor han ikke talte, og nu bad hun at han skulde spørge hvorfor hun havde den stygge graa Hætten paa Hovedet.

«Hvorfor har du den stygge graa Hætten paa Hovedet?» spurgte Prinsen.

«Er det styg Hætte? Det er jo den blankeste Guldkrone nogen Brud vil bære,» svarede Lurvehætte, og med det samme var den det.

Nu red de en lang Stund igjen, og Prinsen var sturen og sad der uden Maal og Mæle ligesom før; saa spurgte Bruden hans igjen hvorfor han ikke talte, og nu bad hun ham spørge, hvorfor hun var saa graa og styg i Ansigtet.

«Ja, hvorfor er du saa graa og saa styg i Ansigtet?» spurgte Kongssønnen.

«Er jeg styg? Du synes min Søster er vakker, men jeg er ti Gange vakrere,» sagde Bruden, og da Kongssønnen saa paa hende, var hun saa deilig, at han syntes der ikke kunde være saa deilig en Jomfru til i Verden. Da kan det vel hænde at Prinsen fik Munden paa Gang og ikke længer red og hængte med Hovedet.

Saa drak de Bryllup baade vel og længe, og siden reiste baade Kongen og Prinsen, hver med sin Brud, til Far til Kongsdøtrene, og der drak de Bryllup paa ny, saa det ingen Ende vilde tage. Skynder du dig til Kongsgaarden, saa er der kanske igjen en Draabe af Bryllupsølet endnu.

21. Buskebruden.

Der var engang en Enkemand, som havde en Søn og en Datter efter den første Konen sin. Begge var de snille Børn, og begge holdt de hjertelig af hverandre.

Om en Tid giftede Manden sig igjen; da fik han en Enke, som havde en Datter efter sin første Mand; hun var baade styg og slem, og det var Moderen ogsaa. Fra den Stund den nye Konen kom i Huset, var der ikke Fred at faa for Mandbørnene i nogen Ro eller Krog, og saa tænkte Gutten at det var bedst at drage ud i Verden og prøve at fortjene sit Brød selv. Da han havde vandret en Tid, kom han til Kongsgaarden; der fik han Tjeneste hos Staldmesteren, og flittig og flink var han, saa Hestene han stelte, var saa fede og blanke at det skinnede i dem.

Men Søsteren, som var igjen hjemme, havde det værre end vondt: baade Stedmoderen og Kjæringdatteren var efter hende, hvor hun gik og stod, og skjældte og smældte, og aldrig havde hun en Times Fred. Alt

det tyngste Arbeide maatte hun gjøre. Vondord fik hun sent og tidlig, og lidet Mad til.

En Dag havde de sendt hende til Bækken for at bære hjem Vand. Saa kom der et stygt fælt Hoved op over Vandskorpen.

«Vask mig du!» sagde Hovedet.

«Ja, jeg skal gjerne vaske dig,» sagde Manddatteren, og begyndte at gnide og vaske det stygge Ansigtet; men et fælt Arbeide syntes hun det var.

Da hun vel havde gjort det, kom der et andet Hoved op i Vandskorpen, det var endda fælere.

«Børst mig du!» sagde Hovedet.

«Ja, jeg skal gjerne børste dig,» sagde Jenten, og gav sig i Kast med Haartotterne, men noget morosomt Arbeide kan du nok vide det ikke var.

Da hun havde gjort fra sig det, kom der et endda fælere og styggere Hoved op i Vandskorpen.

«Kys mig du!» sagde Hovedet.

«Ja, jeg skal kysse dig,» sagde Manddatteren, og det gjorde hun ogsaa, men hun syntes det var det værste Arbeidet hun havde havt i sit Liv.

Saa snakkede det ene Hovedet til det andre, og de spurgte hverandre hvad de skulde gjøre med den som var saa godvis.

«At hun blir den fineste Jente som til er, og saa hvidlett som den lyse Dag,» sagde det første Hovedet.

«At der drysser Guld af Haaret hver Gang hun børster sig,» sagde det andre.

«At der falder Guld af Munden hver Gang hun taler,» sagde det tredje Hovedet.

Da nu Manddatteren kom hjem saa deilig og lyslett som Dagen, blev Stedmoderen og hendes Datter endda argere, og endda værre blev det da hun talte, og de saa at der faldt Guldpenge af Munden hendes. Stedmoderen blev saa flyvende gal, at hun jagede Manddatteren til Grisehuset, der skulde hun være med Guldstasen sin, men inde i Stuen fik hun ikke Lov at sætte sin Fod.

Det varede nu heller ikke længe, før Moderen vilde have Rittedatteren til Bækken efter Vand. Da hun kom der med Bøtterne sine, kom det første Hovedet op i Vandskorpen.

«Vask mig du!» sagde det.

«Fanden vaske dig!» svarede Rittedatteren.

Saa kom det andre op. «Børst mig du!» sagde Hovedet.

«Fanden børste dig!» sagde Rittedatteren.

Saa det til Bunds, og det tredje Hovedet op.

«Kys mig du!» sagde Hovedet.

«Fanden kysse dig, din Muletrut!» sagde Jenten.

Saa snakkede Hovederne igjen til hverandre, og spurgte hvad de skulde gjøre ved den som var saa vrangvis; og saa blev de samraadde om at hun skulde have fire Alens Næse og tre Alens Trut og en Tollbuske midt i Skallen, og hver Gang hun snakkede, skulde der falde Aske ud af Munden paa hende.

Da hun kom hjem til Stuedøren med Vandbøtterne, raabte hun ind til Moderen --- «Luk op!» sagde hun.

«Luk op selv, Rittedatter min!» sagde Moderen.

«Jeg naar ikke frem for Næsen min,» sagde Datteren.

Da Moderen kom ud og fik se hende, kan en nok

vide hvorledes hun blev til Sinds, og hvorledes hun skreg og bar sig; men Næsen og Truten blev ikke mindre for det.

Manddatterens Bror, som tjente i Kongsgaarden, havde tegnet af Søsteren; det Skilderiet havde han med sig, og hver Morgen og Aften laa han paa Knæ foran Skilderiet og bad til vor Herre for Søsteren, saa kjær havde han hende. De andre Stalddrengene havde hørt dette, saa kikkede de gennem Nøkkelhullet ind i Kammeret hans, og saa at han laa paa Knæ for et Skilderi der. Saa satte de ud at Gutten hver Morgen og Aften laa og bad til et Afgudsbillede han havde, og tilsidst gik de til Kongen selv, og bad at han skulde kikke gennem Nøkkelhullet ind til Gutten, saa skulde han faa se. Kongen vilde ikke tro det; men langt om længe fik de ham overtalt, og han lurede sig paa Tærne bort til Døren og kikkede. Jo, han saa Gutten ligge paa Knæ, og Billedet hang paa Væggen, og Hænderne holdt han sammen.

«Luk op!» raabte Kongen.

Men Gutten hørte ikke.

Saa raabte Kongen anden Gang; men Gutten bad saa hjertelig at han ikke hørte det endda.

«Luk op, siger jeg!» raabte Kongen igjen, «det er jeg som vil ind.»

Ja, saa sprang Gutten til Døren og læste op, og i Hastigheden glemte han at gjemme Skilderiet. Da Kongen kom ind og fik se det, blev han staaende som han var fjetret, og kunde ikke røre sig af Flækken, saa deiligt syntes han Billedet var.

«Saa vakkert et Kvindfolk gives der ikke i Verden,» sagde Kongen.

Men Gutten fortalte at det var Søster hans, som han havde tegnet af, og var hun ikke vakrere, saa var hun slet ikke styggere, sagde han.

«Ja er hun saa vakker, saa vil jeg have hende til Dronning,» sagde Kongen, og befalede Gutten at han skulde reise hjem efter hende paa flyvende Timen, og endelig ikke være længe om Veien. Gutten lovede han skulde skynde sig alt han kunde, og reiste afsted fra Kongsgaarden.

Da Broderen kom hjem og skulde hente Søster sin, vilde Stedmoderen og Rittedatteren hendes ogsaa være med. De reiste da allesammen, og Manddatteren havde med sig et Skrin, som hun havde Guldet sit i, og en Hund, som hedte Lille Kaværn; de to Tingene var hele Morsarven hendes. Da de havde reist en Stund, skulde de over Sjøen, og Broderen satte sig bag ved Roret, og Moderen og begge Stedsøstre sad fremme i Baaden, og saa seilede de baade langt og længe.

Om en Tid kunde de se en Strand. «Der I ser den hvide Stranden, skal vi i Land,» sagde Broderen og pegte ud over Sjøen.

«Hvad er det Bror min siger?» spurgte Manddatteren.

«Han siger at du skal kaste Skrinet dit udi,» svarede Stedmoderen.

«Ja, naar Bror min siger det, faar jeg vel gjøre det,» sagde Manddatteren, og saa kastede hun Skrinet.

Da de nu havde seilet en Stund igjen, pegte Bro-

deren igjen bort over Sjøen. «Der ser I Slottet vi skal til,» sagde han.

«Hvad er det Bror min siger?» spurgte Manddatteren.

«Nu siger han at du skal kaste Hunden din i Sjøen,» svarede Stedmoderen.

Maddatteren graat og var bedrøvet, for Lille Kaværn var det kjæreste hun havde i Verden, men endelig kastede hun den over Bord.

«Naar min Bror siger det, faar jeg gjøre det; men Gud skal vide hvor nødig jeg kaster dig ud, Lille Kaværn!» sagde hun.

Saa seilede de et godt Stykke igjen.

«Der ser du Kongen kommer for at tage imod dig,» sagde Broderen og pegte imod Stranden.

«Hvad er det Bror min siger?» spurgte Søsteren igjen.

«Nu siger han du skal skynde dig og kaste dig selv udi,» svarede Stedmoderen.

Hun bar sig ilde og graat; men naar hendes Bror sagde det, syntes hun at hun maatte gjøre det, og saa hoppede hun i Sjøen.

Da de nu kom til Kongsgaarden, og Kongen fik se den fæle Bruden med fire Alens Næse og tre Alens Trut og en Buske midt i Skallen, blev han rent fælen; men Brylluppet var færdigt baade med Bryg og med Bagst, og Bryllupsfolkene sad og ventede, og saa maatte Kongen tage hende, slig hun var. Men vond og vild var han, det kan ikke nogen fortænke ham i, og derfor lod han Gutten kaste i Ormegaarden.

Første Torsdagskvelden efter kom der en deilig Jomfru ind i Kjøkkenet i Kongsgaarden, og bad Kokkejenten, som laa der, saa vakkert at faa laant en Børste. Det fik hun, og saa børstede hun sit Haar saa Guldet dryppede. En liden Hund fulgte med hende, og til den sagde hun: «Gaa ud, Lille Kaværn, og se om det snart er Dagen!» Det sagde hun tre Gange, og den tredje Gangen hun sendte Hunden ud, var det ved de Tider at det begyndte at graane. Da maatte hun bort, men med det samme hun gik, sagde hun:

«Hutt! du stygge Buskebrur,
som skal ligge i Kongens Arm!
Jeg i Grus og Sand,
og min Bror i Ormegaarden,
foruden Graad!»

«Nu kommer jeg igjen to Gange til, og saa aldrig mer,» sagde hun.

Om Morgenen fortalte Kokkejenten det hun havde seet og hørt, og saa sagde Kongen, at næste Torsdagskvelden vilde han selv vaage i Kjøkkenet og se om det var sandt, og da det vel havde taget til at mørkne, saa kom han ud i Kjøkkenet til Jenten. Men alt han gned Øinene og prøvede at holde sig vaagen, saa hjalp det ikke; for Buskebruden trallede og sang, saa Øinene paa ham faldt sammen, og da den deilige Jomfruen kom, sov han saa han snorkede. Ligesom første Gangen fik hun laant en Børste og børstede Haaret sit med, saa Guldet dryppede, og saa sendte hun ud Hunden tre

Gange, og da det lysnede, gik hun. Med det samme hun gik, sagde hun de samme Ordene som Gangen før:

«Nu kommer jeg igjen én Gang, og saa aldrig mer,» sagde hun.

Den tredje Torsdagskvelden vilde Kongen igjen vaage. Da satte han to Mand til at holde sig, én under hver Arm, de skulde riste ham og nappe i ham hver Gang han vilde til at sovne, og to Mand satte han til Vagt over Buskebruden. Men da det led udpaa Kvelden, begyndte Buskebruden igjen at tralle og syngte, saa Øinene hans holdt paa at lukke sig, og Hovedet hang ned til den ene Siden. Saa kom den deilige Jomfruen, og fik Børsten, og børstede sit Haar saa Guldets dryppede; saa sendte hun ud Lille Kaværn for at se om det snart var Dagen, og det gjorde hun tre Gange. Tredje Gangen tog det til at lysne, da sagde hun:

«Hutt! du stygge Buskebrur,
som skal ligge i Kongens Arm!
Jeg i Grus og Sand,
og min Bror i Ormegaarden,

foruden Graad!»

«Nu kommer jeg aldrig igjen mere,» sagde hun, og saa vilde hun gaa. Men de to Mand som holdt Kongen under Armene, greb over Hænderne hans og klemte Kniven ind i Næven paa ham, og saa fik han skaaret hende i Veslefingeren, saa meget at hun blev blodvækt.

Da var rette Bruden frelst, og Kongen vaagnede; hun fortalte ham hvorledes alt var gaaet til, og hvorledes

Stedmoderen og Kjærringdatteren havde sveget hende. Strax blev Bror hendes taget ud af Ormegaarden — ham havde Ormene ikke gjort mindste Skade — og Stedmoderen og Rettedatteren hendes blev kastede der ned i Steden. Men ingen kan fortælle hvor glad Kongen var da han blev af med den stygge Buskebruden, og fik igjen en Dronning som var saa deilig og lys som selve Dagen. Nu blev det rette Brylluppet gjort, og det saa det blev hørt og spurgt over syv Kongeriger; Kongen og Bruden hans kjørte til Kirke, og Lille Kaværn sad ogsaa i Vognen. Da Vielsen var forbi, kjørte de hjem igjen, men siden var jeg ikke med dem længer.

22. Kjættten paa Dovre.

Der var engang en Mand oppi Finmarken, som havde fanget en stor Hvidbjørn; den skulde han gaa til Kongen af Danmark med. Saa faldt det sig saa, at han kom til Dovrefjeld om Julekvelden, og der gik han ind i en Stue, hvor der boede en Mand som hedte Halvor. Her bad han om han kunde faa laant Hus til sig og Hvidbjørnen sin.

«Gud bære os heller!» sagde Manden i Stuen; «vi kan nok ikke laane Hus til nogen nu, for hver eneste Julekveld kommer det saa fuldt af Trold her, at vi maa flytte ud og ikke har Tag over Hovedet selv engang.»

«Aa, I kan nok laane mig Hus for det,» sagde Manden; «Bjørnen min kan ligge under Ovnens her, og jeg kan vel faa ligge inde i Kaaven.»

Ja, saa længe bad han da at han fik Lov. Saa flyttede Folkene i Huset ud, og da der var laget til for Troldene med opdækkede Borde, baade med Rømmegrød og Lutefisk og Pølse paa, og ellers alt det som godt var, ligesom til et andet gildt Gjæstebud.

Ret som det var, saa kom Troldene. Nogle var store, og nogle var smaa, nogle var langrumpede, og nogle var rumpeløse, og nogle havde lange, lange Næser, og de aad og de drak og smagte paa alting.

Men saa fik en af Troldungerne se Hvidbjørnen som laa under Ovnens, og saa tog han et Stykke Pølse og satte paa en Gaffel og stegte, gik sta' og stak det bort i Næsen paa Hvidbjørnen, saa han brændte sig. «Kjætte, vil du ha Kurv?» skreg han. Saa fór Hvidbjørnen op og brummede og jagede dem ud allesammen, baade store og smaa.

Aaret efter var Halvor i Skogen Julekvelds-Eftermiddagen og skulde hente Ved til Helgen, for han ventede Troldene igjen.

Aller bedst han hug, hørte han det raabte borti Skogen: «Halvor! Halvor!»

«Ja,» sagde Halvor.

«Har du den store Kjættens din endnu du?»

«Ja, hun ligger hjemme under Ovnens,» sagde Halvor, «og nu har hun ynglet og faaet syv Unger, og de er meget større og sintere end hun selv.»

«Saa kommer vi aldrig til dig mere da!» raabte

Troldet borte i Skogen; og siden den Tid har Troldene heller ikke ædt Julegrød hos Halvor paa Dovre.

23. Bonde Veirskjæg.

Der var engang en Mand og en Kone som havde en eneste Søn, og han hedte Hans. Kjærringen syntes han burde ud og tjene, og sagde til Manden at han skulde reise med ham. «Du skal skaffe mig ham saa god at han blir Mester over alle Mestere,» sagde hun, og saa lagde hun Mad og en Tobaksrul i en Sæk til dem.

Ja, de var hos mange Mestere, men alle sagde, de kunde gjøre Gutten saa god som de selv var, men bedre kunde de ikke gjøre ham.

Da Manden kom hjem til Kjærringen med det Svaret, sagde hun: «Ja jeg er lige glad hvor du gjør af ham, men det siger jeg, at du skal skaffe mig ham til Mester over alle Mestere!» Saa lagde hun Mad og en Tobaksrul i Sækken igjen, og Manden og Sønnen de maatte afsted.

Da de havde gaaet et Stykke, kom de paa en Is; der mødte de en som kom kjørende med en sort Hest.

«Hvor skal I hen?» sagde han.

«Jeg skulde nok ud og have Søn min i Lære til en som var god til at lære ham op; for Kjærringen min er kommen af saa godt Folk, at hun vil have ham oplært til Mester over alle Mestere,» sagde Manden.

«Det træffer ikke ilde,» sagde han som kjørte; «for det er jeg Kar for, og slig en Læregut reiser jeg efter. Staa bagpaa du!» sagde han til Gutten.

Saa bar det afsted op igjennem Luften med dem.

«Nei, nei, bi lidt!» skreg Far til Gutten; «jeg skulde have vidst hvad du heder, og hvor du bor?»

«Aa, jeg er hjemme baade Nord og Syd og Øst og Vest, og Bonde Veirskjæg heder jeg,» sagde Mesteren. «Om et Aar kan du komme igjen, saa skal jeg sige dig om han blir saa god,» sagde han. Saa gik det afsted med dem, og borte var de.

Da Aaret var ude, kom Manden og skulde høre til Sønnen. «Det er ikke gjort paa ett Aar at blive udlært,» sagde Mesteren; «nu har han lært at gaa langs efter Krakkene.» Ja, saa blev de forligte om at Bonde Veirskjæg skulde have ham et Aar til og lære ham helt op, saa skulde Manden komme igjen.

Da Aaret var omme, mødtes de paa samme Stedet igjen.

«Har han staaet ud Læren nu?» spurgte Faderen.

«Nu er han min Mester, og nu ser du ham aldrig att,» sagde Bonde Veirskjæg, og før Manden rigtig sansede hvor det blev af dem, var de borte, baade han og Gutten.

Da Manden kom hjem, spurgte Kjærringen om Sønnen ikke kom, eller hvor det blev af ham.

«Aa Gud ved hvor det blev af ham,» sagde Manden, «det bar til Veirs;» og saa fortalte han hvorledes det var gaaet til.

Men da Konen hørte det, at Manden ikke havde

Greie paa hvor han var henne, saa sendte hun ham i Veien igjen. «Du skal hente Gutten, om du saa skal tage ham hos Gamle-Erik selv!» sagde hun, og gav ham med en Madsæk og en Tobaksrul.

Da han havde gaaet et Stykke, kom han til en stor Skog, og den rak hele Dagen saa langt han gik, og da det blev mørkt, fik han se en stor Lysning; saa gik han efter den. Langt om længe kom han til en liden Stue under et Berg, og udenfor den stod en Kjærring og vandt op Vand af Brønden med Næsen sin, saa lang var den.

«God Kveld, Mor,» sagde Manden.

«God Kveld igjen,» sagde Kjærringen. «Det har ingen kaldt mig Mor paa hundrede Aar,» sagde hun.

«Kan jeg faa laant Hus her i Nat?» sagde Manden.

«Nei,» sagde Kjærringen.

Men saa tog Manden op Tobaksrullen, brændte lidt, og gav Kjærringen Snus. Saa blev hun saa glad at hun tog til at danse, og saa skulde Manden faa blive der Natten over. Ret som det var, spurgte han efter Bonde Veirskjæg. Hun vidste ikke noget om ham, sagde hun; men hun raadde over alle firføddede Dyr, kanske nogen af dem kunde vide om ham. Saa blaaste hun dem sammen med en Pibe hun havde, og overhørte dem; men der var ingen som vidste noget om Bonde Veirskjæg. «Ja, vi er tre Søstre,» sagde Kjærringen, «kanske en af de andre to ved hvor han er. Du skal faa laant Skyds af mig, saa kommer du did til Kvelds; men tre hundrede Mil er det til den nærmeste.»

Manden reiste, og han kom frem til Kvelds. Da

han kom frem, stod den Kjærringen ogsaa og vandt op Vand af Brønden med Næsen sin.

«God Kveld, Mor,» sagde Manden.

«God Kveld igjen,» sagde Kjærringen. «Nu har ingen kaldt mig Mor paa hundrede Aar,» sagde hun.

«Kan jeg faa laant Hus her i Nat?» sagde Manden.

«Nei,» sagde Kjærringen.

Men saa tog Manden op Tobaksrullen, brændte lidt, og gav Kjærringen Snus paa Haandbagen. Saa blev hun saa glad at hun tog til at danse, og saa skulde Manden faa Lov at blive der Natten over. Men ret som det var, spurgte han efter Bonde Veirskjæg. Nei, hun vidste ikke noget om ham; men hun raadde over alle Fiskene, sagde hun, og kanske nogen af dem kunde vide Besked om ham. Saa blaaste hun dem sammen med en Pibe hun havde, og overhørte dem; men der var ingen som vidste noget om Bonde Veirskjæg. «Ja, jeg har en Søster til,» sagde Kjærringen, «kanske hun kan vide noget om ham. Hun bor sex hundrede Mil herfra, men du skal faa Skyds af mig, saa kommer du did til Kvelds.»

Manden reiste, og han kom frem til Kvelds, da Kjærringen stod og karede Varmen, og det gjorde hun med Næsen sin, saa lang var den.

«God Kveld, Mor,» sagde Manden.

«God Kveld igjen,» sagde Kjærringen; «nu har da ingen kaldt mig Mor paa hundrede Aar,» sagde hun.

«Kan jeg faa laant Hus her i Nat?» sagde Manden.

«Nei,» sagde Kjærringen.

Men saa tog Manden frem Tobaksrullen igjen og

til at brænde, og gav Kjærringen hele Haandbagen fuld af Snus. Da blev hun saa glad at hun tog til at danse, og saa skulde Manden faa laant Hus. Ret som det var, spurgte han efter Bonde Veirskjæg. Hun vidste ikke noget om ham, sagde hun, men hun raadde over alle Fuglene, og dem blaaste hun sammen med Piben sin. Da hun havde overhørt dem allesammen, savnede hun Ørnen, men lidt efter kom den, og da hun spurgte den, saa sagde den at den kom lige fra Bonde Veirskjæg. Saa sagde Kjærringen at den skulde følge Manden did. Men Ørnen vilde først have noget at æde, og saa vilde den hvile ud til andre Dagen, for den var saa træt efter den lange Veien, at den mest ikke kunde løfte sig fra Jorden.

Da den var vel mæt og udhvilt, ryskede Kjærringen en Fjær ud af Stjærten paa Ørnen og satte Manden i Steden, og saa fløi den afsted med ham; men de kom ikke frem til Bonde Veirskjæg før ved Midnatstider. Da de var komne frem, sagde Ørnen det: «Der ligger Rak og Aadsler udenfor Døren, men det skal du ikke ænse. De som er indenfor, sover saa haardt allesammen at de ikke er god for at vaagne; men du skal gaa lige bort i Bordskuffen og tage tre Brødstykker, og hører du en som snorker, skal du nappé tre Fjærer af Hovedet paa ham, han vaagner ikke for det.»

Manden gjorde saa; da han havde faaet Brødstykkerne, nappede han først én Fjær. «Uf!» skreg Bonde Veirskjæg. Saa nappede han en til, da skreg han «Uf!» igjen; men da han nappede den tredje, skreg Bonde

Veirskjæg, saa Manden troede at der skulde revne baade Mure og Vægge, men han sov lige godt.

Saa sagde Ørnen ham, hvorledes han skulde bære sig ad siden, og det gjorde han. Han gik til Fjøs døren, og der stødte han sig mod en Kampesten; den tog han op; under den laa tre Skaarefliser, dem tog han ogsaa op. Saa bankede han paa Fjøs døren, og strax gik den op. Han slap ned de tre Brøds mulerne; saa kom der frem en Hare og aad dem. Den tog han. Ørnen bad ham rykke tre Fjærer ud af Stjærten sin, og sætte Haren, Stenen, og Skaarefliserne, og sig selv i Steden, saa skulde den fragte dem hjem.

Da Ørnen havde fløiet et langt Stykke, satte den sig ned paa en Sten. «Ser du noget?» spurgte den.

«Ja, jeg ser en Kraakeflok kommer flyvende efter os,» sagde Manden.

«Vi faar vel reise et Stykke til, vi da,» sagde Ørnen, og satte afsted.

Om en Stund spurgte den: «Ser du noget nu?»

«Ja, nu er Kraakerne tæt efter os,» sagde Manden.

«Slip nu ned de tre Fjærene du nappede af Hovedet paa ham,» sagde Ørnen.

Ja Manden gjorde saa, og med det samme han slap dem, blev Fjærene til en Korpeflok, som jagede Kraakerne hjem igjen.

Saa fløi Ørnen langt bort med Manden; tilsidst satte den sig paa en Sten for at hvile. «Ser du noget?» sagde den.

«Viss paa det er jeg ikke,» sagde Manden, «men jeg synes jeg ser noget kommer langt borte.»

«Vi faar vel reise et Stykke til da,» sagde Ørnen.

«Ser du noget nu?» sagde den om en Stund.

«Ja, nu er han tæt efter os,» sagde Manden.

«Du faar slippe ned Skaarefliserne, som du tog under Graastenen ved Fjøsøren,» sagde Ørnen.

Ja Manden gjorde saa, og med det samme han havde sluppet dem, voxte de op til en stor tæt Skog, saa Bonde Veirskjæg maatte reise hjem efter Øxer for at hugge sig igjennem.

Saa fløi Ørnen langt bort igjen; men saa blev den træt, og satte sig i en Furu. «Ser du noget?» sagde den.

«Ja, viss paa det er jeg ikke,» sagde Manden, «men jeg synes at jeg skimter noget langt borte.»

«Vi faar vel reise et Stykke til da,» sagde Ørnen, og saa satte den afsted.

«Ser du noget nu?» sagde den om en Stund.

«Ja, nu er han tæt efter os,» sagde Manden.

«Du faar slippe ned Kampestenen du tog ved Fjøsøren da,» sagde Ørnen.

Manden gjorde saa, og den blev til et stort høit Stenberg, som Bonde Veirskjæg først maatte bryde sig igjennem. Men da han var kommen midt ind i Berget, brød han af det ene Benet sit, og saa maatte han hjem og færde det.

Men mens det stod paa, fløi Ørnen hjem til Manden baade med ham selv og med Haren, og da de var komne hjem, gik Manden paa Kirkegaarden og havde Kristenjord paa den, saa blev den til Hans, Søn hans igjen.

Da det led til Marked, skabte Gutten sig om til en blakk Hest, og bad Faderen reise paa Marked med sig. «Naar der kommer en som vil kjøbe mig, skal du sige du vil have hundrede Daler for mig; men du maa ikke glemme at tage af Grimen, ellers slipper jeg aldrig fra Bonde Veirskjæg, for det er han som kommer og vil handle,» sagde han.

Slig gik det ogsaa: der kom en Mærrebytter, som havde stor Hu til at handle af ham Hesten, og Manden fik hundrede Daler for den; men da Handelen var gjort, og Far til Hans havde faaet Pengene, vilde Mærrebytteren have Grimen. «Nei, det staar nok ikke i Akkortet det,» sagde Manden, «og Grimen faar du ikke, for jeg har flere Heste jeg skal have til Byen.» Saa gik de hver sin Vei. Men de var ikke langt komne, før Hans skabte sig om til sig selv, og da Manden kom hjem, sad han paa Ovnsbænken.

Andre Dagen gjorde han sig til en brun Hest, og sagde til Faderen at han skulde reise paa Markedet med ham. «Naar der kommer en som vil kjøbe mig, skal du sige du vil have to hundrede Daler, for det giver han, og han skjænker dig attpaa; men hvad du drikker og hvad du gjør, saa glem ikke at tage Grimen af mig, ellers ser du mig aldrig igjen,» sagde Hans. Ja, saaledes gik det, han fik to hundrede Daler for Hesten og Skjænk attpaa, og da de skiltes fra hverandre, var det ikke mere end netop at han kom i Hu at tage af Grimen. Men de var ikke komne langt paa Veien før Gutten skabte sig om, og da Manden kom hjem, sad alt Hans paa Ovnsbænken.

Tredje Dagen gik det lige ens. Gutten skabte sig til en stor svart Hest, og sagde til Faderen, at der kom en og bød tre hundrede Daler og skjænkede ham god og fuld attpaa; men hvad han gjorde eller hvor meget han drak, maatte han ikke glemme at tage af Grimen, for ellers kom han ikke fra Bonde Veirskjæg i dette Liv. Nei, det skulde han nok ikke glemme, sagde Manden. Da han kom paa Markedet, fik han de tre hundrede Dalerne, men Bonde Veirskjæg skjænkede ham saa fuld at han glemte at tage af Grimen, og saa reiste Bonde Veirskjæg afsted med Hesten. Da han var kommen et Stykke paa Veien, skulde han ind og have mere Brændevin, saa satte han en gloende Spiker-tønde under Næsen og et Havretraug under Rumpen paa Hesten sin, hængte Grimeskaftet ind paa et Handrev, og gik ind til Gjæstgiveren. Hesten stod der og stampede og sparkede og fnyste og veirede. Saa kom der en Jente, som syntes Synd paa den. «Aa Stakkars dig, hvad er det for en Husbond du har, som farer slig med dig da?» sagde hun og skjøv Grimeskaftet af Handrevet, for at den skulde faa vendt sig og smage paa Havren,

«Det er mig det!» skreg Bonde Veirskjæg og kom farende ud igjennem Døren.

Men Hesten havde alt ristet Grimen af sig og kastede sig ud i Gaasedammen, og gjorde sig om til en liden Fisk i det samme. Bonde Veirskjæg efter, og gjorde sig til en stor Gjedde. Saa gjorde Hans sig til en Due, og Bonde Veirskjæg gjorde sig til en Høg, og fløi og slog efter Duen.

Men saa stod der en Prinsesse i et Vindu i Kongsgaarden og saa paa dette Nappetaget. «Vidste du saa meget som jeg ved, saa kom du ind igjennem Vinduet til mig du!» sagde Prinsessen til Duen.

Duen kom farende ind igjennem Vinduet, skabte sig om til Hans igjen, og sagde hvorledes det var.

«Gjør dig til en Guldring og sæt dig paa Fingeren min,» sagde Kongsdatteren.

«Nei, det nytter ikke,» sagde Hans; «for saa gjør Bonde Veirskjæg Kongen syg, og saa er der ingen som kan gjøre ham god igjen, før Bonde Veirskjæg kommer og læger ham, og for det kræver han Guldringen.»

«Jeg skal sige den er efter Mor, og at jeg slet ikke vil miste den,» sagde Kongsdatteren.

Ja, saa gjorde Hans sig til en Guldring og satte sig paa Fingeren til Prinsessen, og der kunde ikke Bonde Veirskjæg faa fat paa ham. Men saa gik det som Gutten havde sagt: Kongen blev syg, og der var ingen Doktor som kunde læge ham, før Bonde Veirskjæg kom, og han vilde have Ringen til Prinsessen for det. Saa sendte Kongen Bud til Datteren efter Ringen. Men hun vilde ikke miste den, sagde hun, for hun havde den efter sin Mor. Da Kongen hørte det, blev han vond, og sagde at han vilde have Ringen, hvem hun saa havde den efter.

«Ja, det hjælper nok ikke det at du blir vond,» sagde Kongsdatteren; «jeg faar den ikke af mig; vil du have Ringen, faar du tage Fingeren ogsaa.»

«Jeg skal hjelpe, saa skal nok Ringen af,» sagde Bonde Veirskjæg.

«Nei, ellers Tak, jeg skal prøve selv,» sagde Kongsdatteren, og gik bort til Peishellen og havde Aske paa.

Saa gik Ringen af og blev borte i Asken. Bonde Veirskjæg gjorde sig til en Toppe, som spændte og sparkede efter Ringen i Skorstenen, saa Asken fæg om Ørene paa dem. Men Hans gjorde sig til en Ræv og bed Hovedet af Toppen, og sad den slemme i Bonde Veirskjæg, saa var det ude med ham nu.

24. Det blaa Baandet.

Der var engang en Fattigkjærring som havde været ude paa Bygden og bedt. Hun havde med sig en liden Gut. Da hun havde faaet fuld Posen, strøg hun nordover Aasen og skulde hjem til Bygden sin igjen.

Da de var komne et Stykke op i Aaslien, fik de se et lidet blaat Hosebaand som laa i Kløvveien. Det bad Gutten om han fik Lov til at tage. «Nei,» sagde Moderen, «der kan være Fanteri ved det,» og saa truede hun Gutten til at følge sig.

Da de var komne lidt længer op, sagde Gutten, han maatte gaa af Veien et Stykke. Imens satte Kjærringen sig paa en Tømmertop. Men Gutten blev længe borte; for da han var kommen saa langt ind i Skogen at Kjærringen ikke kunde se ham, sprang han ned der Hosebaandet laa, tog det og knyttede det om Livet sit

da blev han saa stærk, at han syntes han kunde løfte hele Aasen.

Da han kom igjen, var Kjærringen vild, og spurgte hvad han gjorde saa længe. «Du er ikke ræd for Tiden du,» sagde hun, «endda det lider paa Kvelden. Du ved vi skal over Aasen før det blir mørkt.»

Saa gik de en Stund, men da de var komne vel indover Midten af Aasen, blev Kjærringen træt og vilde lægge sig under en Buske.

«Kjære Mor mi,» sagde Gutten, «faar jeg Lov at gaa op paa dette høie Berget her mens du hviler, og se om jeg ikke kan se frem til Folk?»

Det fik han Lov til, og da han kom op paa Høiden, saa han at det lyste straks nordpaa der. Gutten sprang tilbage igjen og sagde til Kjærringen: «Vi faar til at gaa, Mor, det er ikke langt til Folk; jeg ser det lyser saa gildt tæt nordmed her.»

Hun stod op og tog Tiggersækken og vilde med og se; men de havde ikke gaaet langt, før de kom imod et Tværberg.

«Det kunde jeg tro,» sagde Kjærringen; «nu kommer vi ikke længer; det er vel grommere at ligge her!»

Men Gutten tog Sækken under ene Armen og Kjærringen under den andre og fløi oppaa med dem.

«Nu ser du det at det ikke er langt til Folk; se der, hvor gildt det lyser,» sagde Gutten.

Men Kjærringen sagde det var ikke Folk, det maatte være Bergtrold, for hun var kjendt paa hele Bjørneskogen, og hun vidste at der ikke fandtes Folk nogensteds, før paa den andre Siden nord under Aasen.

Da de havde gaaet et lidet Stykke, kom de til en stor rødmalet Gaard.

«Her tør vi ikke gaa ind,» sagde Kjærringen, «for der bor Bergtroid her.»

«Aa jo, vi gaar ind; vi ser det lyser; der er nok Folk inde,» sagde Gutten, han gik ind fore og Kjærringen efter; men i det samme han lukkede op Døren, daante hun, for hun fik se der sad en stor svær Mand paa Bænken.

«God Kveld, Bedstefar,» sagde Gutten.

«Nu har jeg siddet her i tre hundrede Aar, men der er ikke kommen nogen som har hilst Bedstefar til mig,» sagde Manden som sad paa Bænken.

Gutten satte sig jevnside Manden, og tog til at snakke med ham, som om de var gamle Kjendinger.

«Men hvorledes gik det Mor di?» sagde Manden, da de havde snakket en Stund, «jeg tror hun daante; du faar se til hende.»

Gutten gik bort, tog Kjærringen og drog hende indover Gulvet; saa kviknede hun i, og krabbede bort og satte sig vel ind i Vedroen, men hun var saa ræd at hun næsten ikke torde gløtte frem.

Da det led paa lidt, spurgte Gutten om de kunde faa Hus om Natten. Jo, det kunde de faa, sagde Manden. Saa snakkedes de ved en Stund, men ret som det var, blev Gutten sulten, og spurgte om de kunde faa Mad til Kvelds ogsaa. Jo, der skulde nok blive Raad til det, mente Manden.

Da de havde siddet lidt, stod han op og lagde sex Tørgranlæs paa Varmen. Endda ræddere blev Kjær-

ringen. «Nu vil han brænde os op ogsaa,» sagde hun i Roen, der hun sad. Da de var brændt ned til Kul, stod Manden op og gik ud.

«Gud bære mig for dig! du er saa vaagall, ser du ikke, du er hos Trolde?» sagde Kjærringen.

«Aa pyt, det er ikke farligt,» sagde Gutten.

Om lidt kom Manden ind med en Oxe, saa stor og diger at Gutten aldrig havde seet Mage til den, og drev til den under Øret med Knytnæven, saa den stupte død paa Gulvet. Da han havde gjort det, tog han den i alle fire Fødderne, lagde den paa Glohaugen og snudde og veltede den, til han fik den brunbrændt udenpaa. Saa gik han borti et Skab, tog frem et Sølvfad og lagde Oxen paa, og det var saa stort at den ikke naaede udover paa nogen Kant. Dette satte han frem paa Bordet, og gik saa ned i Kjelderen og tog op en Vin-Ambe, slog ud den ene Bunden, satte den op paa Bordet, og lagde frem to Knive, som var tre Alen lange. Da han havde gjort det, bad han dem gaa bort til Bordet og sætte sig til at æde. Gutten gik fore og bad Kjærringen komme efter; hun tog til at laate og bære sig og undres hvordan hun skulde orke disse Knive. Men Gutten nappede den ene, og til at skjære Stykker ud af Laaret paa Oxen, som han lagde bort til Mor sin. Da de havde ædt en Stund, tog han Vin-Amben mellem Hænderne og løftede den ned paa Gulvet. Saa bad han Moderen komme, skulde hun faa Drikke. Den var saa høi at hun ikke naaede op; men Gutten løftede hende op til Bredden og holdt hende, selv kløv han op og hang over Bredden som en Kat mens han

drak. Da han havde drukket sig utørst, tog han Amben og satte op paa Bordet, takkede for Maden, og bad Moderen at hun ogsaa skulde komme og takke, og saa rød hun var, saa torde hun ikke andet end gaa bort og takke Manden for Maden. Gutten satte sig jevn-sides Manden paa Krakken og til at snakke med ham igjen.

Da de havde siddet lidt, sagde Manden: «Jeg faar vel sta' og faa mig lidt Kveldsverd, jeg ogsaa,» gik bort til Bordet, og aad hele Oxen, baade med Horn og Ben, tog Vin-Amben og drak af den, og satte sig bort paa Krakken igjen.

«Jeg ved ikke hvorledes det blir med Sengested,» sagde han; «jeg har ikke andet end en Vugge her; det kunde vel gaa an at du laa i den, saa kunde Mor di faa ligge borti Sengen.»

«Ja Tak, det var godt nok,» sagde Gutten, rev af sig Klæderne og lagde sig op i Vuggen — den var stor som en svær Standseng — og Kjærringen maatte gaa efter Manden og lægge sig i Sengen, saa rød hun var.

«Det er ikke bra at lægge sig til at sove her; jeg faar nok ligge vaagen, og høre hvorledes det gaar naar det lider paa Natten,» tænkte Gutten.

Da det led om en Stund, tog Manden til at snakke med Kjærringen. «Her kunde vi leve nok saa godt og hyggeligt, naar vi var kvit denne Søn din,» sagde Manden.

«Ved du ikke nogen Raad med ham, mener du?» sagde Kjærringen.

Aa jo, han skulde prøve, sagde han; han skulde lade som han vilde faa Kjærringen til at stelle for sig i nogle Dage, saa skulde han faa Gutten med bort i Berget og bryde Laftsten, og velte ned paa ham et Berg.

Dette laa Gutten og lydte paa.

Den anden Dag spurgte TrolDET — for et TrolD var det, det var greit at skjønne — om han kunde faa Kjærringen til at stelle for sig i nogle Dage, og da det led paa Dagen, tog TrolDET en stor Jernstaur, og spurgte Gutten om han vilde være med bort i Berget og bryde Laftsten.

Da de havde brudt nogle Stene, vilde TrolDET have ham til at gaa nedved og se efter Stekker i Berget. Mens Gutten skulde gjøre det, brød og bændte TrolDET med Jernstaturen, til han fik afsted et helt Berg, som kom veltende ned over Gutten; men han stødde imod, til han kom unda, og lod saa Berget velte.

«Nu ser jeg hvordan du mener det med mig,» siger Gutten til TrolDET, «du vil slaa mig ihjel; men gaa nu du nedved og se efter Stekker, saa skal jeg staa oppaa.»

TrolDET torde ikke andet end gjøre som Gutten sagde, og Gutten brød ned et digert Berg, som veltede over TrolDET og brød af det ene Laarbenet paa ham.

«Aa du er en Stakkar,» sagde Gutten, steg ned og løftede op Berget, og tog Manden unda det. Og saa maatte han tage ham paa Ryggen og bære ham hjem. Han fór afsted med ham som en Hest, og ristede ham, saa han skreg som der sad en Kniv i ham. Da

de kom hjem, maatte de lægge TrolDET til Sengs, og liggende blev han, og skrøbelig var han.

Da det led paa Natten igjen, tog TrolDET til at snakke med Kjærringen og undres paa hvorledes han skulde blive kvit Gutten.

«Ved ikke du nogen Raad til at blive kvit ham, saa ved ikke jeg,» sagde Kjærringen.

Jo, han havde tolv Løver i en Have, sagde TrolDET; naar de bare kunde faa Gutten did, saa rev de ham i Stykker.

Det mente Kjærringen det skulde ikke have nogen Nød med. Hun skulde lægge sig syg, og sige at hun var saa skrøbelig, og at hun ikke kunde blive frisk igjen, med mindre hun fik Løvemelk.

Dette laa Gutten og lydte paa.

Da han var staaet op om Morgenens, sagde Kjærringen at hun var skrøbeligere end nogen kunde tro, og fik hun ikke Løvemelk, blev hun vist aldrig god igjen.

«Da kommer du nok til at blive skrøbelig længe, Mor,» sagde Gutten, «for ikke ved jeg hvor den er at faa.»

Jo, mente TrolDET, det var ikke vondt for Løvemelk, naar bare én vilde gaa efter den. Brødrene hans havde en Have som der var tolv Løver i, og Nøkkelen kunde han faa, sagde TrolDET til Gutten, dersom han havde Lyst til at melke dem.

Gutten tog Nøkkelen og en Melkekolle, og strøg afsted. Da han fik læst op og kom ind i Haven, stod Løverne imod ham paa Toben, alle tolv. Gutten ledte ud den største af dem, tog den i Fremfødderne, og

slog den mod Stok og Sten, til der ikke var mere igjen af den end Labberne. Da de andre saa dette, blev de saa rædde at de krøb og lagde sig ned ved Fødderne paa ham, som skamfulde Hunde; siden fulgte de ham hvor han gik, og da han kom hjem, lagde de sig udenfor med Fremlabberne paa Dørstokken.

«Nu skal du vel blive god, for her er Løvemelk, Mor,» sagde Gutten, da han kom ind — han havde melket en Skvett i Kollen.

Men TrolDET laa borti Sengen og svor at det ikke var sandt; der skulde anden Kar til at melke Løvemelk, sagde han.

Da Gutten hørte det, truede han TrolDET ud af Sengen og rev op Døren. Løverne risede op mod TrolDET og tog fat paa ham, saa Gutten maatte gaa imellem og løse Taget.

Da det led paa Natten, begyndte TrolDET at snakke med Kjærringen igjen. «Jeg ved ikke hvorledes vi skal faa Livet af denne Gutten,» sagde TrolDET; «han et altfor stærk; ved du ikke nogen Raad?» sagde han til Kjærringen.

«Nei, ved ikke du nogen Raad med ham, saa ved ikke jeg,» sagde Kjærringen.

«Ja, jeg har to Brødre paa et Herreslot,» sagde TrolDET, «de er tolv Gange stærkere end jeg, og derfor blev jeg udstødt og fik Gaarden; de bruger Slottet, og der er en Frugthave med Æbler i, som er slige at den som æder af dem, sover i tre Jevndøgn efter. Naar vi kunde faa denne Gutten did efter Frugt —! Han var ikke Kar til at berge sig for at smage paa Æblerne,

og naar han først sov, saa rev Brødrene mine ham i Stykker.»

Kjærringen sagde hun fik gjøre sig syg, og sige hun ikke blev god før hun fik af de Æblerne, saa gik han nok efter dem.

Dette laa Gutten og lydde paa.

Om Morgenen var Kjærringen saa skral og skrøbelig, at hun barmede sig og bar sig, og hun kunde ikke blive god igjen, med mindre hun fik Æbler fra den Haven som laa ved Slottet til Troldbrødrene, men hun havde ingen at sende did.

Jo, Gutten var strax villig til at gaa did; men de elleve Løverne fulgte med. Da han kom til Haven, krøb han op i Æbletræet og aad saa mange Æbler han kunde raade med, og han var ikke kommen ned igjen, før han sovned; men Løverne lagde sig i Ring omkring ham. Den tredje Dagen kom Brødrene til Troldet. Men de kom ikke som Folk; de kom burende som mandolme Stude, og undredes paa hvad det var for en som havde lagt sig der, og sagde at de skulde plukke ham saa smaa som Gryn, saa der ikke skulde blive Fillen igjen af ham. Men Løverne fór op og rev Troldene i Smaastykker, saa det saa ud som de skulde have veltet en Dynge bortefer, og da de var færdige med det, lagde de sig omkring Gutten igjen. Han vaagnede ikke før sent udpaa Eftermiddagen, og da han kom op paa Knærne og fik gnedet Søvnens ud af Øinene paa sig, undredes han paa hvad der havde været paa Færde, da han saa Sparketagen efter dem.

Men da Gutten kom bort til Slottet, var der en

Jomfru der, som havde seet hvordan det var gaaet til, og hun sagde: «Du kan takke Gud for det du ikke var med i det Basketaget, ellers havde du mistet dit Liv.»

«Hvad for noget? Jeg miste Livet?» sagde Gutten. Det var ikke farligt med det, mente han.

Saa bad hun at han skulde komme ind, saa hun kunde faa snakke med ham; hun havde ikke seet et kristent Menneske siden hun kom did.

Da han lukkede op Porten, vilde Løverne ogsaa ind, men hun blev saa ræd at hun skreg over sig, og saa lod Gutten dem lægge sig udenfor. Saa snakkede de om mangt og meget, og Gutten spurgte hvordan det gik til at hun vilde have de stygge Troldene, hun som var saa vakker. Hun havde aldrig villet have dem, sagde hun, og det var ikke med sin gode Vilje hun var der, for de havde taget hende, hun var Kongens Datter af Arabien. Som de snakkede, saa spurgte hun hvad han vilde, enten hun skulde reise hjem, eller han vilde have hende. Jo Kors, han vilde have hende, og hun skulde ikke reise hjem igjen.

Saa gik de omkring i Slottet og saa sig om, og saa kom de til en stor Sal, hvor der hang to digre Sværd efter Troldene, høit oppe paa Væggen.

«Var du saa sandt slig Kar at du kunde bruge et af disse!» sagde Kongsdatteren.

«Hvem? Jeg?» sagde Gutten; «skulde jeg ikke kunne bruge et af disse? Det skulde vel være nogen Sag!» sagde han, og satte to tre Stole oppaa hverandre, hoppede op og tog det største Sværdet i Klypen, kastede

det i Veiret og tog det igjen i Haandfanget, og stødte det i Gulvet saa hele Salen ristede. Da han saa var kommen ned, tog han det under Armen og bar det.

Da de havde været sammen paa Slottet en Tid, saa syntes Kongsdatteren, hun maatte reise hjem til Forældrene sine og fortælle dem hvor hun var blit af. De ladede et Skib, og saa reiste hun af Gaarde.

Da hun var reist, og Gutten havde gaaet der og slængt en Stund, kom han i Hu at han havde havt Ærend did, og at han skulde gaa efter Helsebod til Mor sin. Men saa tænkte han, Kjærringen var ikke sygere end at hun nok var bra igjen nu; ligevel vilde han gaa ned og se hvorledes de havde det.

Manden var frisk, og Kjærringen var længe siden god igjen ogsaa.

«I er da nogle Stakkarer, som sidder her i denne Fillehytten. Kom og følg med op paa Slottet mit, skal I se at jeg er en anden Kar,» sagde Gutten.

Ja de blev med ham, baade Manden og Kjærringen, og paa Veien snakkede hun vel med ham og spurgte hvorledes han var blit saa stærk.

Jo, det kom sig af det blaa Baandet som laa paa Aashøiden, den Tid de havde været ude paa Bygderne og bedt, sagde Gutten.

«Har du det endnu da?» spurgte Kjærringen.

Ja han havde da det, han havde det under Buxelinningen sin, sagde han. Kjærringen bad om hun kunde faa se det. Ja, Gutten rev op Trøien og Brystdugen, og skulde vise hende det. Saa greb hun til med begge Hænder, og rev det fra ham og virrede det om Næven.

«Hvad skulde jeg gjøre ved dig, slig en Radd som du er?» sagde hun; «jeg skulde slaa til dig, saa Hjernen skulde skvettel»

«Det var altfor let Død for slig en Skarv,» sagde Troidet, «vi burde før brænde Øinene ud paa ham og sætte ham i en liden Baad ud paa Havet.»

Det gjorde de ogsaa, alt det han peb og bar sig.

Men der Baaden drev fore, svømte Løverne efter, og tilsidst tog de den og drog den ind paa en Ø, og satte Gutten op under en Toll. De fangede Vildt til ham, og Fugl ribbede de, saa de lagede ham en hel Dunseng. Men han maatte æde raat, og blind var han. Saa var det en Dag den største Løven jagede en Hare, og den var blind, for ret som det var, løb den paa baade Stok og Sten, og tilsidst rendte den imod en Furulægg, saa den stupte Kraake bortefter Marken lige ned i en Tjærnpyt. Men da den kom op igjen af Vandet, fandt den Veien nok saa vel, saa den friede Livet sit. «Naa, naa!» tænkte Løven, drog Gutten til Tjærnet og dyppede ham nedi. Da han havde faaet igjen Synet, gik han ned til Vandet, og gjorde Mine til Løverne, at de skulde lægge sig ved Siden af hverandre som en Flaate, og han stod oppaa Ryggen af dem, mens de svømte til Lands med ham.

Da han vel var kommen i Land, gik han op i en Birkehaug, og der lod han Løverne lægge sig igjen. Saa stjal han sig frem til Slottet som en Tyv, for at se om han ikke kunde faa fat paa Baandet sit, og da han kom til Døren, kikkede han gennem Nøkkelhullet og saa at Baandet hang over en Dør i Kjøkkenet; saa stiltrede

han ind over Gulvet, for der var ingen inde; men da han havde faaet Tag i Baandet, tog han paa at banke med Hælene og sparke i Benene, som han var galen. I det samme kom Kjærringen flygende ud.

«Kjære vene, vesle Gutten min! lad mig faa det Baandet,» sagde hun.

«Nei Tak, nu skal du faa den Dommen som du vilde have givet mig,» sagde Gutten, og den fuldførte han med det samme.

Da TrolDET hørte det, kom han ind og bad saa vakkert at han skulde slippe at blive slaaet ihjel. «Ja du skal nok faa leve, men du skal faa den samme Straffen som du gav mig,» sagde Gutten, og saa brændte han ud Øinene paa TrolDET og satte ham i en Baad ud paa Havet — men han havde ingen Løver til at følge sig.

Nu var Gutten alene, og han gik der og stundede efter Prinsessen; tilsidst kunde han ikke holde det ud længer, han fik saa stærk Hug til hende at han maatte reise. Saa ladede han fire Skibe og skulde seile til Arabien efter hende. En Stund havde de god og føielig Vind, men saa blev de liggende veirfast ved en Berg-holme. Der gik Skibsfolkene i Land og drev omkring til Tidsfordriv; saa fandt de et stort digert Egg, mest saa stort som et lidet Hus. Det begyndte de at slaa og banke paa med store Stene, men de var ikke i Stand til at faa det sundt. Gutten kom efter med Sværdet og skulde se hvad det var for Leven, og da han fik se Egget, mente han at det kunde ikke være nogen Sag at faa det i Stykker, hug til det med Sværdet, saa

Egget kløvnede, og der kom ud en Unge saa stor som en Elefant.

«Nu har vi vist gjort galt,» sagde Gutten; «dette kan komme til at koste vort Liv,» sagde han, og saa spurgte han Sjøfolkene, om de var Kar for at seile til Arabien paa fire og tyve Timer, naar de fik god Vind.

Jo, det skulde de være god for, mente de.

Saa fik de god Vind, seilede afsted, og var i Land i Arabien om tre og tyve Timer. Strax kommanderte Gutten Skibsfolkene til at gaa op og grave sig ned i en Sandhaug, saa de netop kunde se Skibene. Skipperne og Gutten gik op paa et høit Berg og satte sig under en Toll. Om en Time kom Fuglen med Berg-holmen i Klørne og slap den over Flaaden, saa Skibene sank. Da den havde gjort fra sig det, gik den til Sandhaugen, og slog med Vingerne, saa den nær havde taget Hovederne af dem, og op under Tollen saa fort at den svingte Gutten rundt omkring. Men Gutten var færdig med Sværdet, og hug til Fuglen, saa den stupte død.

Saa gik han til Byen, og der var vel Glæde, fordi Kongen havde faaet igjen Datter sin. Men nu havde han gjemt hende bort selv, og lovet ud det, at den som kunde finde hende, skulde faa hende, endda hun var lovet bort før.

Som han gik, mødte Gutten en som solgte Hvidbjørnhuder; en af de Hvidbjørnhuderne købte han og tog paa sig. Den ene Skipperen maatte tage en Jernlænke og leie ham i, og saa reiste han om i Byen og gjorde Kunster. Tilsidst spurgtes det hos Kongen, at aldrig nogen havde seet sliq Komodie, Hvidbjørnen dansede

paa alle Slags Vis, efter som de kommanderte den. Saa kom der Bud, at han skulde komme til Kongen og gjøre Kunster der, for Kongen vilde se den.

Da han kom ind, blev de rædde allesammen, for de havde aldrig seet sligt et Dyr; men Skipperen sagde, der var ingen Fare ved det, uden de lo af den; det maatte de ikke, ellers slog den dem ihjel. Da Kongen hørte det, formanede han dem og sagde til Hoffolkene at de ikke maatte le. Men da det led paa, kom Kongens Terne ind, og tog til at briske sig og le; saa drev Hvidbjørnen til hende, saa hun fløi i Filler. Hoffolkene til at bære sig, og Skipperen aller mest. «Aa pyt,» sagde Kongen, «det er bare en Terne om at gjøre, det er min Sag og ikke jeres.»

Da de sluttede, var det sent paa Kvelden. «Det er ikke værdt du gaar ud med den nu det er saa sent,» sagde Kongen; «den kan faa ligge her i Nat.»

«Kanske den kan ligge bag Ovn?» sagde Skipperen.

«Nei, den skal have Dynner og Puder at ligge paa,» sagde Kongen, og fandt frem en hel Røis. Skipperen fik ligge i et Kammer ved Siden af.

Ved Midnatstider kom Kongen med Løgt og et stort Nøkleknippe, og leiede Hvidbjørnen med sig. Han gik gjennem Svaler og lukkede Gange, den ene efter den andre, gjennem Døre og Værelser, Trapper op og Trapper ned; tilsidst kom han ud paa en Brygge som bar lige ud paa Havet. Der tog Kongen til at riste og skake paa Kjæpper og Pinder og drog den ene op og den andre ned, til der flød op et lidet Hus; der havde

han Datter sin; for han holdt saa meget af hende, at han havde gjemt hende saa ingen kunde finde hende. Han satte igjen Hvidbjørnen udenfor Døren, mens han gik ind og fortalte om Bjørnen og Dansen og Kunsterne. Hun sagde hun var ræd, og hun torde ikke se paa den. Men Kongen overtalte hende, og sagde at der ikke var nogen Fare, naar hun bare ikke lo. Saa lukkede han ind Bjørnen, og den dansede og gjorde Kunster. Men ret som det var, begyndte Prinsessens Terne at le. Dermed drev Gutten til hende, saa hun fløi i Filler. Prinsessen jamrede sig og bar sig ilde.

«Aa pyt!» sagde Kongen, «det er bare en Terne om at gjøre, og saa god Terne skal jeg skaffe dig igjen. Men nu er det bedst at Bjørnen blir igjen her,» sagde han; «for jeg bryr mig ikke om at gaa og rende over alle Gangene og Svalene med den nu Nattes Tider.»

Nei, da torde hun ikke være der, sagde Prinsessen.

Men Bjørnen ringede sig sammen og lagde sig bag Ovnens, og det blev saa tilsidst at Prinsessen lagde sig og lod Lyset brænde. Men da Kongen vel var borte, og det var blit stilt, kom Hvidbjørnen og bad hende løse Hagebaandet. Prinsessen blev saa ræd at hun næsten var daanefærdig, men hun trevlede efter til hun fandt det, og hun havde ikke løst det, før han rev af Hovedet. Da kjendte hun ham, og blev saa glad at der ikke var nogen Maade paa det, og hun vilde strax sige at det var han som havde frelst hende. Men det vilde han ikke, han vilde tjene hende én Gang til.

Da de hørte Kongen begyndte at rusle med Kjæp-

pene om Morgenens, drog Gutten paa Bjørnehuden og lagde sig bag Ovnen.

«Nu, har den ligget stille?» spurgte Kongen.

«Ja, bevares,» sagde Prinsessen, «den har ikke saa meget som leet paa en Lab engang.»

Oppe paa Slottet tog Skipperen imod den igjen.

Men saa gik Gutten til en Skræddermester og bestilte Prinseklæder, og da de var færdige, gik han op til Kongen og sagde at han vilde finde Prinsessen.

«Der er mange som har villet det,» sagde Kongen, «men de har mistet Livet, for den som ikke kan finde hende paa fire og tyve Timer, har forbrudt sit Liv.»

Ja, det havde ingen Fare, mente Gutten, han vilde lede, og fandt han hende ikke, blev det hans Sag.

Men paa Slottet var der Spillemand som spillede, og Jomfruer at danse med, og Gutten dansede.

Om tolv Timer kom Kongen og sagde: «Jeg synes Synd paa dig; du er saa skrøbelig til at lede, at du mister Livet.»

«Aa pyt! det er ikke farligt med Liget saa længe det nyser; vi har Tiden for os,» sagde Gutten, og dansede til der ikke var mere end en Time igjen, da vilde han til at lede.

«Aa, det nytter ikke,» sagde Kongen; «nu er Tiden omme.»

«Tænd paa Løgten, kom med det store Nøkleknippet dit!» sagde Gutten, «og følg mig der jeg vil gaa! Der er igjen en hel Time.»

Gutten gik slig som Kongen havde gaaet forrige

Natten, og kommanderte ham til at læse op for sig, til han kom paa Bryggen som bar lige ud paa Havet.

«Nu nytter det ikke; Tiden er ude, og det bær lige paa Havet med dig,» sagde Kongen.

«Der er igjen fem Minutter endnu, sagde Gutten, og rev og sled i Pinderne og Kjæppene, saa Huset flød op.

«Nu er Tiden ommel!» skreg Kongen; «kom nu, min Fegtemester, og tag Hovedet af ham.»

«Nei, stop lidt!» sagde Gutten, «der er igjen tre Minutter endda. Kom med Nøkkelen, saa jeg kommer ind.»

Men Kongen stod og fomlede og trevlede efter Nøkkelen, og sagde at han ingen fandt, for at hale ud Tiden.

«Har ikke du, saa har jeg selv,» sagde Gutten og spændte til Døren, saa den fløi i Stykker ind paa Gulvet.

Prinsessen mødte ham i Døren, og sagde at det var hendes Frelser, og ham vilde hun have. Saa maatte hun faa ham, og Gutten holdt Bryllup med Kongens Datter af Arabien.

25. Den retfærdige Firskilling.

Der var engang en fattig Kone, som boede i en ussel Stue langt borte fra Bygden. Lidet havde hun at bide og Ingenting at brænde, og derfor sendte hun

en liden Gut hun havde, til Skogs for at sanke Ved. Han hoppede og sprang, og sprang og hoppede, for at holde sig varm, for det var en kold graa Høstdag; og hver Gang han havde sanket en Kvist eller en Rod i Vedbøren sin, maatte han slaa Armene om hinanden mod Hærdebladene, for Næverne var røde som Tyttebærtuerne han gik over, af bare Kulde.

Da han havde faaet Vedbøren fuld og skulde hjem igjen, kom han over en Stubbebraate. Der saa han en hvid kroget Sten. «Aa, din Stakkars gamle Sten, saa hvid og bleg du er — du fryser nok fælt!» sagde Gutten, han tog af sig Trøien og havde paa Stenen.

Da han nu kom bærende med Vedbøren, spurgte Moderen, hvad det skulde betyde at han gik i Skjortærmerne i Høstkulden. Han fortalte da, at han havde seet en gammel kroget Sten som var ganske hvid og bleg af Frost, den havde han givet Trøien sin. «Din Tull!» sagde Konen, «tænker du Stenen fryser? Men om den frøs saa den skalv, saa er enhver sig selv nærmest. Det koster nok at faa Klæder paa dig, om du ikke hænger dem igjen paa Stene borti Braaterne» — og saa jagede hun Gutten bort igjen efter Trøien.

Da han kom der Stenen stod, havde den snudd sig og lettet sig op fra Jorden med den ene Kant. «Ja, det er siden du fik Trøien, Stakkar!» sagde Gutten. Men da han saa lidt bedre paa Stenen, stod der et Pengeskrin under, fuldt af blank Sølvmynt. «Det er vist stjaalne Penge,» tænkte Gutten; «der er ingen som sætter Penge han har faaet paa ærlig Maade, under Stene borti Skogen.» Saa tog han Skrinet og bar

ned til et Tjærn tæt ved, og slog hele Pengehaugen udi. Men en Firskilling flød ovenpaa Vandet. «Ja, den er retfærdig; for det retfærdige synker aldrig,» sagde Gutten, han tog Firskillingen, og gik hjem med den og Trøien.

Han fortalte Moderen hvordan det var gaaet ham, at Stenen havde snudd sig, og at han havde fundet et Skrin med Sølvpenge, som han havde slaet ud i Tjærnet, fordi det var stjaalne Penge. «Men en Firskilling flød ovenpaa, og den tog jeg, for den var retfærdig,» sagde Gutten.

«Du er en Tosk,» sagde Moderen — hun var rent arg — «var ikke andet retfærdigt end det som flyder paa Vand, saa var der ikke stor Retfærdighed i Verden. Men om saa Pengene var stjaalne ti Gange, saa havde du fundet dem, og enhver er sig selv nærmest. Havde du taget Pengene, kunde vi levet godt og vel al vor Tid. Men en Tulling er du, og en Tulling blir du, og nu vil jeg ikke længer gaa her og slæbe og drages med dig. Nu faar du ud og tjene for dit Brød.»

Gutten maatte da ud i den vide Verden, og gik baade langt og længe og spurgte efter Tjeneste. Men hvor han kom, syntes Folkene han var for liden og for vek, og sagde, de kunde ikke bruge ham til noget. Endelig kom han til en Kjøbmand; der fik han være i Kjøkkenet og skulde bære Ved og Vand til Kokken.

Da han havde været der i lang Tid, skulde Kjøbmanden en Gang reise til fremmede Land, og saa spurgte han alle Tjenerne sine, hvad han skulde købe med sig hjem til hver af dem. Da nu alle havde sagt hvad de

vilde have, kom ogsaa Raden til Gutten som bar Ved og Vand til Kokken. Han rakte frem Firskillingen sin.

«Ja, hvad skal jeg kjøbe for den?» spurgte Kjøbmanden. «Det blir nok ikke store Handelen.»

«Kjøb hvad jeg kan faa for den, den er retfærdig, det ved jeg,» sagde Gutten.

Det lovede Husbonden, og saa seilede han.

Da nu Kjøbmanden havde losset og ladet i det fremmede Landet, og kjøbt det han havde lovet Tjernerne sine, kom han ned til Skibet igjen, og skulde til at lægge fra Bryggen. Da først kom han i Hu, at Kokkedrengen havde sendt med ham en Firskilling han skulde kjøbe noget for. «Skal jeg nu op i Byen igjen for den Firskillings Skyld? En har da heller ikke andet end Ugagn af at tage sligt Hærk til sig,» tænkte Kjøbmanden.

I det samme kom der en Kjærring gaende med en Pose paa Ryggen,

«Hvad er det du har i Posen din, Mor?» spurgte Kjøbmanden.

«Aa, det er ikke andet end en Kat; jeg har ikke Raad at føde den længer, saa jeg har tænkt at kaste den til Sjøes og gjøre af med den,» svarede Kjærringen.

«Gutten sagde jo at jeg skulde kjøbe hvad jeg kunde faa for Firskillingen,» sagde Kjøbmanden ved sig selv, og saa spurgte han Kjærringen, om hun vilde have fire Skilling for Katten sin.

Ja, Kjærringen var ikke sen om at slaa til, og saa var den Handelen gjort.

Da nu Kjøbmanden havde seilet et Stykke, kom

der et grueligt Uveir paa ham, med slig en Himmels Storm at det ikke var nogen Maade, og han drev og han drev, og vidste ikke hvor det bar hen.

Til sidst kom han til et Land han aldrig havde været i før, og der gik han op i Byen. Paa Værts- huset, hvor han gik ind, var Bordet dækket med et Ris til hver som skulde sidde ved det. Det syntes Kjøb- manden var underligt, for han kunde ikke skjønne hvad de skulde med alle Risene; men han satte sig og tænkte at han fik se vel efter hvad de andre gjorde med dem, saa kunde han gjøre det efter. Jo, da Maden kom paa Bordet, fik han nok se hvad Risene var til: da krydte det frem i tusendvis af Mus, og hver som ved Bordet sad, maatte til med sit Ris og figte og slaa om sig, og der var ikke andet at høre end det ene Klasket af Ris haardere end det andre. Somme Tider raakte de hver- andre i Ansigtet; da maatte de give sig Tid til at sige «Om Forladelse».

«Det er et strengt Arbeide at spise i dette Lan- det,» sagde Kjøbmanden. «Men hvorfor holder Folk ikke Katte her?»

«Katte?» spurgte de, det vidste de ikke hvad var.

Saa lod Kjøbmanden hente op den Katten han havde kjøbt til Kokkedrengen, og da Katten kom paa Bordet, maatte vel Musene til Huls, og Folkene havde ikke havt saa god Madro i Mands Minde. De bad og velsignede Kjøbmanden at han maatte sælge dem Katten sin. Langt om længe lovede han at overlade den, men et hundrede Daler vilde han have for den; det gav de, og Tak atpaa.

Saa seilede Kjøbmanden igjen; men aldrig før var han kommen i rum Sjø, saa saa han Katten sad oppi Stormasten, og strax efter blev der en Storm og et Uveir igjen, endda værre end forrige Gangen, og han drev og drev, til han kom ind ensteds han aldrig havde været før.

Kjøbmanden gik igjen op i Værtshuset, og her var ogsaa Bordet dækket med Ris, men de var meget større og længere end der han først var. Og de kunde vel trænges; for her var der endda flere Mus, og alle var de dobbelt saa store som dem han før havde seet.

Saa solgte han igjen Katten, og den Gangen fik han to hundrede for den, og det uden Prutting.

Da han havde seilet derfra og var kommen et Stykke udpaa Havet, sad Katten oppi Masten igjen; og strax begyndte Uveiret paa ny, og langt om længe blev han ogsaa den Gangen drevet ind til et Land han aldrig før havde været i.

Han gik igjen op i Værtshuset; der var ogsaa Bordet dækket med Ris, men hvert Ris var halvanden Alen langt og saa tykt som en liden Lime, og Folkene sagde, at det var den værste Aann de havde, at sidde og spise, for her var i Tusendtal med store fæle Rotter; det var med Nød og Neppe de en Gang imellem kunde faa en Bete Mad i Munden, sligt Stræv havde de med at holde Rotterne fra sig. Saa maatte Katten igjen op fra Skibet, og saa fik Folkene Madro. De bad og bønfuldt nu Kjøbmanden, at han endelig maatte sælge dem Katten sin; længe sagde han Nei, men tilsidst lovede han

de skulde have den for tre hundrede Daler. Det gav de, og takkede og velsignede til.

Da nu Kjøbmanden kom ud paa Sjøen, tænkte han efter, hvor meget Gutten havde tjent paa Firskillingen han havde sendt med ham. «Ja, noget af Pengene skal han faa,» sagde Kjøbmanden ved sig selv, «men ikke alt. Det er mig han har at takke for Katten jeg købte, og enhver er sig selv nærmest.»

Men med det samme Kjøbmanden tænkte det ved sig selv, blev der en Storm og et Uveir, saa alle troede at Skibet skulde forgaa. Saa mærkede Kjøbmanden at der ikke var anden Raad, og saa maatte han love at Gutten skulde faa altsammen. Aldrig før havde han gjort det Løftet, saa blev Veiret godt, og han fik strygende Bør lige hjem.

Da han var kommen i Land, gav han Gutten de sex hundrede Dalerne og Datter sin attpaa; for nu var Kokkedrengen ligesaa rig som Kjøbmanden, og siden levede Gutten baade i Herlighed og Glæde. Moderen tog han til sig og gjorde vel imod; «for jeg tror ikke paa det at enhver er sig selv nærmest,» sagde Gutten.

26. Han Far sjøl i Stua.

Der var engang en Mand som boede borte i en Skog. Han havde saa mange Sauer og Gjeder; men aldrig kunde han have dem i Fred for Graabenen. «Jeg skal vel lure den Graatassen,» sagde han tilsidst, og gav sig til at grave en Ulvestue. Da han havde gravet dybt nok, satte han en Stolpe midt nedi Ulvestuen, og paa den Stolpen slog han en Skive, og paa den Skiven satte han en liden Hund, og over Graven lagde han Kvist og Bar og andet Rusk, og ovenpaa det strødde han Sne, for at Tassen ikke skulde se der var en Grav under.

Da det led ud paa Natten, blev den vesle Hunden lei af at staa der. «Vov, vov, vov!» sagde den og gjødde mod Maanen. Saa kom der en Ræv lakkendes og lakkendes, og tænkte han rigtig skulde gjøre Marked, og saa gjorde han et Hop — bardus ned i Ulvestuen.

Da det led lidt længer udpaa Natten, saa blev den vesle Hunden saa lei og saa sulten, og saa tog den paa at gjø og gneldre: «Vov, vov, vov!» sagde den. Ret som det var, kom der en Graaben tassendes og tassendes; han tænkte nok han skulde hente sig en fed Steg, og saa gjorde han et Hop — bardus ned i Ulvestuen.

Da det led ud i Graalysingen om Morgen, kom Nordensnoen, og det blev saa koldt at den vesle Hunden stod og frøs og skalv, og saa var den saa træt og sulten. «Vov, vov vov, vov!» sagde den og gjødde i

ett væk. Saa kom der en Bjørn labbendes og labbendes bortefter, og huskede paa sig, og tænkte han skulde nok faa sig en Godbite paa Morgenkvisten; saa huskede han i Vei ud paa Kvistene — bardus ned i Ulvestuen.

Da det led lidt længer ud paa Morgenen, kom der gaaende en gammel Fantekjærring, som slang gaardimellem med en Pose paa Ryggen. Da hun fik Øie paa den vesle Hunden som stod der og gjødde, maatte hun bort og se om der var kommen Dyr i Ulvestuen om Natten. Ja, hun lagde sig paa Knærne og kikkede nedi.

«Er du kommen i Fælden nu, Mikkell?» sagde hun til Ræven, for ham saa hun først; «til Pas til dig, din Hønsetjuv! — Du og, Graatass?» sagde hun til Graabenen; «har du revet Gjed og Sau, saa blir du nu pint og peiset dau. Eia mei da, Bamse! sidder du ogsaa i Stuen, din Mærraflaer? Ja, dig skal vi rispe, og dig skal vi flaa, og Skallen din skal vi paa Buvæggen slaal!» skreg Kjærringen ivrig og hyttede til Bjørnen; men i det samme faldt Posen frem over Hovedet paa hende, og Kjærringen røg — bardus ned i Ulvestuen.

Saa sad de der og glodde paa hverandre alle fire, hver i sin Krog: Ræven i det ene, Graabenen i det andre, Bjørnen i det tredje og Kjærringen i det fjerde Hjørnet.

Men da det blev rigtig lyst, begyndte Mikkell at riste paa sig, og saa vimsede han omkring, for han tænkte vel han skulde prøve at komme ud. Men saa sagde Kjærringen: «Kan du ikke sidde rolig du da, din Sviverove! og ikke gaa slig og svinse og svanse? Se

paa han Far sjøl i Stua, han sidder saa stø som en Præst! — for nu tænkte hun at hun skulde prøve og gjøre sig Godvenner med Bjørnen.

Men saa kom Manden som eiede Ulvestuen. Først drog han op Kjærringen, og saa slog han ihjel alle Dyrene, og han sparede hverken han Far sjøl i Stua eller Tassen eller Mikkel Sviverove. Den Natten syntes han at han havde gjort et godt Kast.

EFTERSKRIFT

Om forholdet mellem denne og de foregaaende udgaver af *Norske Folke-Eventyr* henvises til udgiverens forord i 1ste bind. Som et bidrag til verkets historie hidsættes de to forfatteres oprindelige subscriptionsindbydelse samt det væsentlige af forordene til 2den, 3dje, og 4de udgave (5te udgave havde ikke eget forord, og 1ste udgave slet intet):

SUBSKRIPTIONSINDBYDELSE

PAA

NORSKE FOLKE- OG BØRNEEVENTYR¹

Folkeeventyrets videnskabelige Værd betvivles ikke længer af nogen Dannet. Fremsprungne af et Folks inderste Liv levere disse Digtninger høist vigtige Bidrag til Bestemmelse af dets eiendommelige Karakter og Synsmaader, og opbevarede med inderlig Troskab gennem en lang Slægtfølge give de mangt et Vink om dets Fortids-

¹ Den Constitutionelle, nr. 54, 1840.

forestillinger og disses Udviklingsgang; sammenholdte endelig med lignende Digtarter hos andre Folk bekræfte eller benegte de Folkeslagenes Stammeslægtsskab. Men — hvad Mange maaske ere mere tilbøielige til at negte — de aabne desuden en rig poetisk Verden for Enhver der endnu har den Fantasiens Kraft og Bevægelighed, at han, uden Frygt for at gjøre Kolbøtter, tør træde derind, og som endnu har bevaret den Hjertensrenhed, at han ei kyses tilbage af den barnlige Enfold der er sat til Vagt for dens Enemærker. I denne Verden lever, taler og handler Alt endnu som i den gyldne Tid; her er Intet for smaat til at kunne, Intet for stort til at turde bruges; og midt i denne overflødige Rigdom og Mangfoldighed er Fortællingens Handling og Forhold som oftest saa simple og sande, at man tit ei ved, om det ikke er Episoder fra Ens eget Liv, man hører. Reflexion forsmaar denne Digtart: Alt er anskueligt, og dens Dygtighed i at objektivere overtræffes kun af dens rørende Naivitet.

Der er desuden særdeles Hensyn som maa skjærpe Opmærksomheden for denne Literaturgren i vort Land: vi have ikke som vore tvende Naboer, og fornemmelig de Danske, nogen Viseflor fra Middelalderen, og Eventyret er, paa Sagnet nær, saaledes hos os fast den eneste folkelige Digtform, men har vel netop derfor ogsaa en særdeles Rigdom. Man behøver blot at lægge Mærke til, hvilken Indflydelse de danske Kjæmpeviser have havt paa denne Nations Poesi, for at indse at Eventyrets Folkeposier maa kunne faa en ikke uvæsentlig Betydning for vor sig udviklende Literatur.

Indsamlingen af disse Folkepoesier netop nu er paa-trængende fornøden, om den nogengang skal kunne ske. Blandt andet er det vort gjenvakte politiske Liv, der, ved at vende Opmærksomheden mere udad, er og maa være Sagnene og Eventyrene fiendsk. At disse, der før kortede mangan lang Vinteraften om Skorstenen og mangan lang Dag bag Bølingen i Skoven, mer og mer forstumme i vore Fjelddale, er en Kjendsgjerning der maaske kan være glædelig som et Tegn paa stigende Oplysning, men som sikkert er sørgelig, hvis Ingen ind-bjerger dem, før de dø paa Folkets Læber. Denne Betragtning, i Forbindelse med inderlig Kjærlighed til Eventyret fra vore Børnedage, har allerede for flere Aar tilbage bestemt os til at samle og udgive «Norske Folke- og Børneeventyr» — et Foretagende vi herved indbyde vore Landsmænd til at understøtte ved Subskription. Vor Plan er, i tvangfri Hefter, at levere hvad vi af disse Folkedigtninger have samlet og hvad vi herefter maatte samle, gjengivende dem med Troskab saaledes som vi have modtaget dem af Fortælleren, uden Forskjønnelse af nogen Omstændighed eller Forandring af nogen Begivenhed; kun at vi ville anse os berettigede til at afskjære de sommetider forekommende Udvæxter der kunne saare Velanstændighedsfølelsen. Det er fremdeles vor Agt, at ledsage et af Hefterne — hvis Antal vil bero paa vort Held med Indsamlingen — med en Indledning om Eventyret, samt, naar vi be-tragte Samlingen som afsluttet, da at levere et Supplement-hefte med Anmærkninger, — et Arbeide vor Mangel paa Lærdom, om vi skulde arbeide ene, vilde have

vanskeliggjort os, men som Hr. Lektor Munch godhedsfuld har lovet at være os behjælpelig med. Man vil heraf se, vor Plan falder omtrent sammen med den hvorefter Brødrene Grimm have leveret deres fortrinlige «Kinder- und Haus-Märchen»; imidlertid ville vi, om muligt, end mer nærme os Folkets Fortællemaade i Sprog og Udtryk.

Vi vide meget vel at vi, skjønt vi nævne vort Navn, ere navnløse; imidlertid fremtræde vi ikke uden Haab, idet vi tillige tillade os at henvise til de af den ene af os, Asbjørnsen, i Billedbogen «Nor» for et Par Aar siden leverede Folkeeventyr, dem vi alligevel ingenlunde i Eet og Alt ønske betragtede som Prøver af vor her annoncerede Samling.

P. Chr. Asbjørnsen,
Stud. med.

Jørgen Moe,
Cand. theol.

FORORD TIL TIDLIGERE UDGAVER

Anden udgave (1852)

Den Eventyrsamling vi her lade udgaa sluttet, om ikke endt, vil sagtens forekomme Mange som et Arbeide der for Samlerne og Gjenfortællerne har været saare let. Vor Erfaring har alligevel lært os det Modsatte. Alle-rede at bringe Folkets Fortællere til aabent og uforbe-

holdent at meddele sig — forudsætter et eget Lag at behandle dem paa. Den ligefremme Anmodning hjælper ikke langt, og selv Løftet om Betaling er spildt paa de bedste, d. e. dem der selv elske sine Overleveringer. For at bringe disse til at tage Laasen fra Munden, er det nødvendigt at besidde en medfødt Takt, som siden ved Øvelse og Studium af Folket er udviklet. Men fremfor Alt er det nødvendigt at lade en virkelig Kjærlighed til disse Traditioner skinne igjennem; den fremhyklede kan man spare sig, den har enten ingen Virkning eller den modsatte af den man ønskede at opnaa.

Men hvis Stoffet til en Eventyrbog som nogenledes skal repræsentere Landet og ikke en enkelt Egn, lod sig samle i en forholdsvis kort Tid, var Arbeidet dog ikke saa meget besværligt. Man havde da nok med de angivne Egenskaber i Forbindelse med den naturlige Sagacitet, der kan skjelne det Ægte og Oprindelige fra det Falske og Tilfældige. Men der fordres endnu en Udholdenhed i at benytte enhver sig tilbydende Leilighed, som kun den besidder der fra Barnsben har faaet Folkedigtningen kjær, og som siden i den ser Folkeandens reneste og bestemteste Aabenbarelsesform. Uagtet det første Hefte af vore Eventyr først udkom 1842, datere vore første Optegnelser sig allerede fra 1833; — vi have altsaa nu samlet i hened en Snes Aar. Den Gang vi begyndte vore Samlinger, var der vel hos os meget Faa som ei ansaa Eventyrene for blot og bart Ammestuesnak, og Forsøget paa en Samling og Udgivelse af dem for en barnagtig Daarlighed. Vi tro at have bidraget i nogen Mon til Erkjendelsen af det For-

tjenstlige i at fremdrage Alt hvad der hører Folket til. Denne Erkjendelse tør man nok nu betragte som almindelig, om der endda høres et og andet drengagtigt Udfald mod denne Stræben.

Dog er det ikke Samlingen af Stoffet der giver et Arbejde som nærværende sin største Vanskelighed. Denne ligger i Gjenfortællingen, navnlig naar den skal ske ved et Sprogmiddel der i den Grad har fjernet sig fra Folkets Talesprog, som vort Skriftsprog. Foruden et poetisk Sind, der er i Stand til at opfatte det Karakteristiske, fordres med Nødvendighed et nøiagtigt Kjendskab til Folket, fuld Fortrolighed med dets Levevis og Udtryksmaade, om en saadan Gjenfortælling skal lykkes. Naar En der savner disse Egenskaber, forsøger at fortælle vore Eventyr, ser man hvad det bliver til. Fortælleren maa staa over Folket, og han maa dog have bevaret en inderlig Forbindelse med dette¹.

Vort indbyrdes Forhold som Samlere og Fortællere er der i en Indholdsangivelse gjort Rede for. Man vil se at Hver har fortalt omtrent den halve Del af de her leverede Eventyr. Uanseet hvilket Navn der paa Titelbladet staa først eller sidst, har Hver optegnet og selvstændig gjengivet de Eventyr som findes under hans Navn. Vi have oftest læst dem for hinanden, og den

¹ Et Bevis for Sandheden heraf giver blandt Andet Vangs «Reglo aa Rispo ifraa Valdris». Uagtet Fortælleren har benyttet Mundarten og derved omgaaet Fortællemaadens største Vanskelighed, er det en let Sag at paavise mangt og meget Uægte i hans Fremstilling.

Fortællende har benyttet Medarbejderens Vink og Bemærkninger, for saa vidt de have forekommet ham grundede.

Anmærkningerne have vi udarbejdet i Fællesskab, og noget nær med lige Bidrag fra os Begge. Vi have dertil benyttet de Samlinger af fremmede Folkedigtninger som Universitetsbibliotheket har kunnet tilbyde, skjønt vi beklage, at vort Apparat ingenlunde har været fuldstændigt. Den Ene af os, Moe, fremlægger Indledningen som en Del af sin Stipendiatvirksomhed. Han beklager, at denne hans Virksomhed afbrødes, just som han troede at have vundet et nogenlunde orienteret Standpunkt ligeoverfor de Folkedigtninger, han gjerne havde ønsket at fortsætte et sammenlignende Studium af. Den som har noget Begreb om, hvilke Forstudier der til denne Art videnskabelig Forskning maa gjøres, vil neppe undres over, at dette lille Arbejde ikke byder noget Færdigt. Forfatteren kan derfor ikke tilbageholde det Ønske, at man snart vil indse, at der mellem vor Oldlitteratur, der med saa stor Nidkærhed og Dygtighed studeres, og vor Tid — i Folkedigtningen ligger et Mellemlid som nødvendig fordrer Bearbejdelse, og at man, naar denne Erkjendelse er opgaaet, maa finde en bedre Mand til at fortsætte, hvad han alene har kunnet begynde. — —

Christiania i November 1851.

Tredje udgave

Siden de to første Udgaver af vore Folke-Eventyr saa Lyset, i 1842 og 1852, og især siden den sidste, er der udkommet en stor Mængde lignende Samlinger fra alle Europas Lande, og tildels ogsaa fra andre Verdensdele. Ogsaa Eventyrenes og Folkesagnenes Oprindelse, Udbredning, og hele Indhold er siden den Tid bleven mangesidig opklaret, saa vel ved det Lys disse mange Samlinger indbyrdes sprede over hverandre, som ved Udgivelsen af en Mængde Oldskrifter fra Østen og Vesten, samt ved lærde Undersøgelser og Granskninger af forskjellig Art.

Gjennem dette har man ikke alene faaet Nøglen til flere af de Gaader som skjulte sig under Eventyrets Indklædning, saaledes at man nu bedre end tidligere kan tyde deres Indhold, der som oftest viser sig at have Rod i Oldtidens barnlige Naturopfatning, Gude-sagn, eller fantasirige Betragtning af Livet; men man har endog paa Grundvolden af en omhyggeligere Drøftning og Sammenstilling af disse Folkedigtningers mythiske Rester opført hele mythologiske Bygninger eller Systemer. Ogsaa for Eventyrenes Ælde, Forekomst, Vandring og Udbredelse fra Folk til Folk, fra Sprog til Sprog, er der i de senere Aar gjort bedre og fuldstændigere Rede. Som man forud kunde vente og vide, viser det sig at Eventyret har hjemme overalt, at det er et Fællesgods for alle Folkefærd, at det tilhører alle Tider og alle Aldere, men især den mythiske Opfatningstid, som i Folkenes Liv og Udviklingshistorie

svarer til Barndommen hos det enkelte Menneske. Der er saaledes i kort Tid fremstaaet en omfattende Litteratur af Folkedigtninger og Skrifter der indeholde Undersøgelser af deres Indhold. Under nogle Aars Ophold i Udlandet var Udgiveren heldig nok til ad forskellige Gjenveie at blive fortroligere med og bedre underrettet om en stor Del af disse Undersøgelser og Forskninger, end det havde været muligt hjemme, dels ved personligt Bekjendtskab, Sammentræf og Omgang med flere af de store Mestere og Deltagere i Arbeidet, dels ved den frieste Adgang, og den bedste og mest forekommende Veiledning af de grundlærde Eiere, til at benytte et Par af de fuldstændigste Privatbibliotheker i denne Retning. Men da Reisens og Udenlandsopholdets Formaal var et langt andet end at studere Mythologi og Eventyrvæsen, saa var det kun nogle Fritimer til Oplivelse mellem andre Studier, som kunde afsees til at faa nogle Indblik i de omhandlede nyere Granskninger, og det var følgelig kun i enkelte Hovedretninger og paa de mere banede Veie at det var muligt at følge med.

Mens det, ved Hjælp af disse de nyere Tidens mange og tildels udmærkede Arbeider og Undersøgelser, nu er saa meget lettere at tilveiebringe noget Fuldkomnere og mere Fuldstændigt om Eventyrene, end da vor anden Udgave udkom, saa vil det af det Foregaaende være klart, at et saadant Arbeide nu vil gjøre Krav paa et Omfang og en Behandling, der gjør det mere skikket til at udgives som et særskilt Værk af mere videnskabeligt Indhold, end som *Tillæg* til en Eventyr-samling for Folket og Ungdommen. Et saadant Arbeide

vilde desuden — om Udgiveren skulde kunne tilfredsstille de Fordringer han selv stiller til det — kræve mere omfattende Granskninger, og følgelig langt mere Flid og Tid, end der nu kan raades over til dette Brug. En Omstændighed som ogsaa har nogen Vægt, og derfor her bør nævnes, er den, at Udgiverens gamle Ven og tidligere Medarbejder, siden han tiltraadte sin geistlige Kaldsvirksomhed, udelukkende har ofret denne sine Kræfter. Der kan saaledes ikke længere regnes paa nogen Medvirken af Jørgen Moe til Arbejder som det ovenfor omhandlede, da han i over et halvt Snes Aar har staaet udenfor dette.

Da Begreberne om Eventyret og de øvrige Folke-digtningers Indhold, Betydning, pædagogiske Vigtighed, Virkninger i Folkelivet som Overtro og som Midler til at bekjæmpe Overtroen, hos os have vist sig saa lidet opklarede, at nogle i en Læsebog optagne Eventyr have kunnet fremkalde saadanne aandsumyndige Yttringer som man offentlig har seet Prøver paa, vilde det vistnok være mere end ønskeligt netop nu i et grundigt og udførligt Arbejde paa en indtrængende Maade at faa Alt dette mangesidig omhandlet og klarere oplyst, end det hidtil er skeet. Men efter hvad ovenfor er meddelt, maa dette ikke desto mindre udsættes til en bedre Tid og Leilighed, om det skal udføres af Udgiveren.

Denne tredie Udgave af de *Norske Folke-Eventyr* udkommer saaledes uden Indledning og Anmærkninger, og indeholder alene Eventyrene. Disse er det ogsaa som for Ungdommen og Folket har den største Tiltrækning, medens det videnskabelige Tilhæng er dem en mindre

væsentlig, ligegyldig, eller ufattelig Baglast, som desuden gjør en saadan Bog uforholdsmæssig dyrere. — — —

I de Eventyr som ere fortalte af Jørgen Moe, er der kun foretaget en Del orthografiske Ændringer; thi da Fortælleren ikke selv havde Tid til at gennemgaa dem, ønskede han dem uforandret gjengivne. Nærværende Udgave er saaledes besørget ved Undertegnede alene. Sine egne Eventyr har Udgiveren, uden at foretage indgribende Rettelser og Ændringer, saa vidt muligt søgt at rense for fremmede Ord og tvungne Ordføininger.

Til en ny Samling eller Række af *Norske Folke-Eventyr* findes der, foruden de Eventyr som Udgiveren til forskjellige Tider har ladet trykke i Calendere og Smaaskrifter, endnu ikke faa ubenyttede Bidrag fra tidligere Tider saavel i Udgiverens som i Jørgen Moe's Samlinger og Reiseoptegnelser. Disse sidste ere nu ogsaa overdragne Undertegnede til fri Raadighed ved Udgivelsen af den nye Samling, som forhaabentlig vil kunne udkomme i næste Aar.

Udenfor Fædrelandet er de *Norske Folke-Eventyr*, dels gennem Oversættelser og Udtog, dels ved Anmærkninger til fremmede Eventyrsamlinger, og dels gennem Mythologernes og Oldforskernes lærde Arbejder blevne viden om udbredte og saa almindelig kjendte, at der i de sidste ti Aar neppe er udkommet noget Værk eller Skrift, som handler om eller drøfter beslægtede eventyrlige og mythiske Emner, uden at de norske Eventyrsamlinger der ere citerede, omhandlede, eller gran-

skede. At anføre disse skulde her være et ligesaa vidtløftigt som unyttigt Arbeide. — — — — —

Christiania i October 1865.

P. Chr. Asbjørnsen.

Fjerde udgave

Til denne Udgave af de *Norske Folke-Eventyr* har jeg paa ny gennemgaaet de af mig fortalte Eventyr, med det stadige Hensyn at udrense hvad der syntes mig mindre folkeligt i Form og Udtryk. Min Medfortæller, som heller ikke denne Gang har været levnet Tid til at gennemgaa sine Bidrag til Samlingen, har nyttet en Vens Bemærkninger til Steder, hvor han med denne fandt Udtrykket at være mindre i Samklang med Sprogformen forøvrigt, og søgt at udbedre disse. Ogsaa jeg, der til for kort siden har været fraværende fra Trykningsstedet, har, saa vel ved Manuskriptets Revision som ved Korrekturen, været heldig nok til at finde trofast og sagkyndig Bistand hos hin fælles velvillige Ven, hvem jeg herigjennem bringer den bedste og oprigtigste Tak fra os begge.

Men uagtet der saaledes ogsaa i denne Udgave er foretaget ikke faa Ændringer og Rettelser, ville disse neppe, ligesaa lidt som de lignende i tredie Udgave, være iøinefaldende for den almindelige Læser, medmin-

dre de enkelte Udgaver sammenholdes; thi det er ikke alene eller udelukkende ved at udstøde eller indsætte enkelte Ord, men ligesaa meget, om ikke mere, ved en varsom Lempning af Ordenes Former og syntaktiske Brug, deres Sammenføjning og indbyrdes Stilling, at den Sprogform som fik sit Udtryk i den første fuldstændige Samling (1852), i denne og forrige Udgave vel tør siges at have vundet i Jevnhed og Ensartethed, i virkelig folkelig Kolorit.

I Forordet til tredie Udgave udtalte Udgiveren det Haab, at en ny Samling eller andet Bind af *Folke-Eventyrene* inden Aar og Dag vilde kunne udkomme. Paa Grund af andre mellemkomne mere nødvendige Arbejder lod dette sig ikke udføre; men for ikke længer end nødvendigt at forhale Udgivelsen af hvad der var forberedt og laa færdigt, udgaves en mindre Eventyrsamling under Titel af *Juletræ* for 1866. — Saa snart som Tid og Omstændigheder tillade det, vil Udgivelsen blive fortsat og fremmet, og hertil er der nu ogsaa længt stærkere ydre Opfordring end tidligere, idet Eventyrene saa vel i Hjemmet som i Udlandet have fundet en saadan Indgang, at der af tredie Udgave i to Aar er udbredt omtrent ligesaa mange Exemplarer som af de første Udgaver i treogtyve Aar.

Uagtet al den Paaskjønnelse som saaledes er bleven vore Eventyr- og Sagnsamlinger til Del, er det dog fornemmelig i den senere Tid at man er kommen til en klarere Indsigt i deres mangesidige og mere indgribende Betydning. De ere blevene karakteriserede som «en gjenvunden Skat af Nationalpoesi, hvorved den nyeste

